

CASA CORPULUI DIDACTIC ALBA
Editura Universul Școlii

Educație pentru dezvoltare durabilă a României

**PUBLICAȚIE CU LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI
„Educație pentru dezvoltare durabilă a României
- în context european”**

ediția a XI-a

ISSN 2501 – 3300

ISSN-L 2069 – 296X

**Alba Iulia
2019**

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII
a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA
Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009
Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101
Web: www.ccdab.ro,
E-mail: ccdab@yahoo.com

Director redactor șef:
Prof. Vasilca Doina Carmen
Redactor șef: prof. Jude Laurențiu
Redactori: prof. Oros Ligia Elena, prof.
Nandrea Maria, prof. Crișan Monica,
bibliotecar Onișoru Viorica
Tehnoredactare: aj. analist programator Popa
Ioan, secretar Ota Silvia
Economist: Ec. Râmba Sava

© Autorii, conform legislației în vigoare,
răspund în fața legii, în ceea ce privește
plagiutul sau orice altă formă de atingere
a dreptului de autor.

Și să nu uităm!: **Când răătăcești,**
pentru a-ți regăsi drumul,
te întorci de unde ai plecat!

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE

- 1. Promovarea dezvoltării durabile o prioritate mondială, Prof. Vasilca Doina Carmen, Director CCD Alba** **5**
- 2. Simpozionul „educație pentru dezvoltare durabilă a României - în context european”, ediția a X-a, 22 noiembrie 2018, Dărămuș Eugenia Marcela, Vasilca Doina Carmen, Deák-Székel Szilárd Levente, Nandrea Maria, Oros Ligia Elena, Crișan Monica, Jude Laurențiu, Onișoru Viorica, Rîmba Sava, Ota Silvia, Popa Ioan** **6**

Secțiunea I. REFERATE ȘI COMUNICĂRI

- 1. Instrucția și educația pentru dezvoltare durabilă un scop al omenirii din preistorie până azi, prof. Jude Laurențiu, Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia** **10**
- 2. Deșeurile, prof. Bogdan Mariana-Dorina, Liceul Tehnologic Ocna Mureș** **26**
- 3. Efectul de seră și urmările sale, Prof. Simu Alexandru, Col. Naț. „I.M. Clain” & Lic. Teol. Gr.-Cat. „Sfântul Vasile cel Mare”, Blaj, Prof. Simu Carmen Mariana, Col. Naț. „I.M. Clain”, Blaj** **28**
- 4. Dezvoltarea durabilă impact asupra generațiilor viitoare, Eleve: Păcurar Ștefania, Jermendy Alisia Maria, Coordonator: Prof. Popi Adrian, Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” Alba Iulia** **32**
- 5. Conducerea ecologică ”Mașina – un obiect atât de necesar și de util la casa omului”, Elev Ispas Alin-Traian, Elevă Furdui Cristina, Coordonator: Prof. Popi Adrian, Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” Alba Iulia** **35**
- 6. Educația ecologică, rol în educația și dezvoltarea durabilă pentru generațiile următoare, Prof. Popi Adrian, Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” Alba Iulia** **38**

7. Dezvoltarea durabilă eficiență și prosperitatea economică rezultatul unei educații de calitate, Prof. drd. Ing. Marcel Ruscă, Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” Alba Iulia 41	5. Abordarea multiculturalității și a claselor mixte, Prof. psiholog Gavriluț Doina, CJRAE Alba, Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj 71
8. Dezvoltarea interesului elevilor pentru știință, Prof. Todoran Simona Marcela, Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia 45	6. Climatul clasei de elevii, Prof. psiholog Cîmpean Cristina Mihaela Prof. consilier școlar Popescu Ioana Mirela, CJRAE Alba 74
9. Lectura – context al formării abilităților de comunicare, Prof. Diniș-Adam Cristina, Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra 47	7. Baterii ecologice din frunze, elev Sîrb Dragoș, Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” Alba Iulia, elevă Oancea Georgiana-Florina, Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” Alba Iulia 77
10. Educația durabilă prin arte, Prof. Jurcoveț Alice, Liceul de Arte „Regina Maria” Alba Iulia 50	8. Firma de exercițiu în contextul dezvoltării durabile, Profesor Popa Victoria, Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” Alba Iulia 79
11. Sănătatea mediului este și sănătatea populației, Prof. învă. preșcolar Dușa Adriana Elena, Grădinița cu Program Prelungit „Piticot” Câmpeni, jud. Alba 54	

Secțiunea II.

PROIECTE, PARTENERIATE, schimburi de experiență - exemple de bună practică, de creativitate didactică

1. Teatrul și drama în educație. Proiect Erasmus+ KA1, „Să jucăm viața pe scena educației”, Prof. Teban Laura Diana, Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir, Școala Gimnazială „Ioan Mihu” Vinerea   57
2. Proiectul Erasmus+ „Hermes”, Prof. învă. primar Boit Daniela, Școala Gimnazială „Ion Agarbiceanu” Alba Iulia, Prof. învă. primar Marginean Georgeta, Liceul de Arte „Regina Maria” Alba Iulia, Prof. Vasiu Diana, Liceul de Arte „Regina Maria” Alba Iulia   60
3. Înțelepciunea și iubirea mea e jocul, Prof. învă. primar Doroga Marcela, Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia   65
4. Învățarea prin cooperare, roluri în grup și tipuri de evaluare care păstrează elevul în școală, Prof. psiholog Gavriluț Doina, CJRAE Alba   68   Prof. psiholog Belașcu Alexandra-Roxana, CJRAE Alba

*„Așadar, am avea nevoie de o intelectualitate care să lupte
pentru interesul național al României”*

(Prof.dr. Radu Baltasiu, Directorul CESPE¹ al Academiei Române)

Și să nu uităm!:

*Când rătăcești,
pentru a-ți regăsi drumul,
te întorci de unde ai plecat!*

CUVÂNT ÎNAINTE

¹ CESPE Centrul European de Studii în Probleme Etnice

1. PROMOVAREA DEZVOLTĂRII DURABILE O PRIORITATE MONDIALĂ

Prof. Doina Carmen VASILCA,
Director CCD Alba

Promovarea dezvoltării durabile este, pentru fiecare stat, o oportunitate, dar și o responsabilitate, devenind o prioritate a strategiei care vizează implementarea documentului adoptat la Adunarea Generală ONU (2015) - Agenda 2030² pentru Dezvoltare Durabilă.

Perspectiva României asupra dezvoltării durabile se reflectă în planul economic, social și al conștientizării importanței mediului. Prin urmare, contextualizarea, adaptarea la specificul național presupune realizarea echilibrului între așteptările individului generate de libertățile sale și contextul care îi permite adaptarea la sine și la societatea din care este parte. Schimbarea mentalității determină progres, iar asumarea conștientă a obiectivelor strategiei ne plasează în logica europeană a transformărilor necesare pentru a răspunde provocărilor pe care le presupune paradigma actuală de dezvoltare.

Dintre cele 17 obiective, cel care privește garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți asigură funcționarea adecvată a societății, instruirea fiind o constantă a existenței umane. Educația de calitate se realizează doar dacă sunt luate în considerare mai multe aspecte: educația formală, infrastructura, rata de părăsire timpurie și rata de abandon, educația pe tot parcursul vieții, finanțarea, educația pentru dezvoltare durabilă, dar și reformele. Pentru realizarea acestui obiectiv trebuie asumate o serie de strategii naționale care să asigure o îmbunătățire a sistemului de educație și să faciliteze atingerea standardelor de calitate.

Țintele 2030 prevăzute în Strategie³ presupun demersuri coerente care permit participarea și accesul tuturor la o educație de calitate, necesară pentru funcționarea justă a unei societăți durabile.

² „În 2015, la Adunarea Generală a ONU de la New York, a fost adoptat un document istoric - Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. Acest document își propune, prin cele 17 obiective ale sale, un viitor mai bun, nu doar pentru noi, dar și pentru copiii noștri. Structurată pe cei trei piloni ai dezvoltării durabile - economic, social și de mediu - Agenda 2030 a fost adoptată și de România, și de Uniunea Europeană. Această strategie reprezintă contextualizarea Agendei la specificul românesc.” (Borbély László).

³ Pe plan european s-a pornit la regândirea învățământului în sensul dezvoltării durabile a societății. În 2005, la Vilnius, miniștrii responsabili cu educația și cu mediul din țările UNECE ([United Nations Economic Commission for Europe](#)) printre care și România, au adoptat într-o întâlnire la nivel înalt Strategia UNECE pentru Educația pentru Dezvoltare Durabilă. La întâlnire a fost lansat și Deceniul Națiunilor Unite de Educație pentru Dezvoltare Durabilă.

„Viziunea noastră asupra viitorului este a unei regiuni care promovează valori comune precum: solidaritatea, egalitatea și respectul reciproc dintre oameni, țări și generații. Este o regiune caracterizată prin dezvoltare durabilă, vitalitate economică, justiție, coeziune socială, protecția mediului și managementul resurselor naturale, astfel încât să satisfacă nevoile generației prezente fără compromiterea capacității viitoarelor generații de a-și satisface nevoile. Educația, pe lângă faptul că este un drept al omului, este o premisă pentru obținerea dezvoltării durabile și un instrument esențial pentru o bună administrare, pentru adoptarea unor decizii în cunoștință de cauză și promovarea democrației. De aceea, educația pentru o

2. SIMPOZIONUL „EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ A ROMÂNIEI - ÎN CONTEXT EUROPEAN”

ediția a XI-a, 6 decembrie 2019

Prof. Dărmăș Eugenia Marcela

Prof. Vasilca Doina Carmen

Prof. Deák – Székely Szilárd Levente

Prof. metodist Nandrea Maria

Prof. metodist Oros Ligia Elena

Prof. metodist Crișan Monica

Prof. metodist Jude Laurențiu

Inginer Onișoru Viorica

Inginer Ota Silvia

Economist Rîmba Sava

Analist programator Popa Ioan

Simpozionul „Educație pentru dezvoltare durabilă a României - în context european” a fost lansat în anul 2008, de către Casa Corpului Didactic Alba și Inspectoratul Școlar Județean Alba, ca o activitate de formare continuă a cadrelor didactice într-un domeniu de cunoaștere umană, cel al dezvoltării sustenabile. Această inițiativă își dovedește valabilitatea și-n prezent, confirmată prin documentul: Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, adoptată de Guvernul României în ședința din 9 noiembrie 2018, prin HG nr. 877/2018, ce a fost elaborată sub directa coordonare a Departamentului pentru dezvoltare durabilă.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 este rezultatul unui consens al ministerelor și altor instituții publice centrale, autorităților locale, agențiilor de dezvoltare regională, forurilor academice și universitare, institutelor naționale de cercetare-dezvoltare, asociațiilor patronale și sindicatelor, sectorului privat, organizațiilor neguvernamentale și altor formațiuni ale societății civile și a cetățenilor interesați sub coordonare a Departamentului pentru dezvoltare durabilă.

<< Există un proverb care îmi place mult – „omul sfințește locul”>>: spune Consilierul de stat Domnul Borbély László, Coordonatorul Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă în partea introductivă a documentului:

„În 2015, la Adunarea Generală a ONU de la New York, a fost adoptat un document istoric - Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. Acest document își propune, prin cele 17

dezvoltare durabilă poate ajuta să transforme perspectiva noastră în realitate. Educația pentru dezvoltare durabilă dezvoltă și îmbunătățește capacitatea indivizilor, a grupurilor, a comunităților, organizațiilor și a țărilor de a, gândi și a acționa în favoarea dezvoltării durabile. Ea poate genera o schimbare în mentalitățile oamenilor, potențând capacitatea acestora de a crea o lume mai sigură, mai sănătoasă și mult mai prosperă, îmbunătățind astfel calitatea vieții. Educația pentru o dezvoltare durabilă oferă o abordare critică, un grad sporit de conștientizare și puterea de a explora și dezvolta noi concepte, viziuni, metode și instrumente.” (citată din Strategia UNECE pentru Educația pentru Dezvoltare Durabilă adoptată la Întâlnirea la nivel înalt a miniștrilor mediului și educației de la Vilnius, Lituania, ONU, 2005.)

obiective ale sale, un viitor mai bun, nu doar pentru noi, dar și pentru copiii noștri. Structurată pe cei trei piloni ai dezvoltării durabile - economic, social și de mediu - Agenda 2030 a fost adoptată și de România, și de Uniunea Europeană. Această strategie reprezintă contextualizarea Agendei la specificul românesc.”

(Consilier de stat Borbély László, Coordonatorul Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă.)

Și în acest an, la a XI-a ediție, la fel ca în anii precedenți, simpozionul are drept scop:

I. Stimularea și valorificarea interesului elevilor și cadrelor didactice pentru Dezvoltarea Durabilă a României prin activități de implementare a instrucției și educației pentru dezvoltarea durabilă a României.

II. Realizarea unei publicații on-line „Educația pentru dezvoltare durabilă a României” cu ISSN 2501-3300 și ISSN-L 2069 296X pe site-ul:

<http://www.ccdab.ro/Editura/simpozioane%20online.html>, ce să cuprindă preocupările cadrelor didactice, elevilor și a altor persoane, în domeniul dezvoltării durabile și educației pentru dezvoltare durabilă a României.

Obiectivul general: îmbunătățirea calității și performanței învățământului, evaluate prin dezvoltarea socio-economică a țării.

Obiective specifice:

1. *Creșterea calității și performanței procesului instructiv-educativ prin:*

- Stimularea interesului elevilor și a cadrelor didactice pentru dezvoltare durabilă;
- Creșterea interesului față de realizările în domeniul socio-economic;
- Stimularea interesului elevilor și a cadrelor didactice pentru informare;
- Stimularea creativității elevilor și a cadrelor didactice prin realizarea de eseuri, lucrări științifice etc. pe teme de dezvoltare durabilă a țării;
- Îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a aspectelor de dezvoltare socio-economică a țării și în lume prin explorări pe internet și nu numai;
- Realizarea unor schimburi de idei între elevi și cadre didactice din diferite unități de învățământ din țară.

2. *Stimularea cercetării științifice în școli prin:*

- Familiarizarea cu diverse etape ale cercetării științifice (documentare, selectare bibliografie, realizare lucrări științifice cu temă prestabilită, etc.);
- Participarea la o sesiune de comunicări de înalt nivel științific, inclusă într-un domeniu de maximă importanță pentru viitorul omenirii;

3. *Stimularea inovației, creației în domeniul științelor exacte și ingineresti printre elevi și cadre didactice. Descoperirea, încurajarea și mediatizarea de idei, activități etc. ce să contribuie la dezvoltarea socio-economică a țării.*

4. *Conștientizarea părinților și a comunității de calitatea muncii desfășurate de elevi și cadrele didactice.*

5. *Formarea de competențe necesare dezvoltării durabile a României.*

TEMATICA SIMPOZIONULUI:

1. Mediul în viața omului. Abordări cetățenești europene și românești.

2. Educației pentru dezvoltare durabilă a României și profesia didactică.

3. Cunoașterea elevilor, etapă premergătoare necesară în procesul de educație pentru dezvoltare durabilă. Identificarea capacităților și a posibilităților profesionale ale elevilor de a contribui la dezvoltare durabilă a locurilor natale.

4. Performanțe educaționale din punctul de vedere al Educației pentru dezvoltare durabilă a României.

Calitate – performanță – utilitate – valoare în UE.

Calitate – performanță – utilitate – valoare în România.

Competențe necesare; competențe inutile dezvoltării socio-economice/ prosperității țării.

5. Strategia personală și profesională a cadrului didactic în contextul activității didactice de specialitate în funcție de criteriile de calitate și performanțe educaționale ce reies din Strategia UNECE pentru Educația pentru Dezvoltare Durabilă. Strategii didactice utile și eficiente în sprijinul dezvoltării durabile a României.

6. Educației pentru dezvoltare durabilă a societății românești și gestionarea timpului școlar.

7. Educația pentru dezvoltare durabilă a locurilor natale ca motivație a învățării.

8. Strategii didactice de evaluare în sprijinul dezvoltării durabile a României. Elemente de deontologie a evaluării educaționale în context european și românesc. Evaluarea elevilor în contextul dezvoltării durabile a societății românești.

9. Integrarea Educației pentru dezvoltare durabilă în contextul local. Cunoașterea comunității autohtone și a aspirațiilor pentru dezvoltare durabilă. Cunoașterea nevoilor comunității românești.

Activități curriculare și extra-curriculare în contextul local utile dezvoltării durabile a societății românești.

10. Transformarea educației în resursă de bază a modernizării și dezvoltării durabile a României.

Forme de prezentare a lucrărilor pe teme de dezvoltare durabilă a României (SECȚIUNI):

I. Eseuri, comunicări.

II. Proiecte, parteneriate, schimburi de experiență - exemple de bună practică, de creativitate didactică.

Simpozionul se adresează tuturor cadrelor didactice, elevilor și a altor persoane preocupate de dezvoltarea durabilă a României.

Lucrările sunt realizate și de echipe de elevi coordonate de cadre didactice; se încurajează prezentarea proiectelor practice și utilizate la clasă sau în comunitate pentru a favoriza dezvoltarea durabilă a comunităților autohtone.

Lucrările primite se vor constitui într-o colecție cu ISSN 2069 – 296x.

Autorul în momentul în care a trimis materialul pe adresa de E-mail: dezvoltare_durabila_romania@yahoo.com, se obligă să fie de acord cu publicarea materialului trimis pe pagina web a CCD Alba, și să-și asume responsabilitatea celor scrise în materialul trimis spre publicare. Responsabilitatea celor scrise revine exclusiv autorului / autorilor, în ceea ce privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a drepturilor de autor, editura „Universul Școlii” Alba nefiind implicată financiar în eventualele litigii. Copy right-ul va fi asigurat de către autor. Materialele primite nu se restituie autorilor.

„Așadar, am avea nevoie de o intelectualitate care să lupte pentru interesul național al României”

(Prof.dr. Radu Baltasiu, Directorul CESPE⁴ al Academiei Române)

*Și să nu uităm!:
Când rătăcești,
pentru a-ți regăsi drumul,
te întorci de unde ai plecat!*

Secțiunea I.

REFERATE ȘI COMUNICĂRI

*„O elită instruită de către colonizatori
este principalul dușman al poporului său”
Mahatma Gandhi*

⁴ CESPE Centrul European de Studii în Probleme Etnice

INSTRUCȚIA ȘI EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ UN SCOP AL OMENIRII DIN PREISTORIE PÂNĂ AZI

prof. **Jude Laurențiu**,
Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia

I. Forme de educație și instrucție ce vizează atitudini umane de dezvoltare durabilă

1. Educație și instrucție de subzistență, de integrare în mediu realizată de părinți, moși și moașe; o primă etapă de creare a fundamentului „școlii vieții”; ce apare odată cu omul conștient de sine și de mediul înconjurător;

2. Educație și instrucție de integrare socială, realizată în cadrul obștei, coordonată de sfatul bătrânilor (Zisa Moșul și Zisa Moașa), ca a doua etapă de creare a fundamentului „școlii vieții”, începând din preistorie;

3. Hardughiile. Școlile zamolxienilor: ale legilor naturii –obiceiurilor pământului- bune și frumoase, din milenii de dinainte de Hristos;

4. Deceneu: Reformele în instrucție și educație, școlile locurilor sfinte – davelor - din secolul I î.Hr.;

5. Creștinismul continuator al reformatelor, școlile locurilor sfinte (mănăstiri, metocuri, schituri, biserici), din milenii de după Hristos;

6. Ioan Tolnai Dali „generalizează” învățământul în limba română, începând din anul 1624;

7. Trecerea la scrierea cu caractere latine; școlile Blajului, începând din anul 1754;

8. Toma Cocișiu, reîntoarcerea la „Școala vieții”, începând din anul 1928 până în anul 1943;

9. Homeschool ???

În funcție de locație instrucția și educația era și este:

- instrucție și educație în familie, esențială pentru protecția mediului și succesul în viață;
- instrucție și educație în cadrul obști, în societate;
- instrucție și educație în instituții –școli⁵- organizate în: hardughii, dave, mănăstiri, metocuri, schituri, biserici etc. sau mai târziu în școli de sine stătătoare; ce constituie o instrucție și educație de specializare.

⁵ Școală – în sens formal este o instituție de învățământ public, mai ales elementar și mediu, unde se predau elementele de bază ale principalelor discipline. Școala presupune să existe anumiți „vectori”:

- un local - în care este instalată și funcționează instituția;
- un anumit număr de elevi, cadre didactice;
- o programă ce transmite o anumită învățătură finalizată printr-un set de competențe;
- o cultură a școlii.

Acești vectori ai sistemului școală, în timp și spațiu, dau o rezultantă cu un ansamblu de caracteristici unitare ce se constituie într-un anumit curent de cunoaștere și de atitudini, de fapt o mișcare ideologică cu mai mulți sau mai puțini adepți ce doresc să promoveze o anumită ideologie. Indivizii care trec printr-o școală se caracterizează printr-o anumită unitate în cunoștințe, priceperi, deprinderi, mentalități și atitudini.

Instrucția și educația ca activitate umană: în familie sau la nivel de obște a avut drept scop asigurarea existenței umanității, adaptarea la mediu a individului, producerea de valori - bunuri utile omului- într-un șir continuu din preistorie până azi, într-o anumită unitate existențială de civilizație și cultură.

De menționat că de-a lungul timpului s-au implementat multe forme de instrucție și educație⁶ – ce nu fac obiectul acestei abordări - axate pe transformări puternice ale mediului prin intervenția științifică a omului care au dus la rezultate ce în prezent nu sunt mulțumitoare; ca urmare se încearcă o reîntoarcere la un mod de viață ce nu afectează distructiv mediul.

Preocupări pentru o evoluție durabilă a societății umane este întâlnită la fiecare generație din cele mai vechi timpuri până-n prezent; dar pentru aceasta era nevoie de cunoștințe, priceperi și deprinderi adunate într-un set de competențe ce se transmiteau prin educație și instrucție de la o generație la alta. În mod firesc fiecare generație își aducea contribuția ei la îmbogățirea zestrei cunoașterii moștenite de la înaintași. Grija pentru sustenabilitatea vieții economice a societății, cu puține excepții remarcate prin extincții de culturii, a fost elocventă în istoria lumii. În spațiul pontico-carpato-dunărean, această grijă pentru sustenabilitate, este vizibilă prin realizările de artă și tehnică populară existentă în gospodăriile țăranilor, sau teaurizată în muzeele țăranului, de la care nu de puține ori oamenii de știință s-au „adăpat” pentru a-și realiza marile lor descoperiri și invenții.

Pe lângă aceste surse practice, vizibile încă în lumea satului și muzee, ce ne atrag atenția asupra instrucției și educației închinată unui scop nobil de dezvoltarea durabilă a omenirii, avem creionării și-n izvoare scrise, în descoperirile arheologice etc.

Schimbările realizate sub presiunea marilor descoperiri științifice, au produs dezechilibre în ecosisteme, transformări în culturile și civilizațiile popoarelor, cu efecte care pun sub semnul întrebării, pe timp lung, însăși dăinuirea omenirii. Presiunea noutăților progresului a dus la transformări creatoare de noi nevoi și motivații în paralel cu dispariția altora; au apărut valori iar alte entități și-au pierdut valoarea. Rapiditatea cu care aceste schimbări s-au derulat nu a mai permis demonstrarea validității și utilității acestora.

„Criza prin care trece omenirea în acest început de secol nu se rezumă doar la probleme economice. Societatea actuală resimte o pierdere a valorilor spirituale și pare să împingă oamenii spre o viață automatizată, care înădușește trăirea... omul ajunge, poate mai repede ca oricând, să se întrebe care este rostul vieții sale.” (Teodor Nițu). Criza actuală este un rezultat al unor evoluții economice și sociale generate de o insuficientă capacitate predictibilă a specialiștilor privind

În sens primitiv și instrucția și educația în familie fondatoare de civilizație și cultură poate fi aproximată la o unitate elementară a școlii; ideologia care unește aceste unități elementare este de natură obiectivă generată de mediu și de dăinuirea familiei și a urmașilor ei; în esență este o opțiune de dezvoltare durabilă cu toate aspectele ale acestui concep și este cea mai eficientă și efecace pentru că începe din primii ani de viață a individului. La rândul ei instrucția și educația în familie este un element al sistemului obștesc de instrucție și educație. Aceste elemente se augumetează într-un sistem solid și viabil de instrucție și educație. Din acest motiv între sistem și elementele sale nu pot fi contradicții ce duc la evoluții ce urmăresc fragmentarea sistemului. De exemplu este absurd ca mâinile, picioarele etc. să acționeze în afara unui scop comun ... să se desprindă din corp pentru a-și construi propria evoluție.

⁶ *Forme de instrucția și educația generatoare de contradicții interne ale sistemului între unitatea elementară - instrucția și educația în familie fondatoare de civilizație și cultură- și sistemul macro de instrucție și educație din import, provocând conflicte interculturale. „O elită instruită de către colonizatori este principalul dușman al poporului său” Mahatma Gandhi*

consecințele acțiunilor umane asupra viitorului planetei Pământ; una din cauze ar fi deficiențele într-o educație pentru dezvoltare durabilă a omenirii.

În prezent diverse organisme internaționale solicită o reevaluare a efectelor acestor transformări. A apărut în politica mondială un nou concept, cel al dezvoltării durabile.

Conceptul de dezvoltare durabilă este extrem de vast și include și conceptele considerate uneori de sine stătătoare cum ar fi: dezvoltare sustenabilă, economie circulară, dezvoltare ecologistă, protecția mediului etc.

În spațiul pontic-carpato-dunărean civilizațiile umane, în general agrariene, ce s-au succedat din preistorie până azi, au avut o evoluție socio-economică în care dezvoltare durabilă a existat din cele mai vechi timpuri, dovedită prin bogata locuire umană confirmată prin culturile preistorice, iar mai recent prin rolul de bogate cămări pentru Istanbul și Beci (Viena) de unde se îndestulau aceste capitale a marilor imperii.

Educația și instrucția pentru dezvoltare durabilă începe din fragedă copilărie și oferă un parcurs de dobândire de competențe util, coerent și complet pentru succesul elevului ca adult într-o „contemporaneitate a lui” ce va să vină, în care se va manifesta responsabil în armonie cu ecosistemul în care trăiește și va trăi el și urmașii lui. Țara „n-a fost a strămoșilor mei, n-a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor voștri și a urmașilor urmașilor voștri în veacul vecilor...” spune Ștefan cel Mare (Barbu Ștefănescu Delavrancea, „Apus de Soare”).

Grija pentru ca țara să fie bine rostuită este veche de când lumea; iar pentru aceasta educația și instrucția urmașilor ocupa un loc de frunte – este vorba de componenta educației și instrucției pentru prosperitatea individului, familiei și celor din țară. Astfel că preocupări pentru un popor prosper într-o țară cu evoluție durabilă a societății umane este întâlnită la fiecare generație din cele mai vechi timpuri până-n prezent; dar pentru aceasta era nevoie de cunoștințe, priceperi și deprinderi adunate într-un bagaj de competențe ce se transmiteau prin educație și instrucție de la o generație la alta; bagaj îmbogățit cu noi și noi competențe cu fiecare generație ce a asigurat progresul omenirii.

În mod firesc fiecare generație își aducea contribuția ei la îmbogățirea zestrei cunoașterii moștenite de la înaintași; fiecare timp istoric avea: proprii învățați, cadre didactice și învățăcei ce să asigure transferul de cunoștințe, priceperi și deprinderi de la o generație la alta ajutând tinerii să fie responsabili, să dobândească competențe și să-și asume în viitor responsabilități în familie și-n obște.

Modalitățile de instrucție și educație se pliau pe nevoile prezente și viitoare ce să asigure dăinuirea individului și familie într-un anumit mediu; individul era instruit și educat să fie capabil să producă valori. În funcție de posibilitățile generate de vârsta individului, momentul istoric de organizare a societății, anvergura valorilor create în armonizarea omului cu ecosistemul se cunosc forme de educație și instrucție ce vizează atitudini umane necesare dezvoltării durabile: educație și instrucție de subzistență, de integrare în mediu; educație și instrucție de integrare socială; școlile zamolxienilor ale legilor naturii –obiceiurilor pământului; Deceneu și reformele în instrucție și educație; creștinismul continuator al reformelor; Ioan Tolnai Dali „generalizează” învățământului în limba română; trecerea la scrierea cu caractere latine; Toma Cocîșiu, „Școala vieții”; homeschool ???

II. Educație și instrucție de subzistență⁷

Educație și instrucție de subzistență, de integrare în mediu, realizată de părinți, moși și moașe; o primă etapă de creare a fundamentului „școlii vieții”⁸, ce apare pe scara evoluției umane odată cu omul conștient de sine și de mediul înconjurător.

Este o formă de educație și instrucție ce constă în transmitere directă de la părinți către copii a tot ceea ce părinții știu; de regulă tații formau competențe băieților iar mamele formau competențe fetelor.

Educația și instrucția de subzistență are drept scop formarea profesională pentru integrare competentă a individului în mediu încât să-și poată asigura cele necesare existenței sale și familiei în orice condiții pentru a nu fi un asistat social. Se formează și dezvoltă capacitățile de a utiliza resursele mediului pentru a-și asigura hrana, adăpostul, starea de bine, sănătatea; integrarea în mediu.

Fără a fi școală în sensul modern, pedagogic, al cuvântului școală, este cunoscută ca și: școala vieții, școala din familie, școala de acasă, cei 7 ani de acasă etc. etapă de educație și instrucție de integrare în ecosistem ce condiționează succesul individului de mai târziu ca adult. Sunt forme de instrucție și educație cu care copilul intră în contact imediat după naștere și ceea ce s-a învățat în „cei 7 ani de acasă” durează toată viața lui.

Părinții îi considerau pe copii drept sprijinul lor pentru zilele bătrâneții; de aceea erau direct interesați ca urmașii lor să fie bine pregătiți pentru ca în familie să dăinuie prosperitatea, iar averea acumulată să fie bine gestionată și pe viitor; transformând părinții în persoanele cele mai interesate, eficiente și eficiente pentru a-și învăța copilul acasă și de al motiva prin propriul exemplu și prin lupta de zi cu zi pentru producerea hranei, construcția adăpostului, menținerea sănătății... pentru propria existență: „de a fi, sau a nu fi!”; și-i puneau la treabă pe copii pentru a nu-i învăța trândavi și nepricepuți. Ceea ce presupunea o mare responsabilitate pentru o educare și instrucție eficientă cu un anumit rost după o anumită rânduială: cea mai potrivită copiilor lor; în funcție de: inteligența, puterea de muncă, puterea de învățare și resursele gestionabile accesibile familiei. Astfel că responsabilitatea misiunii instructiv-educative a creat datina ca părinții să facă orientarea școlară și profesională; să aleagă traiectoria educației și instrucției realizând „școlarizarea” în funcție de posibilități, mediu, de ce se potrivește mai bine nevoilor copilului și familiei lor.

Moșul și moașa participau la viața familiei în latura instructiv educativă a nepoților aflați la vârstele fragede, fiind cu o experiență de viață bogată, aveau răbdarea necesară unui anumit ritm și cunoșteau cerințele obștești.

În acest sistem de învățământ părinții și moșii sunt: formatori, dascăli, facilitatori, mentori, încurajează, supraveghează, clarifică, sancționează etc., sunt posesori de competențe esențiale pentru viața individului: determinând copii să învețe de la părinți și obște, să învețe singuri, să descopere și să creeze; să evolueze odată cu generația lor motivați de interese existențiale intrinseci; și nu în ultimul rând să producă bunuri ecologice de valoare pe măsura vârstei lor.

⁷ Această formă de educație și instrucție nu presupune școlarizare; școlarizare apare în momentul în care instrucția și educația este realizată în afara familiei; în „hardughii”, „dave”, „metocuri”, „schituri”, „mănăstiri”, iar pentru învățământ de masă: „biserici”, „unități de învățământ – școli”.

⁸ Astfel că: Școala vieții este o celulă de bază a sistemului ce cuprinde instrucția și educația elementară de bază pentru viitorul adult.

Părinții generau un anumit program de instrucție și educație în funcție de: mediu ca sursă de informare și constrângeri; nevoi și de circumstanțele familiale, preferințele, talentele, interesele și punctele forte ale copiilor. Copiii învățau, pe măsura puterilor lor, „pas cu pas” ceea ce deja adulții știau și se pricepeau să facă, repetând și repetând, muncind pe măsura posibilităților lor, în vederea producerii de valori pentru ei, familie, obște.

Odată cu maturizarea copiilor creșteau importanța sarcinilor de învățare și responsabilitățile asumate concretizate prin participarea alături de părinți la activitățile de zi cu zi producătoare de bunuri necesare lor, familiei; creșteau responsabilitățile sociale. Copii conștientizau extrem de repede că propria lor existență depindea direct de ceea ce știau și puteau să facă atunci când vor fi mari.

În acest sistem de învățământ în care părinții și moșii erau alături de copii de când învățau să vorbească, să mănânce, să se spele, să se îmbrace, să se joace de-a oamenii mari, trăind zi de zi împreună, participând la muncile adulților, la sărbătorile cu tot alaiul de obiceiuri, constituia cel mai eficient și eficace sistem de învățământ ecologic cunoscut ce promova economia circulară.

III. Educație și instrucție de bază pentru integrare în societate

Educație și instrucție de bază pentru integrare în societate realizată în obști coordonată de sfatul bătrânilor (Zisa Moșul și a Zisa Moașa), ca a doua etapă de creare a fundamentului „școlii vieții”, începând din preistorie odată cu apariția obștilor

Educație și instrucție realizată în obște este o rezultată, extindere, unificatoare de tip augmentativ a educație și instrucție la nivelul familiei. Este o unificare de tip sistemic și-n același timp cu relații subsidiare coordonată de sfatul bătrânilor (Zisa Moșul și a Zisa Moașa) în „școala vieții”, începând odată cu organizarea oamenilor în comunități în care oamenii depindeau unii de alții și-și atribuiau roluri și locuri în ierarhia societății în funcție de competențele dobândite.

Educația și instrucția este obligatorie, impusă ca o condiție obiectivă a existenței – altfel individul era eliminat din mediu. Se impune de către mediu pregătirea copilului pentru viață, informarea lui, dobândirea de abilități pentru câmpul muncii și viața de zi cu zi, ce solicită existența competențelor de a produce bunuri utile lui, familiei și comunității în care trăiește; de a participa la evoluția sustenabilă a obști. Chiar dacă pregătire se făcea în cadrul intim, sigur și „confortabil”⁹ al familiei, presupunea răspunderi și eforturi de regulă proporționale cu vârsta, cu „libertatea” unui program flexibil ales după anotimpuri, crize sociale, nevoile familiei și interesele obștii. Principiul subsidiarității și al proporționalității erau reguli de bază a obștii pentru a nu se irosii resursele.

Principiul: de a alege traiectoria educației și instrucției realizând „școlarizarea” în funcție de mediu, de ce se potrivește mai bine nevoilor copilului și familiei lui era incomplet în afara obști - pentru că obștea era familia mare, un factor esențial de existență.

Educația și instrucția de integrare în obște avea drept scop formarea unui individ capabil de integrare în colectivitatea din care făcea parte încât să-și poată asigura nevoile sociale și cele necesare existenței sale și familiei ca aparținător al obști. Se aveau în vedere formarea și dezvoltarea capacităților de a fi un participant activ la viața comunității, de a fi util comunității și de a utiliza resursele oferite de comunitate.

⁹ Confortabilitatea în familie nu însemna că fiecare făcea ce dorea. Haosul în familie însemna foamete, boli, moarte – dispariția familiei. Familia presupunea ierarhii, reguli, roluri bine precizate de îndeplinit; familiile erau numeroase cuprinzând părinți, unchi, mătuși, bunici, copii – acestea erau considerate familii puternice cu șanse de dăinuire – familia era ca un stup de albine.

Realizată în obște coordonată de sfatul bătrânilor (Zisa Moșul și Zisa Moașa), este a doua etapă de fundament a „școlii vieții”, ce apare odată cu oamenii care se se organizau în mod conștient în obști.

Integrarea în cerințele obștii era esențială, reglată prin activități comune de instruire în locuri speciale – hardughii- sau prin activități de obște: șezători, clăci, evenimente religioase, participarea la acțiuni de instruire pentru a se apăra comunitatea față de inițiativele de pradă ale unui inamic etc. Această integrare era impusă proporțional cu gradul de risc al dăinuirii comunității: existența unui adversar, calamități naturale, pericolul de a-și pierde bunurile, pericolul de a fi transformați în sclavi sau măcelăriți etc. pericole ce uneau membrii obști pentru a face față; își uneau forțele pentru un anumit scop...

În mod necesar existau un anumit curriculum obștesc de pregătire pe care tinerii –trebuiau să-l urmeze, să treacă anumite „examene” în fața „autorităților”, pe care azi le găsim în anumite obiceiuri și tradiții: de exemplu „cetele de feciori” cu sediul în cazarme –hardughii- ce funcționează conform unor regulile militare, reminiscențe ale unor organizări militare ale împăraților și crailor din vechime când obștiile făceau parte din imperiul condus de Dinastia Amalilor.

Activitățile și rezultatele învățării copilului, performanțele obținute, intrând în atenția membrilor obștii, odată cu maturizarea lui. Acesta era apreciat cu calificative: „vrednic este” sau „nu este vrednic” în funcție de modul în care se achita de sarcini, achiziționa cunoștințe, priceperi și deprinderi: erau capabil sau nu. În funcție de evaluările respective i se stabileau rolurile pe care le putea avea în comunitate și familie...

IV. Hardughii. Școlile zamolxienilor: ale legilor naturii –obiceiurilor pământului-bune și frumoase, din milenii de dinainte de Hristos.

Nivelul atins de educația și instrucția pontico-carpato-dunărenilor este elocvent descrisă prin intermediul performanțelor atinse de aceștia mult superioare vecinilor.

Informații bogate din trecut despre performanțele obținute de oamenii din spațiul pontic-carpato-dunărean ca rezultat al unei anumite educații și instrucții pe lângă cultura și civilizația rurală sunt oferite și de descoperirile arheologice ale culturilor preistorice.

„Cele mai vechi urme europene ale unei economii de producție se găsesc în Balcani.[...] până la sfârșitul mileniului al V-lea o cultură - numită Starčevo -Criș/Körös- care se demarchează net de influențele anatoliene. Creșterea animalelor dar și vânătoarea și pescuitul joacă un rol economic important. așezări permanente sau seminomade se stabilesc pe văi(cultura grâului și a meiului); se construiesc locuințe de lemn îmbrăcate cu argilă.” (J. Carpentier, F. Lebrun, Istoria Europei, Ed. Humanitas, București, 1997, p.31.)

Povestea fierului rămâne una dintre cele mai pasionante din toata istoria civilizației umane: „ [...] în Complexul din Munții Orăștiei ce conține peste 200 de terase antropogene, au fost identificate ... numeroase unelte, cuptoare, urme de ateliere etc. cu unelte de prelucrare a fierului (27 de nicovale etc), lupele de fier (găsite de ordinul tonelor) și lingourile ocupă pe departe primul loc; un număr mare de piese de orfevrar dovedește marea producție de obiecte de artă aplicată, din metal prețios, Aici era deosebit de dezvoltată metalurgia, meșteșugul făurăriei și prelucrării metalelor punând în evidență un mare avânt economic a cărei producții era destinată comercializării în zone mai mult sau mai puțin îndepărtate, Complexul mai sus amintit fiind un imens centru economic și spiritual al lumii antice. Locuințele unele cu planuri complicate, cu acoperișuri de țiglă, au apă curentă~ (prelucrare după articolul lui E. IAROSLAVSCHI, Fierarii Sarmizegetusei Regia, publicat în rev. Dacoromania, nr 22, Alba Iulia , 2005.) [...] „ calitatea

otelului dacilor este una excepțională. Lupele lor aveau o puritate de 99,93% fier. Prin tinerea acestora într-un mediu bogat în carbon, la temperaturi înalte, fierul absorbea treptat din carbon și devenea pe îndelete oțel, care apoi, prin călire și aruncare în diverse lichide, ajungea la gradul de duritate dorit.” (Eugen Iaroslavschi, *Fierul dacilor*, <http://www.zf.ro/>)

Istoricul E. Iaroslavschi vorbește despre **tehnologii de performanță** „Numai în ultimul deceniu, din zona Munților Orăștiei, ca rezultat al descoperirii și abandonării pieselor din fier de către căutătorii de comori, au fost recuperate cantități însemnate de lupe și piese din fier..., ce vorbesc despre deosebitul nivel de dezvoltare pe care l-a atins metalurgia fierului la daci, despre nivelul înalt al cunoștințelor și experiența pe care meșterii daci le dobândiseră în domeniul metalurgiei fierului foarte multe bine conservate după o durată de mii de ani. de stat în ploaie și sol, ceea ce pune în evidență calitatea superioară a obținerii oțelului, comparativ cu multe obiecte de oțel produse în prezent. Inventarul existent este asemănător cu inventarul rural actual din zona de munte. Remarcabilă este calitatea oțelului.”. (Tratamente anticorozive asupra fierului dacic - Traitements anticorrosifs applique au fer dacique- AMN, 1996, 33, nr. 1, p.441-446)

„În gospodăria unui nobil dac se găsea apă curentă, transportată prin apeducte care și astăzi sunt funcționale.”(Cetăți și așezări dacice în Munții Orăștiei, de I. Glodariu, E. Iaroslavschi, A. Rusu.)

Legislativ: ecosistemul pontic-carpato-dunărean prin factorii săi de mediu a fost un determinant a limbii vorbite, stilurilor de viață ale locuitorilor și un unificator al obiceiurilor de conviețuire generând în timp o matrice stilistică concretizată printr-un cod de reguli naturale impuse de ecosistem, legi ale obiceiurilor pământului, cunoscute sub numele de: legile pelasgilor – legile valahilor - legile belagine¹⁰.

Filozoful neoplatonician Lamblicus (secolul III d.Hr.) spunea că regele Zalmoxa-tracul (1400 î. Hr.), slujitor al legislatorului Zamolxis, “le-a întocmit legile” și “le-a scris”.

¹⁰ Legile belagine erau învățături sacre, obiceiurile sfinte, care asigurau funcționalitatea obști; erau cântate sub formă de imnuri sfinte. O reminiscență a acestor obiceiuri de a transmite învățături sunt „colindele” care mai păstrează, din vremuri imemorabile, invocațiile pecetelo sacre: *Leru-i Doamne, Ler (Sfântu-i Domnul, Sfânt). Ler este Cel Sfânt, Stăpânul, Creatorul, Atotputernicul. Prin imnurile de învățătură, învățarea prin cântec, creau un flux de energie benefică asupra întregii colectivități; de acceptare a învățăturilor sacre transmise prin cântec. Cântecul sunt generatoare de bucurie care înalță: mulțumire, laudă celui Sfânt; o stare de bine atât de necesară omului, ce se revărsa asupra omului, prin lauda și binecuvântare celui Sfânt – bine dai, bine primești.*

Pontic-carpato-dunărenii din cele mai vechi timpuri, prin cântecul sfinte- colindele- se rugau: ca de cei răi să fie apărați; preoților să li se întărească harul; ca să alunge de la cei din jur, de la familie, farmece, ca pe cei cu ochi răi să-i curețe de puterile malefice; roadele să fie îmbelșugate, pe bogați să-i facă miloși, pe cei milostivi să-i întărească, și tuturor să le aducă bucurie. Considerau că aceste invocații îi fac mai buni și pe tot neamul îl binecuvântează și le apără casa, familia, de răi.

Pontic-carpato-dunărenii erau convinși că cei care colindă erau curățați sufletește și trupește prin invocarea sacralului, pe *Ler Împărat (Împăratul Sfânt)*.

Colindele erau expresia legăturii directe cu *Leru-i Doamne (Sfântu-i Doamne)*, căci puneau în invocarea lor răspunderea pentru o viață curată a celor ce cântau aceste imnuri de slavă, și prin aceasta se înălțau spiritual pe ei, dar înălțau și pe toată obștea.

Acest lucru îl întâlnim și azi în ritualurile de slujire în bisericile creștine unde și azi la biserică sau cu diverse ocazii se aduce Harul lui Dumnezeu cântând.

„Dar în Tracia¹¹, odată terminat războiul din Troia, geții l-au avut ca prim înțelept pe Zamolxis, adorat de ei ca un zeu” (Nicolo Zeno, Cărțile geților).

„*Neamul geților, care au fost mai războinici decât oricare dintre oamenii care au trăit cândva, și aceasta nu numai datorită tăriei trupului lor, dar și pentru că îi convinsese să fie astfel slăvitul lor Zalmoxes*” (Împăratul roman Iulian Apostatul).

Platon (Critias, II, 259) spune că: „în regatul lui Atheas, care domnise peste hiperboreenii din nordul Traciei, au existat cele mai vechi legi de origine divină, scrise cu litere, pe o columnă de aramă”.

Legile belagine - legile frumoase - „stau la baza civilizației umane” (Fontes II p.19). Erau codul după care trăiau, în urmă cu mii de ani, pelasgii, înaintașii tracilor (nordicilor față de greci). Pelasgi, erau considerați de vechii greci, care au venit mult mai târziu pe pământurile Eladei din Nord, „dioi”, („divini”) de aceeași origine cu zeii, (Homer-Iliada X, 422-426, 441), făuritorii unei culturi și ai unei civilizații superioare. Datorită armoniei cu natura sunt numite și „legile naturii” (V. Kernbach - „Universul mitic al românilor”-Ed.Științifică 1994), deci sunt niște legi înțelepte.

Valoarea juridică a lor s-a impus Romei care le-a preluat pentru a-și alcătui propriul sistem juridic.

Aceste legi au fost menționate în mileniul al II-lea d.Hr. ca „legi obișnuite”, „legi bătrâne” sub numele de: Jus Walachie în Banat; Lex Vlachorum în Transilvania, Valahia și Moldova; Antiqua Valachorum sau Moș Valachorum în Ungaria; Jus Valachorum în Polonia (N. Densușianu).

Legile belagine vor asigura unitatea de instrucție și educație într-un „eon dogmatic blagian” ca parte a unui sistem organizat de instrucție și educație, cu un substrat religios ce se derula în locurile sfinte – dave – de către davidieni. Aceste legi ale naturii sunt aplicate și azi în relația dintre bătrânii satelor cu mediul înconjurător sub formă de cutume.

V. Deceneu. Reformele în instrucție și educație, școlile locurilor sfinte – davelor din secolul I î.Hr

Deceneu cu sprijinul lui Burebista inițiază reforme în instrucție și educație, în școlile locurilor sfinte – davelor - începând din secolul I î.Hr. Numeroase informații ne vorbesc despre nivelul superior de pregătire al acestora, comparativ cu vecinii.

De la **Iordanes**, istoricului get, aflăm că la pontic-carpato-dunăreni din acele timpuri se putea vorbi despre o activitate științifică organizată în dave și diversificată pe domenii de activitate!!! (ce reapare în Europa abia peste o mie de ani!!!).

„*Observând înclinația lor de a-l asculta în toate și inteligența lor nativă ... i-a instruit în fizică, făcându-i să trăiască potrivit cu legile naturii, pe care goții transcriindu-le le păstrează până azi (sec VI d.H)... făcându-i superiori celorlalte popoare în ceea ce privește mintea; arătându-le practica i-a îndemnat să-și trăiască viața în fapte bune*” (**Iordanes**, istoricului get, despre instrucția și educația promovată de Deceneu).

Locurile sfinte -davele - fiind importante centre de promovare a instrucției și educației de către davidieni, la fel cum mai târziu vor fi mănăstirile, metocurile, schiturile și școlile.

Deceneu a fost una din acele impresionante personalități care si-au creat un loc de frunte în istoria lumii. Starea de declin îl determină pe << Deceneu să refacă școlile de instruire filosofică și astronomie și dezvoltă medicina, științele teoretice și practice... reforma duce la refacerea

¹¹ Vechi greci prin „traci” denumeau pe cei ce trăiau în nordul lor în partea boreală, septentrională; cu sensul de „nordici”; iar prin „geți” denumeau pe „cei de demult”, „neamul de demult”.

statului zamolxian și la reactivarea Belaginelor... Gnosticismul traco - dacic, după forme și locuri, durează până în a doua jumătate a mileniului întâi după Hristos. După ce Sinoadele dau o formă precisă Creștinismului, acesta se integrează doctrinei precizate și din el rămân numai anumite elemente. ... Trecerea este clară de la adorarea unui astru... s-a trecut la adorarea unei puteri divine a lui Iisus Hristos - Soarele Dreptății . >>Pr. D: BĂLAȘA, De la Zamolxe la Iisus Hristos; Ed. Cuget Românesc, BIRDA, 1993

A dat o nouă autoritate legilor zamolxiene actualizându-le la cerințele imperiului, cu sprijinul lui Burebista și le-a extins la nivelul Imperiului Getic. Acțiune, ce mai târziu în mileniul I d.Hr., va fi extinsă la nivel european de Dinastia Amalilor și Dinastia Balților.

Marele Inițiat și Rege de mai târziu al dacilor, preocupat de cultivarea supușilor săi, cum spune și **Herodot**, a <<transcris aceste legi și ele se păstrează până astăzi sub numele de **”BELAGINE”** (Fontes II p.416-417) și tot el este cel ce a simțit nevoia să revizuiască și să impună mai cu hotărâre, actualizând, legile vechi. **Belaginele “stau la baza civilizației umane”** (Fontes II p.19). Ele au prins în sine legile sfinte care au înveșnicit pe cei nobili, prin respectarea lor, prin perfecțiunea laturii inițiatice și nu numai, dar au fost și „cuțite” pentru cei ce nu știau de nici o ordine. Belaginele sunt traduse diferit și de contemporani; fie „**legile frumoase**”, (D. Bălașa op. cât. p.5), fie „**legile naturii**” (V. Kernbach - „Universul mitic al românilor” -Ed.Științifică 1994).>> (**Maria Ciornei**).

Opunându-se pătrunderii la popor a cultelor străine, vătămătoare pentru sănătatea spirituală și corporală a pontic-carpato-dunărenilor, a stăvilat cultul bahic sau dyonisiac asociat cu cultura viței de vie și cu orgii. Determină pe Burebista să dispună distrugerea viței de vie—planta sacră a lui Dyonisos. Ceea ce este extraordinar este că atât preoțimea cât și poporul l-au sprijinit în acest act extraordinar, de stârpire a viței de vie. De aici se poate trage încă o concluzie: la daco-geți, viciul beției nu apucase să-și câștige adepți; acesta va pătrunde în nordul Dunării cu sprijinul armatei romane.

Deceneu considera că viitorul și strălucirea poporului său depind numai de înalta ținută morală și plecând de la această premisă se poate clădi un edificiu statal și social trainic, motiv pentru care, sprijinit de Burebista, a înfăptuit o profundă reformă socială și religioasă a poporului geto-dac. Această reformă, celebră în lumea antică, a fost pusă în practică nu prin legi oficiale și seci, ci prin răbdare și educație, prin legi blajine. Deceneu a impus sobrietatea și cumpătarea, acea modestie a sufletului ale cărei valențe răzbat din textul lui **Platon**. Deceneu a cerut poporului *ascultarea de porunci* ca efect al educației prin dreptate. Geți fiind recunoscuți în antichitate ca fiind *cei mai drepți* " dintre cei cu care se înrudeau, caracteristică desigur foarte veche.

Împreună cu Burebista, în puținii ani, au izbutit să dureze un stat puternic atât social cât și moral, cu realizări impresionante:

- instrucție: i-a instruit pe pontico-carpato-dunăreni "făcându-i să trăiască conform legilor naturii, transcriind aceste legi; ele se pastreaza pâna astazi sub numele de **Legile Belagines - Legile Frumoase**;

- juridic: vestitele belagines sunt acum redactate în cancelaria regală;

- moral-religios: populația este adusă la o viață cu norme morale avangardiste, implementate în mare parte cu ajutorul religiei;

- tehnic: metode avansate de prelucrare a metalelor(a căror secrete nu sunt descifrate nici până în prezent), pietrei etc.;

- medical: concepții moderne în tratarea bolnavilor.

Deceneu beneficiind de autoritatea lui Burebista aduce civilizația pontic-carpato-dunăreană pe noi trepte de evoluție socio-economică a căror influențe se propagă în restul Europei. Ideile

promovate la geți sunt răspândite la mari distanțe de spațiul pontic-carpato-dunărean, iar informații despre această distribuție le găsim în:

- peninsula Iberică „Historia Gotica a arhiepiscopului don Rodrigo Jimenez de Rada și Cronica General a lui Alfonso el Sabio (Cronica Regelui Înțelept) vorbesc despre strămoșii din îndepărtata Dacia sau Gocia, despre Dunăre, Zamolsen... despre marele rege Boruista...învățatul Dicineo... ” (A. BUSUIOCEANU, Zamolxis, Editura Meridiane, București, 1985));

- Historia de regibus Gothorum, Vandalorum et Suevorum, sau Historia Gothorum, Isidor din Sevilla

- De origine actibusque getarum, Iordanes

- nordul Europei „ Provincia medievala Dacia, din Europa nordica” de George Pantecan;

- în Scandinavia „Zamolxis – primul legiutor al geților” de Carolus Lundius etc.

Astfel că la început de mileniu I d.Hr. viața socio-conomică era intensă: Dion Chrysostomos care a fost în Dacia în anul 96 e.n. spune: „Am ajuns la niște oameni întreprinzători. Acolo la ei puteai să vezi peste tot săbii, platoșe, lănci, toate locurile fiind pline de cai, arme și oameni înarmați” (G.D.Iscru, STRĂMOȘII NOȘTRI REALI: GEȚII – DACII – TRACII – ILIRII: Națiunea matcă din vatra „Vechii Europe”)

VI. Creștinismul continuator al reformator, școlile locurilor sfinte (mănăstiri, metocuri, schituri, biserici), din milenii de după Hristos

Creștinismul, școlile locurilor sfinte: mănăstiri, biserici, începând din secolul I d.Hr.

Numeroasele izvoare istorice prezintă mileniul I d.Hr. ca extrem de frământat politic și religios la Dunărea.

Religios mileniul I d.Hr. este unul creștin, caracterizat printr-un proces de globalizare creștină în paralel cu răspândirea legilor balagine spre vestul Europei, favorizat de unitatea lingvistică indo-europeană a Europei.

În vechime unitatea lumii europene, unitatea ei indo-europeană, era mult diferită de cea contemporană, se spune în GETICA – Studiu Introductiv de Gabriel Gheorghe: (<http://gandirea.ro/getica-studiu-introductiv-de-gabriel-gheorghe/>)

„Am mai spus-o, german înseamnă frate bun, din aceiași părinți, dar în antichitate nu apăruse această grupare vagă, artificială de așa-zise familii de popoare: germanice, romanice, slave.

Nu se știe până astăzi ce criterii determină calificarea de romanic, germanic, slav. Un început de criteriu ar fi limba. Dar în antichitate și evul mediu nu existau diferențe mari de limbă. Vorbitorul de latină vulgară se putea înțelege cu vorbitorul de teutonică sau theodiscă (29, p1, passim). Din sec. IX, limba theodisca nu pare să aibă altă semnificație decât cea de **limbă vulgară** (29, p1) subl.ns.

Ei au plecat toți dintr-o vatră în care au vorbit o limbă comună. De acea s-a și numit indo-europeana **comună**. Diferențierile s-au produs cu trecerea timpului și, mai ales, după apariția oamenilor școliți, a cărturarilor, a lingviștilor, a gramaticilor.

Limba germană actuală este o operă de cabinet, târzie, impusă de sus în jos abia către sfârșitul secolului XVIII și mai ales în sec. XIX.

Deci, admitând limba drept criteriu, așa-zișii goți nu pot fi atașați unui sistem neconstituit, inexistent la momentul apariției și desfășurări goților, pentru că, neexistând o limbă germană înainte de secolul XVIII, pe baza acestui criteriu nu putea fi înțeles o familie de limbi germanice.” (G. GHEORGHE, Studiu introductiv despre originea și faptele geților).

Politic, invazia realizată de legiunile romane în nordul Dunării și crearea unui cap de pod pentru următoare cuceriri în spațiul pontic-carpato-dunărenilor, determină mutarea centrului politic și religios al acestora din bazinul hidrografic al Mureșului, spre nord, spre bazinele hidrografice ale Vistulei și Tisei superioare, unde existau numeroase dave.

Gruparea „proromană” condusă de Diegis, fratele lui Decebal – ce spera să fie investit rege de romani- grăbește sfârșitul lui Decebal cât și transferul de putere politică către conducătorii armatelor pontico-carpato-dunărene aflate în retragere spre nord, prin Munții Maramureșului, spre noile centre politice într-o Dacie Nordică. Acești conducători vor crea o nouă dinastie, a Amalilor; dinastie ce va face istorie în mileniul I d.Hr. cucerind Roma și reorganizând politic Europa.

Politic mileniului I d.Hr. este al dinastiei Amalilor extrem de longevivă, care își asigură puterea politică peste 500 de ani; iar imperiul creat o uniune getică –gotică- de țări relativ independente; asemănătoare cu Uniunea Europeană de azi. Campaniile militare ale Amalilor și Balților, favorizează extinderea creștinismului în spațiul european odată cu legile belagine. Legile belagine, în esența lor la fel cu cele promovate de creștinism, vor constitui suportul și mediul favorabil creștinării. Creștinarea a construit o lume nouă pe părțile bune a legii vechi. Legea nouă în continuare asigura unitatea de instrucție și educație într-un „eon dogmatic blagian” ca parte a unui sistem organizat de instrucție și educație, cu un substrat religios ce se derula în locurile sfinte – mănăstiri, metocuri, schituri, biserici – de către călugări și preoți.

Creștinarea va asigura continuitatea pentru felul de a fi a pontic-carpato-dunărenilor. Sacralizarea s-a aprofundat întărindu-se cu noi trăiri spirituale legate de o viață cât mai apropiată de natură și divinitate. Au augumentat cu noi valori spirituale- învățături creștine - concepțiile despre lume și viață cuprinse în Legile belagine- Legile valahilor.

Învățătura creștină propovăduită de Apostolul Andrei „cel întâi chemat”, asigură „originea apostolică” a creștinismului românesc. Sfântului Apostol Pavel către Epistola Coloseni spune că și „sciții” au putut auzi cuvântul lui Dumnezeu (3, 11). Sfântul Iustin Martirul (c165): „*nu exista nici un neam, fie trăind în carute și în corturi și crescând vite, la care să nu se facă rugăciuni în numele lui Hristos*” (Dialogul cu iudeul Trifon). Tertulian din Cartagina (c 160-240): „*Hristos stăpânește în tinuturile sarmatilor, dacilor, germanilor și scitilor*” (Impotriva iudeilor). Creștinismul cunoaște o amploare deosebită încât sunt constituite episcopii.

Secolul IV d Hr. ne artă că geți erau deja creștini și organizați pe episcopii cu episcopi importanți și puternici: există **episcopul Geției Teodosie** („Izvoarele Istoriei României”, Buc. 970, p. 225-229; episcopul Teofil „al Gothiei” ce participă în anul 325 la lucrările primului Sinod ecumenic de la Niceea; episcopul Bretanion îl înfruntă la Tomis, între anii 368-369, pe împăratul Valens; și alți episcopi de seamă.

Sunt cunoscuți episcopi și teologi de mare valoare: episcopul Teotim (392-407), scriitor, ascet și filosof, cunoscut mai ales pentru relațiile sale de prietenie cu Ioan Gură de Aur; Teotim al II-lea întreține o corespondență strânsă cu împăratul Leon; episcopul Valentinian, la jumătatea secolului al VI-lea, întreține o corespondență cu papa Vigiliu.

Din spațiul pontic-carpato-dunărean provin teologi de prestigiu: Sfântul Ioan Casian (c. 360-435), autorul de lucrări teologice (Convorbiri cu Părinții, Despre așezămintele mănăstirești cu viață de obște, Despre întruparea Domnului etc.), Dionisie Exiguul (sau „cel Smerit”, cca. 460-545), traducător de cărți teologice și canonice din grecește, cel ce a pus bazele actualului sistem cronologic, cu numărarea anilor de la nașterea lui Hristos („era creștină”).

Și în alte părți ale Europei întâlnim:

- **Petruș de Dacia**, numit și Filomena a fost un savant care a trăit în secolul al 13-lea. El a lucrat în principal în Paris și Italia. El a publicat un calendar pentru anii 1292 - 1367. În 1292 a

publicat o carte despre matematica care conținea o noi metode de calcul al rădăcinii cubice. El a descris de asemenea un instrument pentru a prezice eclipsele solare și lunare așa cum se vede de la Paris;

- **Boethius din Dacia**, filozof născut în Suedia, unul dintre protagoniștii mișcării filozofice din secolul al XIII-lea cunoscută sub numele de Averroism;

- **Petruș de Dacia** a fost un călugăr dominican care a trăit în Gotland de la 1230 la 1289. El este considerat ca prim scriitor al Suediei. În vara anului 1981 Festivalului de vară de la Visby, Suedia, s-a deschis cu opera muzicală "Petrus din Dacia";

- la Paris în sec. XIII exista un "Collegium Dacicum" etc.

Evoluția creștinismului nu a putut face excepție de luptele politice. Dinastia Balților în lupta pentru puterea politică trece la arianism; arianismului fiind un prilej politic de alianță cu Valens împotriva Amalilor. În anul 336 a fost hirotonit Ulfila la Constantinopol, un ucenic al lui Teofil, „a fost hirotonit episcop pentru toți creștinii din țara getică” (istoricul Filostorgiu). Implicându-se în lupta politică dintre Dinastia Amalilor și Dinastia Balților, trece din tabăra amalilor în cea a balților, chiar dacă la început a fost ortodox când a fost hirotonit mai târziu a devenit arian sau semiarian.

Evenimentele politice se vor complica se vor încheia alianțe se vor desface alianțe, împăratul Valens este ucis în bătălia de la Adrianopol (în 378) în lupta cu vechii aliați ajutați de vechii adversari religioși. Dinastia Balților își vor continua cuceririle în sudul Dunării, Italia, sudul Franței și Spania ducând zamolxianismul și arianismul în sudul Europei.

Episcopul Wulfila (Ulfila), Vulfilia (Vulpilă) implicat în lupta pentru puterea politică trece la arianism, iar pentru a-i atrage pe geți de partea Balților traduce Biblia - „Codex Argenteus” - în limba getă.

Documentul este o lucrare realizată în condiții deosebite, a fost scris pe un pergament subțire violaceu cu cerneală cu praf de argint și aur, de unde și numele de Codex Argenteus, ce ne arată nivelul atins de cei ce l-au realizat. În prezent, „Codex Argenteus”, este cel mai valoros manuscris al Suediei, ce este o lucrare de referință ce ne relevă atât scrierea getă cât și un bogat vocabular getic. Vocabularul getic este de natură indo-europeană, are cuvinte care nu seamănă nici cu cele latine, grecești sau germane cât și cuvinte asemănătoare cu cele grecești și latinești, iar foarte puține sunt asemănătoare cu cuvintele germanice (limba germană cultă apare mult mai târziu)..

Scrierea getică este asemănătoare cu scrierea utilizată la Tăblițele de la Sinaia din care a evoluat și cu scrierea veche în potcoave a valahilor evului mediu.

Lucrare de referință „Codex Argenteus” privită ca limba și scrierea getică prin calitatea grafică este un reper al stadiului instructiv educativ atins la început de mileniu I d.Hr.

Din punct de vedere economic spațiul pontic-carpato-dunărean au oferit resursele necesare în timpul Dinastiei Amalilor și a Dinastiei Balților pentru a cucerii Roma.

Moștenirea dacică pentru nordul Europei este importantă: Regatul danez era numit în bula papală din 1113 Daciae. Denumirea Dacia este folosită de biserica Romei pentru: o parte din țările nordice până în anul 1527.

Primul scriitor al Suediei este Petruș de Dacia

În acele timpuri învățații, gramaticii, școlile erau pe lângă locurilor sfinte: mănăstiri, schituri, metocuri, biserici. Legile belagine în noul format creștin vor fi teme de instrucție și educație și în mileniul I d.Hr.

Despre preocupări pentru dezvoltare durabilă, la început de evul mediu, avem și de la călugării cistercienii, oameni foarte harnici și pricepuți, „pentru a da loc și hrană oamenilor nevoiași” care au început să fie admirați drept adevărați "ecologi ai Evului Mediu”.

VII. Ioan Tolnai Dali „generalizează” învățământul în limba română, începând din anul 1624

Trecerea de la învățământul în centre religioase – dave, metocuri, mănăstiri- accesibil elitei la un învățământ accesibil tuturor este dată de inițiativa lui Ioan Tolnai Dali (1606-1660), de a se extinde învățământul în școli; împărțirea școlilor în clase și răspândirea scrisului și a cititului în limba maternă și printre țărani.

În 1624, Gabriel Bethlen a stabilit prin lege dreptul fiilor de iobagi de a frecventa școlile, fără a fi opriți de nobilime. Politica generalizării învățământului a fost continuată de Gheorghe Rakoczi I și Gheorghe Rakoczi al II-lea.

Începând din anul 1638 aproape în fiecare sat se întâlnește o școală. Învățământul românesc în timpul principilor respectivi a înregistrat un vădit progres. Școala răspundea unor necesități culturale mai largi, crește numărul dascălilor și al grămaticilor din mediul rural.

Sinodul bisericii ortodoxe din Transilvania din anul 1675, pentru a suplini lipsa dascălilor la sate, hotără ca fiecare preot să țină școală în biserică cu copiii după ce va isprăvi slujba bisericească.

Documentele din arhive vorbesc despre creșterea numărul de instituții de învățământ de pe lângă școlile mănăstirești sau altele noi de la: Bălgrad (Alba Iulia), Măgina (lângă Aiud), Sâmbăta de Jos, Șchei-Brașov, Săliștea Sibiului, Lugoj, Caransebeș, Hațeg, Sighet etc. De exemplu: în 1658 în Țara Făgărașului, în 39 de sate scrisul și cititul în românește, se învăța obișnuit prin preoți care aveau pe lângă ei și grămatici.

Regulamentul interzicea trimiterea dascălilor în satele românești dacă aceștia nu cunoșteau pe deplin scrisul și cititul în limba română.

Ca manuale se utilizau cărțile bisericești. Din anul 1699 se tipărește *abecedar cu scriere veche „în potcoave”* în limba română, la Alba Iulia – *Bucoavna*.

VIII. Trecerea la scrierea cu caractere latine; școlile Blajului, începând din anul 1754

Trecerea de la scrierea „în potcoave” la cea cu litere latine este inițiată odată cu inaugurarea primelor școli din Blaj, în anul 1754: „Școala de Obște”, cu predare în română, și Gimnaziul din Blaj, cu predare în latină și germană; promotoare a ideologiei iluministe în țara noastră ce a generat mișcarea politică cunoscută sub numele de Școala Ardeleană.

Programul politic al mișcării este sintetizat în memoriul din anul 1791, „*Supplex libellus valachorum Transsilvaniae*” Acțiunea politică și culturală a Școlii Ardelene este îndrumată de operele lui Samuil Micu, Gheorghe Sincai, Petru Maior și Ion Budai-Deleanu cu studii teologice, filozofice și de drept canonic la Roma și Viena, ca urmare au promovat latinitatea limbii române și continuitatea romanilor în Dacia. Samuil Micu și Gheorghe Sincai publică „*Elementa linguae daco-romanae sive valahiae*” apărută la Viena în 1780 ce va fi o lucrare de referință pentru filologi.

Opera corifeilor Școlii Ardelene este extrem de complexă, de la opere originale la traduceri și adaptări, de la opere cu caracter științific la opere de popularizare ale științelor, de la dicționare unicate în cultura română la lucrări cu caracter filologic ori gramatici ale limbii române scrise cu caractere latine.

IX. Toma Cocișiu, reîntoarcerea la „Școala vieții”, începând din anul 1928 până în anul 1943

Acțiuni importante în învățământ pentru dezvoltare durabilă le întâlnim în activitatea pedagogului Toma Cocișiu *„Toma Cocișiu și-a pus elevii la studiu, la muncă, ca orice țăran înțelept ce își pune copii la treabă pentru a nu-i învăța trândavi.”*

Toma Cocișiu a fost un pedagog român puternic ancorat în realitatea autohtonă, bun cunoscător a culturii spațiului pontic-carpato-dunărean, creator de o nouă concepție didactico-pedagogică de avangardă ce-și are rădăcinile în cultura autohtonă la fel ca arta brâncușiană în sculptură.

Pornind de la tradițiile instructiv-educative consacrate în satul românesc a realizat pentru învățământ ceea ce a realizat Ștefan Odobleja pentru cibernetică și Constantin Brâncuși în sculptura contemporană.

Lui Toma Cocișiu i-au lipsit două lucruri pentru a fi recunoscut în România ca un mare pedagog, și al lumii, până în prezent:

- cetățenia franceză;
- limbajul academic.

Aceste două handicapuri nu au diminuat valoarea realizărilor sale, dar au blocat recunoașterea lui în lumea specialiștilor în domeniul didactico-pedagogic care au preferat să-l treacă în uitare ...

Cu toate că mesajul său, în mod indirect, își face loc în prezent în învățământ într-un limbaj academic, emis de personalități din domeniu cu nume de rezonanță externă, Toma Cocișiu nu va reprezenta probabil pentru aceștia decât un nume incomod care nu merită să fie citat.

Toma Cocișiu a avut multe însușiri ce l-au ajutat să fie un mare pedagog:

- a fost un „țăran” înțelept - intelectualizat, o înțelepciune specifică omului de la țară cu rădăcinile în ecosistemul în care trăiește;

- a putut să aducă, fără a deranja prin insistențe, mentalitatea ancestrală de instrucție și educație de la țară la „oraș”, stilizând-o. Fenomen care azi se întâmplă invers; mai mult decât atât tânărul venit de la țară este un dezrădăcinat, dorește să uite rapid ce a învățat în sat, și copiază fără discernământ ce-i oferă orașul ca instrucție și educație. O „vinitură” ce-și dorește să-și uite statutul de „vinitură”;

- a fost creator, fără însă a obliga pe cei din jur să-i accepte creația; chiar dacă aceasta era evident valoroasă. Iar atunci când decidenții au decis în 1943 să-l oprească, s-a resemnat, a înțeles și a acceptat fără a încerca să convingă că are dreptate. A înțeles că ideile lui și rezultatele obținute sunt prea neașteptate de la un simplu învățător de țară. Probabil că sufletește a fost pentru dânsul o mare dezamăgire, care l-a marcat profund pe timp îndelungat; dezamăgire asociată cu orgoliu personal ce l-au determinat ca peste ani, după 1945, să refuze ocuparea unei funcții în cadrul ministerului pentru a-și pune în practică noua pedagogie la nivel național. Ar fi fost o ocazie bine venită pentru a-și promova ideile, dar nu a fructificat-o; cei ce au pierdut au fost: școala românească și poporul român. Anii au trecut și timpul a așternut praful uitării!

Probabil că timpul va da posibilitate sistemului de învățământ să-și pună în valoare caracterul românesc, promovat de Toma Cocișiu ca un continuator peste milenii a activităților instructiv – educative ale lui Deceneu.

IX. Homeschool

O variantă postmodernistă a „Școlii vieții” din care lipsesc părinții pricepuți să educe și să instruiască pentru a produce bunuri de valoare pentru obște.

X. Învățământul viitorului

Mileniile de evoluție a cunoașterii umane, acumulările de noi cunoștințe, au depășit tot mai mult sfera posibilităților familiei și a obștei. Cunoașterea științifică acumulează tot mai multe date informaționale a căror abordare solicită modele și limbaje specializate – limbi străine pentru omul obișnuit – a căror abordare solicită „inițiați” cu pregătiri accesibile unui grup restrâns. Inițiații au nevoie de pregătiri de durată – de exemplu medicii specialiști – pe domenii specializate cu competențe necunoscute omului obișnuit; inițiații ce necesită etape de pregătire pentru profesii cu înaltă calificare au nevoi de formare ce nu mai pot fi satisfăcute la nivelul de bază; pentru această pregătire este nevoie de specialiști și superspecialiști...- cadre didactice.

Încercările mileniilor următoare de a crea înlocuitori pentru părinți și moși – cadre didactice de profesie cu diplome și doctorate – nu au dus la rezultatele așteptate și de multe ori nu au avut format elevii și studenții pentru dezvoltarea durabilă (cadrele didactice sunt străini de copii, sunt puțin timp cu ei și reușesc să îi cunoască foarte puțin ca indivizi; pe de altă parte diplomele atestă anumite competențe pentru un anumit tip de activitate, individ și cultură - uneori de împrumut - străină copilului; și nu în ultimul rând copilul dorește sau poate face altceva decât colegul lui, programa școlii sau cadrul didactic).

Dar totuși idealul „Școala vieții” este o celulă de bază a sistemului ce cuprinde instrucția și educația elementară de bază pentru viitorul adult; este cea care-i asigură o personanță¹², ce aparține realului; chiar dacă „Șocul viitorului” cere superspecialiști tot mai robotizați.

Însă cunoașterea drumului prin istorie a instrucției și educației umane este utilă pentru a afla pași ce nu pot fi neglijați.

Să fim totuși atenți la ce a spus Mahatma Gandhi: „O elită instruită de către colonizatori este principalul dușman al poporului său”

Bibliografie:

1. A. BĂDIN, Dacia din Vestul Europei, New York – 1998, Editura The Geryon Press;
2. A. BUSUIOCEANU, Zamolxis, Editura Meridiane, București, 1985.
3. J. CARPENTIER, F. LEBRUN, Istoria Europei, Ed. Humanitas, București, 1997
4. I. CHINDRIȘ, Cultură și societate în contextul Școlii Ardelene, Cluj-Napoca, 2001.
5. .L.I. CUEȘDEAN, Senzațional! Suntem români de peste 2500 de ani, Editura Solif
6. G. GHEORGHE, În vechime Franța a fost românofonă, Rev. Getica
7. G. GHEORGHE, Lingvistica, istoria... Defilee de erori, Rev. Getica
8. N.P. LEONĂCHESCU, Istoria și condițiile la limită tip Dirichlet, Rev. Getica
9. C. LUNDIUS, Zamolxis, Primus Getarum Legislator, , Upsala, 1687;
10. G. PANTECAN, Provincia medievala Dacia din Europa nordică, București, 2010, Editura Dacoromana;
11. C. TROYA, Argumente pentru rescrierea istoriei Europene,

¹² Personanța reprezintă o însușire grație căreia inconștientul răzbate cu structurile, cu undele și conținuturile sale până sub bolțile conștiinței.

12. M. VINEREANU Dicționar etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indo-europenistică,

Webografie:

1. C. TROYA, Despre arhitectura gotică, 1857 discurs de Carlo Troya;
<https://www.slideshare.net/anamariamoraru184/traducere-arhitectura-gotica>
2. C. TROYA, Fastici getici o gotici/
<https://www.slideshare.net/anamariamoraru184/fasti-getici-o-gotici-carlo-troya>
3. N. ZENO, Despre originea barbarilor care au distrus Imperiul Romei, , Veneția, 1557.
http://ro.wikipedia.org/wiki/Imperiul_Roman_de_R%C4%83s%C4%83rit
- 4 Petrus de Dacia primul scriitor suedez;
<https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/petrus-de-dacia-primul-autor-suedez>.
5. GETICA – Studiu Introductiv de Gabriel Gheorghe, <http://gandirea.ro/getica-studiu-introductiv-de-gabriel-gheorghe/>
6. Școlile din Transilvania în secolul al XVII-lea, <https://crispedia.ro/scolile-din-transilvania-secolul-al-xvii-lea/>
7. https://www.voci.ro/wp-content/uploads/2017/01/Lucian-G-Costi_Pledoarie-pentru-ap%C4%83rarea-limbii-rom%C3%A2ne.pdf
8. <http://www.encyclopedia dacica.ro>
9. <http://dincolo-de-limite.blogspot.com/2012/03/dacii-adevaruri-tulburatoare-documentar.html>
10. www.adevarul.ro/.../dacii_adevaruri_tulburatoare_documentar
11. foaieinternational.ro/rspuns-unei-manipulri-numite-dacii-adevruri-tulburtoare
12. www.realitatea.net/istoricii-despre-dacii-adevaruri-tulburatoare-pure-speculatii-fara-fundament

2. DEȘEURILE

Prof. Mariana-Dorina BOGDAN,
Liceul Tehnologic Ocna Mureș

În contextul dezvoltării durabile, protecția mediului își concentrează activitatea pe soluționarea unor probleme grave cu care se confruntă planeta noastră precum: combaterea poluării, prevenirea deteriorării posibile, asimilarea, adaptarea și aplicarea cerințelor de mediu, diminuarea și valorificarea deșeurilor, promovarea tehnologiilor curate și transformarea așezărilor umane în localități durabile.

Reciclarea deșeurilor reprezintă o chestiune importantă în cadrul conceptului de dezvoltare durabilă. Deșeurile constituie de asemenea o sursă de materii prime secundare, nu doar un factor poluant.

Conform prevederilor Directivei 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și a altor reglementări comunitare, „deșeurii” înseamnă orice substanță sau obiect pe care deținătorul le aruncă sau are intenția sau obligația să le arunce.

„Producătorul de deșeurii” înseamnă orice persoană ale cărei activități generează deșeurii (producător inițial de deșeurii) sau orice persoană care efectuează operațiuni de pretratare, amestecare sau de alt tip, care duc la modificarea naturii sau a compoziției acestor deșeurii;

„Deținătorul de deșeurii” înseamnă producătorul deșeurilor sau persoana fizică sau juridică care se află în posesia acestora.

Reciclarea deșeurilor este *procesul de reutilizare a materialelor și a produselor uzate sau învechite pentru crearea altora, fără apelarea la materii prime noi, reducând considerabil consumul de energie necesar extragerii materiilor prime și al distrugerii deșeurilor de orice fel.*

Reciclarea presupune separarea, colectarea și depozitarea materialelor în vederea transformării lor în produse utile noi.

Pentru a fi colectate corespunzător, trebuie mai întâi să identificăm tipurile de deșeurii, și anume:

1. *Deșeurile biodegradabile;*
2. *Deșeurile reziduale;*
3. *Deșeurile reciclabile.*

1. *Deșeurile biodegradabile* sau resturile din bucătărie și din grădină.

Aici putem aminti resturile de fructe, legume și alimente, iarbă, flori, crengi și frunze de copaci etc. Acestea trebuie colectate în containere maro.

2. *Deșeurile reziduale* sau deșeurile nereciclabile și care trebuie depozitate. Acestea pot fi: scutece de unică folosință, țervetele murdare, seringi, resturi de țigară, CD-uri și DVD-uri etc. Acestea trebuie colectate în containere negre.

Din această categorie mai fac parte și:

Deșeurile voluminoase

Deșeurile voluminoase sunt acele deșeurii solide care, din cauza dimensiunii prea mari, nu pot fi prelucrate cu sistemele obișnuite de precollectare sau colectare motiv pentru care necesită o tratare diferențiată. În această categorie se încadrează saltelele, mobila veche, covoare, etc. Deșeurile voluminoase se vor colecta în cadrul campaniilor de colectare.

Deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE)

DEEE-urile sunt produse scoase din uz care includ o gamă variată de articole electrice și electronice precum: frigidere, congelatoare, echipamente IT și de telecomunicații, instrumente electrice și electronice, mașini de spălat, echipamente medicale, instrumente de monitorizare și control, uscătoare de păr, tocătoare automate, televizoare etc. După colectarea separată a acestora, următoarele etape de gestionare sunt dezamblarea și reciclarea acestora; DEEE-urile și deșeurile periculoase casnice vor fi colectate în cadrul campaniilor de colectare.

Deșeurile periculoase

Deșeurile periculoase casnice includ: detergenți, medicamente, deșeurile de acumulatori, becuri uzate, vopsele etc. Principalele metode de tratare sunt colectarea separată și reciclarea, tratarea fizică și chimică, incinerarea și depozitarea acestora. În prezent, doar o mică parte din acest flux de deșeuri (baterii auto, ulei uzat, bateriile telefoanelor mobile) sunt colectate separat și apoi reciclate.

3. *Deșeurile reciclabile.* Acestea includ hârtia și cartonul, care se depozitează în containerul albastru, plasticul și metalul, care se depozitează în containerul galben și sticla, care se depozitează în containerul verde.

Reciclarea deșeurilor în România

Conform cifrelor centralizate de EUROSTAT, în 2015, din 272 de kilograme de deșeuri menajere generate într-un an de un roman doar 3% se reciclează. Acest procent ne plasează pe ultimele locuri în Uniunea Europeană. Îngrijorător este faptul că până în 2020 ar trebui să reciclăm 50% din deșeurile municipale (care să includă cel puțin hârtia, metalul, plasticul și sticla), conform obiectivelor stabilite de Directiva Europeană Cadru privind Deșeurile (Directiva 2008/98/EC). Neatingerea țintelor asumate prin aderarea la UE, va atrage sancțiuni prin procedura de Infringement aplicată de Curtea Europeană de Justiție, amenzi care se vor plăti din banii publici.

În România, depozitarea deșeurilor la groapa de gunoi nu este corespunzător taxată, de aceea nu este stimulat procesul de reciclare, firmele de salubritate preferând să depoziteze la groapa deșeurile colectate din motive economice.

Legea nr.211/25.11.2011 transpune în legislația națională Directiva Europeană Cadru privind Deșeurile. Conform acesteia toți operatorii economici deținători / producători de deșeuri sunt obligați să colecteze selectiv deșeurile, cel puțin 4 categorii: hârtie, metal, plastic, sticlă. Persoanele juridice care nu respectă aceste reglementări pot primi amenzi cuprinse între 20.000 lei și 40.000 lei, aplicate de către Garda Națională de Mediu și de Administrația publică locală.

Bibliografie:

- Capitolul 7. Deșeuri, http://apmmm-old.anpm.ro/files/APM_Maramures/Starea_Mediului_in_RO/Pag_3053/RASM_2008/08_Cap07_2008.pdf
- Despre reciclare în România, <https://www.recicleta.ro/despre-reciclare-in-romania/>
- Importanta Reciclarii Deseurilor, <https://www.diflora.net/importanta-reciclarii-deseurilor/>

3. EFECTUL DE SERĂ ȘI URMĂRILE SALE

*Prof. Alexandru SIMU,
Liceul Teologic Greco-Catolic „Sfântul Vasile cel Mare”, Blaj
Prof. Carmen Mariana SIMU,
Colegiul Național "I. M. Clain", Blaj*

Introducere

Acest fenomen pune în evidență rolul unor gaze atmosferice, ce sunt emise artificial sau natural, de a modifica în timp capacitatea atmosferei de a absorbi o parte din radiația solară.

Fenomenul a fost descoperit de către Joseph Fourier în 1824³, care a concluzionat că acesta este responsabil pentru menținerea temperaturii potrivite a atmosferei astfel încât să permită dezvoltarea plantelor și animalelor (fig. nr. 1). Studiile meteorologice din sec. al XX-lea, au pus în evidență existența în stratosferă a ozonului, care este principalul gaz care absoarbe sau reflectă

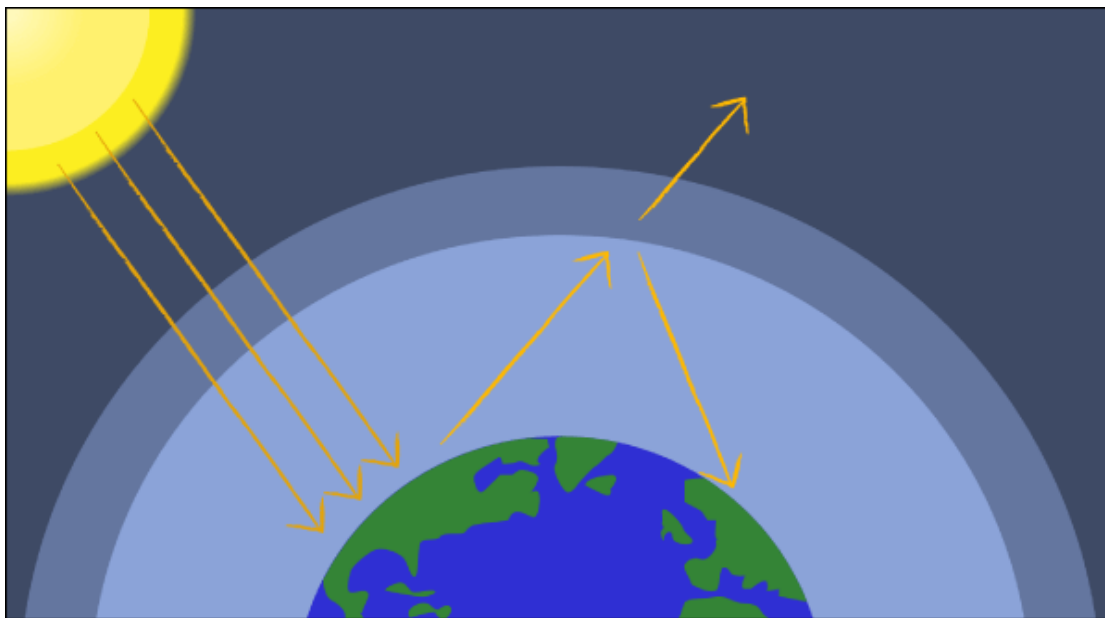

Fig. nr. 1, Efectul de seră

radiația terestră.

Datorită industrializării excesive din secolul trecut, în prezent constatăm, că fiecare an este mai cald de cât precedentul cu fracțiuni de grad Celsius. Principalele gaze cu efect de seră sunt: vaporii de apă (70%), dioxidul de carbon (9%), metanul (9%), ozon (7%), CFC – clorofluorocarbon (3%) etc.

Începând cu 1880 în multe state europene sunt înființate servicii meteorologice, cu scopul de a cuantifica și identifica aspectele climatice terestre și de a explica diferențele ce apar la diferite latitudini. Din analiza datelor climatice diferitele instituții climatologice (NOAA, ESA), au început

³ https://ro.wikipedia.org/wiki/Efect_de_ser%C4%83

să atragă atenția asupra accentuării acestui fenomen natural și asupra implicațiilor socioeconomice ce decurg de aici.

Cele mai importante urmări pot fi structurate astfel:

I. **Efecte climatice:**

- a) creșterea temperaturii aerului cu fracțiuni de grad ori mai mult
- b) creșterea numărului de furtuni tropicale, cicloni, taifun-uri, tornade etc
- c) creșterea forței/intensității furtunilor tropicale, ciclonilor, taifun-urilor, tornade-lor etc
- d) creșterea în suprafață a furtunilor tropicale, ciclonilor, taifun-urilor, tornade-lor etc
- e) intensificarea deșertificării, aridizării în zonele tropicale, temperate
- f) intensificarea furtunilor/vijeliilor însoțite sau nu de fenomene orajoase
- g) intensificarea valurilor de frig sau căldură, a caniculei
- h) alternanța rapidă a valurilor de frig cu cele calde/a caniculei, fapt ce pun în dificultate organismele umane sau animale în a se adapta la schimbarea bruscă de temperatură
- i) apariția de fenomene climatice extreme (furtuni, tornade, etc), în zone geografice unde nu sunt specifice

II. **Efecte hidrologice:**

- a) Amplificarea secetelor hidrologice/pedologice, în regiunile de câmpie, aflate în climate tropicale, subtropicale sau temperate
- b) Amplificarea efectelor inundațiilor (suprafețe ocupate, volume de apă, etc)
- c) Reducerea debitelor și scăderea adâncimii stratului freatic ex. stratul *Ogallala* (fig. nr. 2) din Central Planes (SUA)
- d) Reducerea suprafețelor ocupate de calotele glaciare arctice și antarctice
- e) Reducerea în grosime și întindere a ghețarilor montani, concomitent cu reducerea rezervelor de apă potabilă în zone adiacente (alimentarea din ghețari)
- f) Creșterea cu un metru a nivelului apelor maritime și oceanice
- g) Inundarea țărmurilor
- h) Acidifierea apelor oceanice intertropicale și albirea coralilor (fig. nr.3)
- i) Modificarea dinamicii curenților oceanici (viteză, direcție), astfel încât se modifică raportul uscat-ocean și implicit raportul eroziv, prin retragerea țărmurilor

III. **Efecte economice**

- a) Creșterea prețului apei potabile, alimentelor
- b) Scăderea nivelului de trai, mai ales în comunitățile rurale
- c) Scăderea numerică a avifaunei, datorită încălzirii apelor oceanice
- d) Inundarea țărmurilor determină creșterea costurilor de construcție a zidurilor sau a altor sisteme de protecție antimareică
- e) Reducerea suprafețelor ocupate cu culturi agricole

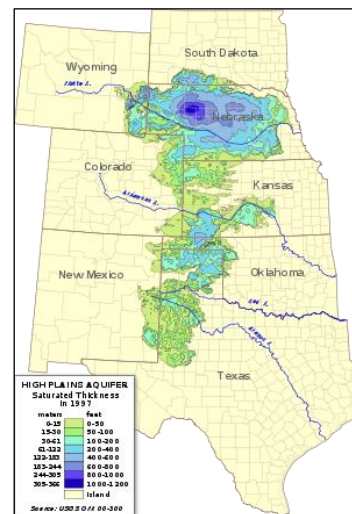
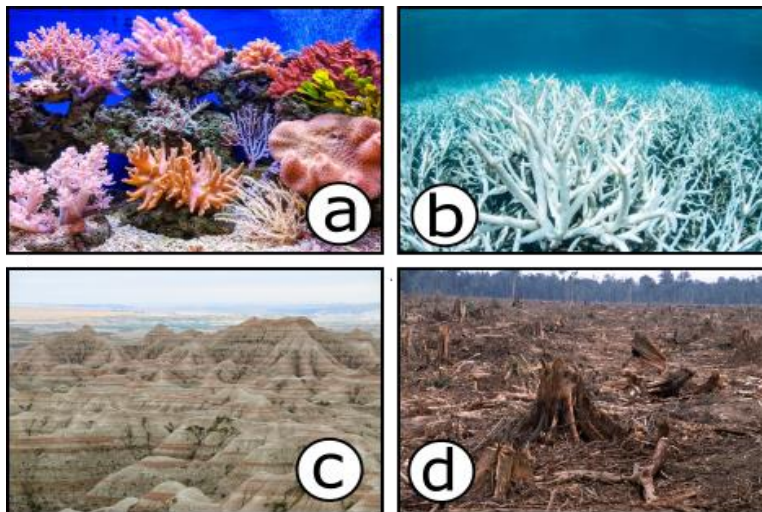

Fig. nr. 2 Stratul freatic Ogallala

IV. Efecte sociale și politice

- a) Accentuarea migrațiilor dinspre zonele afectate de ridicarea nivelului apelor marine spre zonele neinundabile, părăsirea orașelor port, a localităților de coastă
- b) Dezechilibre sociale și culturale în zonele de sosire ale migranților
- c) Accentuarea decalajelor sociale și economice dintre state și regiuni

V. Efecte asupra reliefului

- a) Accentuarea aridizării, creșterea în suprafață a arealelor deșertice ocupate cu dune
- b) Creșterea suprafețelor acoperite cu forme torențiale (toreni, ravene, ogașe etc), creșterea suprafețelor degradate de alunecările de teren (fig. nr.3).

Fig. nr. 3, Corali morți (b) și vii (a), Badlands-SUA (c), despădurire (d)

Concluzii

Efectele imediate sau de durată ale acestui fenomen, determină la nivel socio-economic schimbarea modului în care privim natura și ecosistemele sale. De altfel acțiunile ecologiste întreprinse în ultimii ani atât de organizații, grupuri, cât și de persoane, pe cont propriu, ne îndeamnă să credem că în viitor vom reuși prin intermediul unor colaborări guvernamentale și nu numai, să reducem efectele a 70-80 de ani de industrializare intensivă. În același timp, ne implicarea guvernamentală și negarea schimbărilor climatice (a acordurilor de reducere a emisiilor cu efect de seră), poate genera în următoarea decadă o catastrofă ecologică și socio-economică la nivel global, cu efecte greu de anticipat.

Bibliografie

1. Bălțeanu, D., Ines grigorescu, (2006), *Educația geografică pentru dezvoltarea durabilă în școală*, în Terra, nr. LV,
2. Cioacă, A., (2009), *Principii ale unui management geomorfologic în vederea reabilitării terenurilor degradate*, în Terra, nr. LIX, București
3. Florina, Grecu, (2018), *Geomorfologie dinamică, pluvio-fluvială*, Ed. Universitară, București
4. Ilinca, L. I., (2016), *Clima stăpâna Pământului*, Ed. Tiparg, Pitești
5. Neguț, Silviu, (2015), *Geopolitica*, Ed. Meteor, București
6. Vig, Melinda, Timeea, (2008), *Calitatea apelor râurilor din bazinul hidrografic al Târnavei*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
7. <https://www.yahoo.com/news/dramatic-aerial-views-flooding-harvey-slideshow-wp-174452308.html>

8. https://ro.wikipedia.org/wiki/Efect_de_ser%C4%83
9. <https://en.wikipedia.org/wiki/Chlorofluorocarbon>
10. <https://www.esrl.noaa.gov/gmd/hats/publicn/elkins/cfcs.html>
11. https://en.wikipedia.org/wiki/Coral_reef
12. <https://www.noaa.gov/education/resource-collections/marine-life-education-resources/coral-reef-ecosystems>
13. <https://www.nationalgeographic.org/article/coral-reefs/>
14. https://en.wikipedia.org/wiki/Ogallala_Aquifer
15. <https://en.wikipedia.org/wiki/Desertification>
16. http://www.geomorphologyonline.com/students_materials/GFR/sem_08_Procese_geomorfologice_actuale.pdf

4. DEZVOLTAREA DURABILĂ IMPACT ASUPRA GENERAȚIILOR VIITOARE

Eleve: *Ștefania PĂCURAR, Alisia Maria JERMENDY,*

Coordonator: *prof. Adrian POPI*

Colegiul Economic DPM Alba Iulia

Conceptul de dezvoltare durabilă desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică care se axează în primul rând pe asigurarea unui echilibru între aspecte sociale, economice și ecologice și elementele capitalului natural.

SCURT ISTORIC: Conceptul a fost legat inițial de problemele de mediu și de criza resurselor naturale, în special a celor legate de energie de acum 30 de ani. Termenul însuși este foarte tânăr și s-a impus în vara lui 1992, după Conferința privind mediul și dezvoltarea, organizată de Națiunile Unite la Rio de Janeiro. Discuțiile prin care s-a auns în final la dezvoltarea durabilă au început la începutul anilor 70. În 1972, Conferința privind Mediul Ambiant care a avut loc la Stockholm a pus pentru prima dată în mod serios problema deteriorării mediului înconjurător în urma activităților umane care pune în pericol însuși viitorul omenirii. În 1983, își începe activitatea Comisia Mondială pentru Mediul și Dezvoltare (WCED), condusă de Gro Bruntland, după o rezoluție adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite.

IMPLEMENTARE: Fiecare om, consient sau nu, poate contribui la dezvoltarea durabilă. De fapt, se poate vorbi de o gândire de durată atunci când se colectează deșeuri din plastic sau hârtie în locurile special amenajate. La nivel industrial, lucrurile s-au mișcat mult mai repede. Astfel, multe fabrici folosesc deșeuri drept combustibil, iar în anumite localități se încearcă implementarea unor sisteme de încălzire casnică pe baza arderii deșeurilor. Unele companii au conștientizat importanța economică, dar și ecologică a recuperării și re folosirii deșeurilor.

RECICLAREA -beneficii și tipuri de materiale :

Reciclarea este procesul de descompunere și reutilizare a materialelor care altfel ar fi aruncate la gunoi și pierdute definitiv. Lăsând aspectele teoretice deoparte, mi am propus astfel să prezint beneficiile reciclării astfel încât fiecare cititor să înțeleagă faptul că în spatele legilor drastice privind reciclarea stau idei și principii solide, benefice comunităților.

BENEFICIILE: -prin reciclare se poate stopa creșterea depozitelor de deșeuri care nu numai că poluează masiv mediul, dar creează și o imagine dezolantă a oaselor, distrugând sănătatea celor care trăiesc în preajma

celebrelor „gropi de gunoi”

-reciclând, poluanții eliberați în apă și aer se diminuează considerabil, contribuind la stoparea factorilor care deteriorează sănătatea populației

-prin reciclare se reduc emisiile de gaze

- economisim pe termen lung cheltuielile comunității cu energia

- se conservă resursele naturale ale Pământului

TIPURI DE MATERIALE RECICLABILE :

- ❖ Metale
- ❖ hartie și carton
- ❖ sticlă

POLUAREA RADIOACTIVA DIN ROMÂNIA

Mai multe județe din România , în special din Transilvania ,prezintă zone cu un nivel ridicat de poluare cu radon,arată cele mai multe măsurători făcute de o echipă de specialiști de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj.

Radonul este un gaz radioactiv natural,provenit din dezintegrarea radiului ,acesta din urmă provenind din dezintegrarea uraniului . Rezultate foarte mari s au determinat și în Peștera Ursilor , Peștera Muierii și Peștera Polovragi , precum și în câteva puncte de pe trasee turistice din zonă.

Cele 5000 de măsurători realizate până acum de echipa Facultății de Știință și Ingineria Mediului din cadrul UBB acoperă 42% din harta României . Rezultatele arată că media României la poluarea cu radon este de 176 de Becquereli/metro cub , în timp ce media europeană este de 98 Bq/metro cub .

Conform statisticilor Organizației Mondiale a Sănătății , circa 4,3 milioane de decese sunt cauzate anual,de poluarea din interiorul caselor . În instituțiile publice în care măsurătorile au arătat valori mai mari de 300 de Bq/metro cub ar trebui implementate anumite portocale,

Ultimele date procesate de echipa Facultății de Știință și Ingineria Mediului (FDIM) din cadrul UBB fac parte din Harta Radon a României și vor fi încărcate pe Atlasul European

POLUAREA APEI

Apa este un factor important în echilibrul ecologic ,iar poluarea acesteia este o problemă actuală cu consecințe mai mult sau mai puțin grave asupra populației . Prin poluarea apei , se înțelege alterarea caracteristicilor fizice,chimice și biologice ale apei.Efectele poluării resurselor de apă sunt complexe și variate ,în funcție de natura și concepția substanțelor impurificatoare .

POLUANTII APEI:

-Substanțele organice, de origine naturală sau artificială reprezintă pentru apă poluantul principal .

- ❖ Substanțele anorganice în suspensie sau dizolvate sunt mai frecvente întâlnite în apele uzate industriale .
- ❖ Materialele în suspensie organice sau anorganice ,consumă oxigenul din apă dacă materiile sunt de origine organică și determină formarea unor gaze urât mirositoare
- ❖ Substanțele radioactive reprezintă unele dintre cele mai periculoase substanțe toxice
- ❖ Agricultură intensivă duce la poluarea rezervelor de ape subterane din regiunile respective cu nitrați și pesticide extrem de periculoase
- ❖ Energia calorică caracteristică a apelor calde de la termocentrale și de la unele industrii ,aduce numeroase prejudicii în alimentarea cu apă potabilă
- ❖ Microorganismele de orice fel ,ajunse în apa receptorilor , fie că se dezvoltă necorespunzător , fie că se dereglează dezvoltarea altor microorganisme sau chiar a organismelor vi

BIBLIOGRAFIE

1. ro.wikipedia.org/wiki/Dezvoltare_durabilă
2. raportaremediu.ro/2017/09/25/ce-este-reciclarea/
3. jurnalul.antena3.ro/stri/poluarea-radioactiva/
4. filtre-apa-plata.ro/Documentatii-despre-apa.php

5. CONDUCEREA ECOLOGICĂ

„Mașina – un obiect atât de necesar și de util la casa omului”

Elevi: Alin-Traian ISPAS, Cristina FURDUI

Coordonator: Prof. Adrian POPI

Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” Alba Iulia

Încă din zorii civilizației, transportul a fost mereu o parte importantă. În ultimele decenii, transportul personal a devenit extrem de important și relevant în viețile oamenilor. Există mulți oameni ce se bazează pe mijloacele de transport în comun, iar în orașele mari și aglomerate transportul în comun este extrem de popular și necesar.

Automobilele, pe lângă beneficiile de necontestat aduse societății umane, au și dezavantaje. Poluează mediul și sunt zgomotoase. Pe termen lung, industria transportului degradează

calitatea mediului și afectează direct sau indirect starea de sănătate a populației, efect ce generează costuri substanțiale asupra comunității. Automobilele poluează și după ce nu mai sunt utilizate, în principal datorită uleiului de motor și a acidului de baterie deversate în natură. Anvelopele uzate constituie de asemenea un element care poluează mediul.

Situația ecologică a planetei noastre lasă de dorit. Aproximativ o treime din populația lumii trăiește în zone cu o concentrație maximă admisă de substanțe periculoase în aer. Unul din poluanții majori ai aerului în vremea noastră este transportul auto. Substanțele nocive emise în aer, inclusiv în urma transportului, reduc durata medie a vieții cu câțiva ani. Conform statisticilor, în mediul rural, la sate și locuri în care utilizarea autovehiculelor este scăzută speranța medie de viață pentru oameni este cu 4-5 ani mai mare, decât în orașe cu o industrie de automobile înfloritoare și în creștere.

Progresul înregistrat de industria auto, precum și în alte domenii în curs de dezvoltare rapidă, este foarte important. Până când nu se va îmbunătăți starea și întreținerea tehnică a tuturor caracteristicilor necesare ale autovehiculelor, situația ecologică pe planeta noastră nu se va schimba. Joacă un rol important cercetările științifice care vizează, în special, reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă și monitorizează punerea lor în aplicare.. Puțini oameni acordă o atenție faptului că umanitatea a devenit un ostatic al industriei auto.

Am dori ca mașinile să funcționeze ideal și să nu se defecteze niciodată. Capacitatea ce trebuie să o îndeplinească un autoturism este **fiabilitatea** (funcționarea fără defecțiuni într-un interval de timp, în anumite condiții). Pentru a mări fiabilitatea, se recomandă efectuarea tuturor **reviziilor**, cuvânt din ce în ce mai uitat de către toți deținătorii de autovehicule. Pentru prevenirea defectării accidentale trebuie executate lucrări de întreținere care constă în:

1)Controlul și îngrijirea zilnică

- verificarea stării caroseriei (degradată prin accidentare și coroziune);
- verificarea stării anvelopelor (presiune, deformări sau vătămări);
- verificarea sistemului de semnalizare al direcției de mers și al mersului înapoi;

2)Spălarea;

3)Revizia tehnică de gradul I;

4)Revizia tehnică de gradul II;

5)Revizia tehnică sezonieră;

6)Reparațiile curente;

7)Reparația capitală.

Cu siguranță, puțini dintre reprezentanții noilor generații și, în general, puțini dintre locuitorii de astăzi ai Terrei mai sunt încă nefamiliarizați cu noțiunea de ecologie. Probabil că, este cunoscut efortul, cel puțin trâmbițat, al luptei de menținere a sănătății planetei, oamenilor și animalelor, prin diferite demersuri de natură ecologistă. Deloc străină de aceste mișcări este industria automobilistică internațională, și pe bună dreptate, căci sutele de milioane de autovehicule care împânzesc șoselele din toata lumea au un potențial uriaș de poluare și sufocare a planetei. Firește, importanța mașinilor este mult prea ridicată pentru a renunța la serviciul lor, însă transformarea autoturismelor într-o direcție mai prietenoasă cu mediul a fost deja luată în calcul. În ultimele decenii se pregătește tranziția, greoi dar necesar, de la mașinile funcționale pe bază de combustibili fosili spre cele care întrebuințează mijloace de energie alternativă.

În acest scop au apărut pe piață mașinile electrice. **Mașini electrice** sau mai bine zis autovehicule propulsate de un motor electric sunt cele care au dominat transportul pe șosele cu mult timp înaintea autovehiculelor cu motoare cu ardere internă. Motorul este alimentat cu curent electric de la o sursă de acumulare. Mașinile electrice s-au dovedit a fi unul din factorii cheie pentru o evoluție sănătoasă, mai ales când folosesc un sistem de regenerare al energiei. Ba mai mult, mașinile electrice vor avea întotdeauna nevoie de mai puțină mentenanță decât cele pe bază de carburant. Luând în considerare faptul că 60% din poluarea cu carbon provine din sectorul transportului, în special de la automobilele de pasageri, până în 2050 am putea reduce o parte imensă din poluare cu ajutorul mașinilor electrice cu zero carbon. Viitorul este electric.

De fapt conducerea ecologică nu înseamnă altceva decât ansamblul măsurilor comportamentale, de control sau verificare a vehiculului care duc la reducerea consumului de carburant, protejând astfel mediul înconjurător. Cu alte cuvinte, această tematică reprezintă o modalitate de a șofa prin care se observă scăderea consumului de carburant și poluarea care afectează destul de grav mediul înconjurător. Într-adevăr viitorul este prevenit ca fiind în totalitate electric, deoarece tehnologia avansează foarte mult în ultimul timp, dar nu trebuie să neglijăm atribuțiile noastre în timpul conducerii pentru că oricând putem asista la un incident nefericit care poate să ne coste întreaga viață. În România din păcate zilnic asistăm la accidente, distrugerea mediului înconjurător și alte incidente și ar trebui să se găsească o soluție care să pună capăt acestei veșnice probleme. Această țară este frumoasă cu peisaje superbe și interesante ca obiective turistice păcat că o distrugem prin

neglijența și indiferența noastră. Dacă se continuă tot așa această țară nu se va putea dezvolta din punct de vedere ecologic rămânând mereu la aceleași standarde europene.

În concluzie, conducerea ecologică constă în menținerea unei stări la șofat relaxantă, iar în situațiile de pericol trebuie să rămânem calmi și să anticipăm situația.

Bibliografie

1. ***<https://www.wall-street.ro/tag/mașini-electrice.html#gref>. 11.14.2019*21:15
2. ***<https://www.descoperă.ro/știința/5179076-o-istorie-verde-povestea-mașinilor-prietenoase-cu-mediul> 11.14-.2019*21:30
3. ***<https://www.eea.europa.eu/ro/pressroom/newsreleases/poluarea-cauzată-de-trafic-este> 11.14.2019*21:03

6. EDUCAȚIA ECOLOGICĂ, ROL IN EDUCAȚIE ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ PENTRU GENERAȚIILE VIITOARE

Prof. Adrian POPI,

Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” Alba Iulia

Mediul înconjurător este un mecanism viu cu o complexitate deosebită, de a cărei integritate și bună funcționare depinde întreaga activitate umană. Formarea elevilor cu o conștiință și o conduită ecologică devine o cerință deosebit de importantă pentru orice demers educativ școlar și extrașcolar.

În anul 1970 în Nevada (SUA), la conferința IUCN (Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii), specialiștii și cercetătorii au definit educația ecologică ca fiind: “ ... procesul prin care sunt recunoscute valori și clarificate concepte pentru a se putea dezvolta abilități și atitudini necesare înțelegerii și aprecierii relațiilor dintre om, cultura din care face parte și mediul biofizic. Educația ecologică

include de asemenea, exersarea luării unei decizii și formularea unui cod propriu de conduită privind calitatea mediului”. La baza conceptului de educație ecologică se află două noțiuni fundamentale: mediul natural, calitatea și degradarea mediului. Mediul natural este o noțiune fundamentală care stă la baza ecologiei ca știință.

În Legea protecției mediului nr.137/1995 mediul este definit ca „ansamblul de condiții și elemente naturale ale Terrei: aerul, apa, solul, subsolul, aspectele caracteristice ale peisajului, toate straturile atmosferice, toate materiile organice și anorganice, precum și ființele vii, sistemele naturale în interacțiune, cuprinzând elementele enumerate anterior, inclusiv valorile materiale și spirituale, calitatea vieții și condițiile care pot influența bunăstarea și sănătatea omului”. Definiția a fost preluată și în art.1 alin.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2005 privind protecția mediului.

Educația ecologică sau educația relativă la mediu vizează formarea și cultivarea capacităților de rezolvare a problemelor declanșate odată cu aplicarea tehnologiilor industriale și postindustriale la scara socială, care au înregistrat numeroase efecte negative a nivelului naturii și al existenței umane.

Educația ecologică este un proces care are scopul să îmbunătățească calitatea vieții prin asigurarea oamenilor cu „uneltele” de care au nevoie pentru a rezolva și împiedica problemele de mediu.

Educația de mediu poate ajuta oamenii să câștige cunoștințe, deprinderi, motivații, valori și angajamentul de care au nevoie pentru a gospodări eficient resursele pământului și de a-și asuma răspunderea pentru menținerea calității mediului.

Problemele de mediu sunt urgente și trebuie abordate de întreaga comunitate, iar educația trebuie să fie o parte integrantă a soluției. Opiniile divergente privind starea mediului, consecințele degradării acestuia și rolul educației sunt bune subiecte de discuție și dezbateri. De asemenea educația ecologică n-ar trebui să impună oamenilor un anumit fel de a gândi, ea poate ajuta oamenii să învețe cum să gândească – inclusiv cum să rezolve problemele, să ia decizii, să cântărească opțiunile și să alinieze valorile cu acțiunile personale.

Obiectivele educației de mediu în toată lumea sunt asemănătoare:

- ✚ să se protejeze și unde este necesar să se refacă structura și funcționalitatea sistemelor naturale;
- ✚ să se oprească pierderea biodiversității;
- ✚ să se protejeze solul împotriva eroziunii și a poluării, etc.

Acțiunile propuse pentru atingerea obiectivelor:

- ✚ protejarea celei mai prețioase habitate;
- ✚ punerea în practică a diferite planuri pentru a proteja biodiversitatea; punerea la punct a unei strategii pentru a proteja mediul marin;
- ✚ extinderea programele regionale și naționale care se referă la administrarea pădurilor;

Plecând de la premisa că scopul educației ecologice este de a preveni deteriorarea mediului, în acest sens omul trebuie să acționeze conștient pentru menținerea și îmbunătățirea permanentă a calității

acestuia. În prezent, societatea umană se confruntă cu o serie de probleme negative: limitarea rezervelor și resurselor naturale, degradarea continuă a mediului, efectele încălzirii globale etc. Dacă la începutul anilor 1980 acestea erau considerate ca fiind de domeniul specialiștilor, a liderilor din diferite domenii, pe parcurs au devenit probleme concrete pentru umanitate. Astfel, s-a ajuns la conturarea și definirea conceptului “problematika lumii contemporane” care a generat o serie de acțiuni și manifestări ca: apărarea păcii mondiale, protecția și conservarea mediului natural, promovarea unei noi ordini economice.

7. DEZVOLTAREA DURABILĂ EFICIENTĂ ȘI PROSPERITATEA ECONOMICĂ REZULTATUL UNEI EDUCAȚII DE CALITATE

*Prof. drd. Ing. Marcel RUSCĂ
Colegiul Economic D.P. Marțian Alba Iulia*

1. Rolul Educației

Educația privind dezvoltarea durabilă (EDD) este considerată resursa care susține eforturile de a regândi programul și sistemul educațional (metodologie și conținut) al țărilor în curs de dezvoltare. Educația ar trebui să aibă în vizor o reformă în cadrul fiecărui nivel, de la cel mai mic la cel mai înalt, încât să asigure un viitor sustenabil pentru generațiile prezente, dar și urmașilor acestora, să faciliteze dezvoltarea pe mai multe direcții, fără a uza de un consum de resurse ridicat. Provocarea majoră este să educăm fără a crește nevoia de consum a populației, modificând modelele de consum și limitând poluarea. Evoluția nivelului de educație conduce la apariția unor industrii din ce în ce mai sofisticate și gradul de consum este ridicat, iar poluarea este mult mai dăunătoare. Astfel, putem observa că legătura dintre dezvoltarea durabilă și educație este foarte complexă și indispensabilă dacă ne propunem să îndeplinim obiectivele unei astfel de dezvoltări sustenabile. Ameliorarea învățământului are un impact semnificativ asupra a cinci dimensiuni economice cheie: accelerarea dezvoltării economice, întărirea coeziunii sociale, calitate superioară a sănătății și a încrederii în sine, diminuarea criminalității și a costurilor de justiție și întărirea democrației. Este evident faptul că educația este mijlocul cel mai eficace și cel mai la îndemână de care dispune o societate pentru a răspunde provocărilor viitorului. Eficacitatea educației din perspectiva dezvoltării durabile se măsoară în cele din urmă prin modificările ce au loc în atitudinea și comportamentul oamenilor la nivel individual și social.

Educația ca resursă pentru dezvoltare durabilă necesită o reorientare a sistemului curent, bazat exclusiv pe accesarea de informații, către un sistem bazat pe tratarea de probleme și identificarea soluțiilor posibile. Instituțiile de învățământ din sistemul formal joacă un rol important în dezvoltarea competențelor și capacităților de la vârste fragede, oferind cunoștințe și dezvoltă atitudinile și comportamentul.

Obiectivele UE privind educația în procesul dezvoltării durabile sunt :

- Realizarea în practică a învățării pe tot parcursul vieții și a mobilității
- Îmbunătățirea calității și a eficienței educației și formării
- Consolidarea creativității și inovației, inclusiv a mediului de afaceri la toate nivelurile de educație și de formare profesională

Educația este un proces continuu, nu o dobândim prin naștere, căpătăm cunoștințe pe parcurs, cunoștințe, competențe și aptitudini pe care și noi la rândul nostru le vom transmite mai departe urmașilor noștri, dar dacă nu facem ceva, să ne creăm nouă înșine un viitor sustenabil, să cream o „bază” durabilă sunt șanse mici ca cei ce vin după noi își vor putea satisface principalele nevoi.

2.Importanța dezvoltării durabile

Conceptul de dezvoltare durabilă cuprinde totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare sociale și economice, al căror fundament îl reprezintă în primul rând asigurarea unui echilibru între acestea și elementele capitalului natural. Dezvoltarea durabilă urmărește și ne pune la dispoziție un cadru teoretic stabil pentru luarea deciziilor în orice situație în care se regăsește un raport de tipul om/mediu, fie că e vorba de mediul înconjurător, economic sau social.

Dezvoltarea durabilă îmbină, într-o sinteză superioară, creșterea economică susținută, păstrarea și ameliorarea sănătății mediului, justiția socială și asigurarea ambianței democratice în viața socială. “Dezvoltarea durabilă este concepută în viziunea reconcilierii dintre economie și mediul înconjurător, pe o nouă cale de dezvoltare care să susțină progresul uman, nu numai în câteva locuri și pentru câțiva ani, ci pentru întreaga planetă și pentru un viitor îndelungat.” Raportul Brundtland, intitulat Viitorul nostru comun, prezentat la Conferința Națiunilor Unite, Rio de Janeiro, iunie 1992). Dezvoltarea durabilă eficientă presupune dinamism, necesită schimbări permanente, adaptare și cercetare, toate aceste elemente fiind strâns legate de conservarea mediului înconjurător și de o utilizare corespunzătoare a resurselor naturale.

Dezvoltarea durabilă este definită din punct de vedere dimensional :

- dimensiune naturală - în sensul că există, numai atâta vreme cât mediul creat de om este compatibil cu mediul natural;
- dimensiune economică, bazată pe competitivitate concurențială,
- dimensiune social-umană - în sensul că toate ieșirile din mediul creat de om trebuie să răspundă direct nevoilor și intereselor prezente și viitoare ale generațiilor care coexistă și se succed;
- dimensiune național-statală, regională și mondială - în sensul compatibilității criteriilor de optimizare, atât pe plan național, cât și la nivel regional sau global-mondial.

Considerăm necesar a fi îndeplinite următoarele obiective ale dezvoltării umane-durabile:

- Compatibilitatea permanentă și sigură a mediului creat de om cu mediul natural.
- Egalitatea șanselor generațiilor care coexistă și se succed în timp și spațiu.
- Interpretarea prezentului prin prisma viitorului, sub forma introducerii ca scop al dezvoltării durabile securitatea ecologică în locul maximizării profitului.
- Introducerea compatibilității strategiilor naționale de dezvoltare ca urmare a interdependențelor, tot mai puternice, în plan geo economic și ecologic.
- Mutarea centrului de greutate în asigurarea bunăstării generale, de la cantitatea și intensitatea creșterii economice, la calitatea acesteia.

La acest moment, societățile UE au de înfruntat multe provocări legate de sustenabilitate, de la șomajul în rândul tinerilor la ritmul avansat privind îmbătrânirea populației, schimbările climatice, poluare, energie durabilă și fenomenul de migrație. Pentru a menține modelul social european și coeziunea socială, este esențial să se investească în tineri, în educația acestora ,să se promoveze o creștere economică durabilă și favorabilă incluziunii, să se abordeze inegalitățile și să se gestioneze migrația într-un mod eficient. Pentru a ne conserva capitalul natural, este esențială accelerarea tranziției către o economie circulară caracterizată de emisii reduse de carbon, reziliență la schimbările climatice și eficiența utilizării resurselor. Pentru ca aceste provocări să devină oportunități pentru crearea de noi întreprinderi și locuri de muncă, este necesară o implicare intensă în cercetare și inovare. Sănătatea și educația sunt esențiale pentru bunăstarea individuală a persoanelor și pentru crearea unei economii durabile, deoarece acestea sunt vitale pentru îmbunătățirea ratei de participare pe piața muncii și a productivității .

3.Proșperitate economică

Dezvoltarea economică este un fenomen macroeconomic și social ce surprinde ansamblul transformărilor pozitive cantitative, calitative și structurale care se produc la nivelul unei economii,

inclusiv în nivelul de viață al oamenilor sub influența conjugată a unui ansamblu de factori interni și externi. Orice dezvoltare economică presupune și o creștere economică, dar nu orice creștere economică înseamnă și o dezvoltare. Totuși o dezvoltare economică este numai acea creștere economică care este asociată și cu o modificare structurală calitativă în economia națională și în calitatea vieții oamenilor. Acest progres economic semnifică tendința dominant pozitivă, reală de a depăși limitele la care s-a ajuns și de a realiza performanțe superioare în domeniul economic, calității vieții și nivelului de civilizație, ca efect al dezvoltării economice. Durabilitatea se referă la capacitatea unei societăți, ecosistem, sau orice asemenea sistem existent de a funcționa continuu într-un viitor nedefinit fără a ajunge la epuizarea resurselor cheie .

Economia verde, așa cum este definită de Raportul Programului Națiunilor Unite pentru Mediu (2011), are ca rezultat îmbunătățirea bunăstării și echității sociale, concomitent cu reducerea semnificativă a riscurilor de mediu și deficitului ecologic. Într-o economie verde, creșterea veniturilor și ocuparea forței de muncă ar trebui să fie impulsionate de către investițiile publice și private ce reduc emisiile de carbon și poluarea, sporesc eficiența energetică și eficiența resurselor, și previn pierderea biodiversității și a serviciilor ecosistemelor.

O economie verde ca fiind bazată pe șase sectoare principale conform lui Karl Burkart :

- 1.Energie regenerabilă (solară, eoliană etc.);
- 2.Construcții "verzi" (ex. construcții LEED - Leadership in Energy and Environmental Design);
- 3.Combustibili alternativi (vehicule electrice, hibride sau combustibili alternativi);
- 4.Managementul apei (epurarea apelor, sisteme de colectare a apei de ploaie etc.);
- 5.Managementul deșeurilor (reciclare, depozitare etc.);
- 6.Managementul teritorial (incluzând agricultura organică, conservarea habitatelor, împăduriri la nivel urban-parcuri, reîmpăduriri și stabilizarea terenurilor).

Tranziția către o economie verde(eficientă) presupune practicarea unei economii bazate pe politici și investiții care să facă legătura între dezvoltarea economică, biodiversitate, ecosistem, schimbările climatice, sănătatea și bunăstarea populației pe termen mediu și lung. Aceste premise trebuie conectate între ele pentru a obține dezvoltarea durabilă – considerată baza reluării creșterii economice la nivel global. Trecerea către economia verde implică o preocupare adecvată axată pe cunoaștere, cercetare și inovare care să creeze un cadru propice menit să favorizeze dezvoltarea durabilă pe termen lung. În condițiile actuale economice, în care încă se resimt efectele post criză, Noul sistem economic care se bazează pe dezvoltare durabilă eficientă se pare că va deveni soluția pentru depășirea problemelor de mediu, economice și sociale, vizând totodată gestionarea crizei și a efectelor acesteia. Economia verde presupune a utiliza resursele naturale, energia și noile tehnologii alături de metode de producție nepoluante în scopul de a favoriza creșterea economică și crearea de locuri de muncă noi. O concepție eronată în domeniul dezvoltării economice este conceperea fenomenului de prosperitate economică ca un scop în sine, iar a omului, ca un simplu instrument de realizare a sporirii produsului național. Ignorarea omului din strategia prosperității economice este foarte clar exprimată prin indicatorii cu care aceasta este măsurată, ceea ce demonstrează inexistența finalității social-umane a creșterii economice și a componentei sale ecologice, apariția celor trei consecințe suprapuse ale crizei natural-umane a modelului de dezvoltare, și anume: sărăcia crescândă, deteriorarea mediului înconjurător și dezintegrarea socială.

În concluzie este necesar a concepe și a realiza un asemenea mediu economic care, prin intrările și ieșirile sale, să se afle într-o compatibilitate directă, dinamică cu mediul natural, dar și cu nevoile și interesele prezente și viitoare ale generațiilor care coexistă și se succed la viață. În mod

surprinzător, cu cât o societate are un nivel mai ridicat al educației și un nivel de trai decent cu atât impactul ei negativ asupra mediului este mai mare, necesitățile de consum sunt mai mari și implicit poluarea .

Educația ar trebui să creeze cadrul prin care să ofere inspirația necesară, să stimuleze creativitatea, îndrumându-i pe oameni spre o gândire critică, spre cooperare, în vederea soluționării unor probleme complexe, reale .

Este importantă sprijinirea activităților de educație informală și non-formală pentru dezvoltare durabilă, deoarece acestea sunt o componentă esențială a educației formale pentru toate vârstele. Educația pentru dezvoltare durabilă non-formală are un rol special, deoarece este mai des centrată pe cel format, pune accent pe participare și promovează învățarea pe tot parcursul vieții.

Bibliografie

1. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României. Orizonturi 2013-2020-2030, București, 2008
2. Camelia Cămășoiu, Economia și sfidarea naturii, Editura Economica, București, 1994.
4. Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă - <http://www.cndd.ro/>
5. <http://www.agenda21.org.ro>
6. Mihai Manoliu, Cristina Ionescu, Dezvoltarea durabilă și protecția mediului, H.G.A., București, 1998.

8. DEZVOLTAREA INTERESULUI ELEVILOR PENTRU ȘTIINȚĂ

*Prof. Simona Marcela TODORAN
Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia*

Copiii sunt fascinați încă de la cele mai fragede vârste de descoperirile științifice, de știință în general. Ei au capacitate de învățare naturală. De aceea copiii pot fi ușor îndrumați să facă pasul de la fascinația provocată de informațiile științifice la transformarea informației în gândire logică, creativitate, modelare, dezvoltarea unui spirit științific.

Copilul se dezvoltă atunci când are posibilitatea de a practica activități. Pentru că primul pas spre inovație este libertatea, copilul trebuie lăsat să exploreze, să-și dezvolte imaginația, în anumite limite cuprinse între vis și realitate. Pentru orice problemă ivită sau ridicată, copilul trebuie stimulat să găsească soluții. La început ei pot fi stimulați prin întrebări la care să găsească răspuns, ca mai apoi folosindu-și empatia și creativitatea să devină ei însuși creatori.

Programele și manualele școlare nu trebuie să îngreuească profesorul, făcându-l dependent de informațiile textuale. El trebuie să-și conceapă lecțiile creativ, făcându-le atractive pentru elevi. Implicând activ elevii în procesul de învățare putem dezvolta ceva mult mai mult decât memorarea unor concepte, a unor noțiuni. Nu toți elevii pot învăța un anumit lucru în același mod și în același timp. De aceea prin participarea lor activă la activitățile didactice își vor dezvolta dorința de cunoaștere.

Noul curriculum pentru vârstele timpurii, de exemplu promovează flexibilitatea programului instructiv-educativ, propunând atingerea cunoașterii prin intermediul învățării experimentale. Aceasta se poate realiza cu ajutorul jocului, iar scopul său este creșterea calității educației oferită acestui nivel de vârstă. Jocul dezvoltă la copii imaginația, motivația internă și este generator de satisfacții. Ei învață să aibă încredere în forțele proprii, să-și asume responsabilități luând singuri decizii. Prin experimentare copilul își schimbă modul de a gândi, învață să fie creativ, să fie competitiv.

Desfășurarea activităților experimentale se poate face atât în școală cât și afară, folosind materiale simple, cunoscute de elevi, luate de multe ori chiar din mediul înconjurător. Realizând experiențe copiii își rezolvă multe din semnele de întrebare pe care le aveau referitoare la desfășurarea unor procese sau la alcătuirea unor lucruri.

Abordarea științelor prin lucrări practice, prin activități în echipă, prin activități transdisciplinare, precum și integrarea de resurse audiovizuale și new media în demersul educațional reprezintă o modalitate eficientă de optimizare a procesului didactic.

În învățământul secundar, unde profesorii se confruntă cu un mare volum de materie de predat, materie cu informații complexe, greu accesibile elevilor, este tentant ca profesorul să predea după metode tradiționale, metode pe care acesta le găsește rapide și eficiente. Din perspectiva constructivistă învățatul este un proces individual, iar din prelegeri elevul nu învață.

Spre deosebire de învățarea tradițională care are în centrul său profesorul, care explică cunoștințele, iar rezultatele sunt prescrise într-un sistem fix, învățarea prin experiență are în centrul

său elevul, scopul fiind de a-i dezvolta cunoștințele și abilitățile prin experiență, rezultatele învățării fiind flexibile și deschise.

Conform teoriei lui David Kolb, la baza învățării stau patru procese fundamentale:

- Emoțiile și simțurile, date de participarea la experiențe;
- Observarea reflexivă, prin care elevul reflectă asupra modului în care informația îi influențează activitatea;
- Conceptualizarea, în care elevul compară felul în care informația corespunde experienței anterioare;
- Experimentarea activă, prin care elevul pe baza informației noi gândește la modalitățile în care va acționa.

Implicarea activă a elevilor în procesul de învățare, le menține trează atenția pe toată durata activității, le oferă roluri și obiective de îndeplinit, le stimulează abilitățile, îi motivează. Procesele de învățare sunt mai eficiente atunci când pornesc de la experiențe, când rezultă direct din propriile acțiuni ale elevului, dar nu trebuie neglijat și rolul unor metode tradiționale la consolidarea cunoștințelor acumulate.

Bibliografia:

<http://www.tribunainvatamantului.ro/cat-de-noi-sunt-problemele-educatiei-de-astazi-ii/>
<https://www.aetheea.ro/cum-sa-invatam-copiii-sa-iubeasca-stiinta/>
<https://www.descopera.ro/stiinta/15777313-copiii-au-capacitatea-de-a-invata-singuri-cum-ii-putem-ajuta-sa-isi-imbunatateasca-acest-atu>
<http://www.tribunainvatamantului.ro/educatie-pentru-stiinta/>
<https://www.living-democracy.ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-4/chapter-2/lesson-2-2/>
<https://www.solver-consulting.ro/invatarea-experientiala/>

9. LECTURA – CONTEXT AL FORMĂRII ABILITĂȚILOR DE COMUNICARE

Profesor **Adam Cristina DINIȘ**
Școala Gimnazială "Nicodim Ganea" Bistra

Motto:

*„Carte frumoasă, cinste cui te-a scris
Încet gândită, gîngaș cumpănită;
Măinile mele, care te-au deschis.” (T. Arghezi)*

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

Școala are privilegiul de a determina în mare măsură devenirea ulterioară a individului, profesia pe care o va urma precum și bagajul de cunoștințe pe care individul îl duce cu el mai departe. Astfel, cititorii de cărți cresc pe băncile școlii, iar responsabilitatea cadrelor didactice e să aprindă pasiunea pentru lectură în inima micilor potențiali cititori. Profesorii au dificilă responsabilitate de a concura mass-media și jocurile de calculator făcând din lectură nu doar o alternativă viabilă ci una de preferat. Nu este nici pe departe o sarcină ușoară, dar odată câștigat acest război ce se duce pentru timpul elevilor, putem considera ca ne-am achitat de o bună parte din datoria morală față de elevi. Personalitatea multor elevi este deja conturată la sfârșitul școlii, iar tocmai aceasta e menirea organizației școlare formarea personalității elevilor.

Lecturile obligatorii sunt stabilite prin programele școlare și sunt în mare parte cuprinse sau discutate în manuale. Se urmărește stabilirea unui contact cu diverse creații literare și deprinderea de a analiza cuprinsul unor opere literare. La clasele de gimnaziu aceste opere sunt de întindere mică, iar la liceu lectura obligatorie are un volum mai amplu. Cel mai important lucru e ca profesorul să acorde o atenție deosebită lecturilor obligatorii convingându-l pe elev că studiul după notițe, manual sau faimoasele referate de pe internet nu este suficient. Pentru a preveni o muncă formală, profesorul nu trebuie să accepte a-și desfășura activitatea de predare a textelor mai lungi fără ca acestea să fi fost citite integral de elevi.

Lecturile facultative nu constituie o obligație ci o recomandare ce are în vedere familiarizarea elevilor cu cele mai reprezentative creații literare. "Cunoașterea din lectura altor opere decât cele analizate în clasă asigură nu numai orientarea generală în literatura română ci și o mai bună înțelegere a capitolelor de istorie a literaturii predate în orele de curs. Pentru reușita lecțiilor de literatură din clasă, trebuie desfășurată o intensă activitate în afara clasei.

O secvență foarte importantă în stimularea interesului pentru lectură și formarea de cititori pasionați este legată de felul în care se recomandă ce să citească și cum să citească. Pentru a preveni receptarea ca obligativitate a lecturii particulare se va stârni curiozitatea elevilor în diferite feluri: nu se va da lista anuală la începutul semestrului I, ci se vor stabili titluri pe 2-3 săptămâni; va face prezentarea unor cărți în așa fel încât să ambiționeze elevii în achiziționarea și lectura lor; va povesti incomplet momente ale unor narațiuni, lăsând elevilor un semn de curiozitate în finalizarea

întâmplărilor; va caracteriza unele personaje, îndemnând elevii la căutarea independentă, prin lectura integrală, a locului acestora în narațiune, a relațiilor cu alte personaje; va recita una sau doua strofe dintr-o lirie sau poem lirie, îndemnând elevii la realizarea integralității textului; va controla fișele de bibliotecă ale copiilor și va vedea bibliotecile lor personale. Pentru organizarea și desfășurarea îndrumării lecturii suplimentare a elevilor, se vor putea folosi ca metode, la clasele primare, citirea expresivă și povestirea.

Începând cu clasa a V-a, elevii vor realiza într-un caiet de lecturi suplimentare, însemnări personale asupra celor citite. În acest caiet, elevii vor nota titluri, autori, citate, vor povesti, vor înregistra numele personajelor, vor caracteriza sumar unele personaje, își pot exprima părerea asupra unor fapte, personaje, expresii literare. Este important ca asemenea notații să fie verificate periodic de către învățător, făcând aprecieri stimulative, spre a determina elevii să-și formeze un stil de afișare, selectare și înregistrare a informațiilor acumulate din cărți.

Valorificarea textelor literare în serbări școlare, montaje literare, șezători literare, teatru literar, procese și jocuri literare, constituie nu numai o splendidă activitate artistică, ci și o formă de cunoaștere a cât mai multor opere literare.

Popularizarea cărților este o formă esențială de stimulare a interesului pentru alcătuirea unei biblioteci personale, de formare a dragostei pentru carte, pentru citit. Popularizarea cărților se face prin: vizitarea bibliotecii; organizarea de întâlniri cu scriitorii; organizarea de expoziții de cărți; medalioane literare; participarea la spectacole de teatru; vizitarea librăriilor.

Publicarea creațiilor artistice ale elevilor la gazeta de perete a clasei, în reviste pentru copii, în revista școlii este o altă metodă în stimularea interesului pentru lectură.

Efectuarea tabelului cu evidența lecturii elevilor și afișarea lui în clasă va stimula concurențial cititul cărților. Văzând ce și cât au citit colegii, elevii se vor ambiționa să aibă în dreptul numelui lor cât mai multe și variate texte lecturate.

Lectura suplimentară a elevilor este un excelent suport pentru realizarea obiectivelor citirii. Iubirea pentru carte se formează în mod sistematic, cu multă răbdare și îndrumare. Este cea mai frumoasă achiziție a elevului care se exprimă ca aleasă satisfacție pentru întreaga viață. Cititul cărților devine o utilă formă de recuperare a timpului și un excelent prilej de fascinație.

Lectura operei literare înseamnă a analiza și interpreta specificul literaturii, de a comunica prin limbaj un mesaj estetic. Cititorul este invitat să trăiască în spațiul lecturii experiența sa de viață, devine re-creator al textului pe care l-a citit. Lectura este prin urmare "un eveniment al cunoașterii" și presupune "un mod de a situa opera, de a stabili elemente disjunctive suplimentare (necesare) de a epiciza textul, ..., de a privi dintr-un unghi epic toți factorii de creație angajați și în actul interpretării."

Ca orice sistem de comunicare, literatura își transmite mesajul codificat într-un sistem de semne estetice. Codul artistic al operei literare se exprimă prin cuvânt. Lectura deci trebuie să aibă în vedere faptul că literatura are o anumită atitudine față de cuvânt. Cuvântul nu e doar un mijloc de comunicare ci un mijloc artistic. Elevii trebuie antrenati să deosebească limbajul artistic de cel comun și de cel științific. Explorarea operei literare începe de la cuvânt.

Opera literară deține mijloace specifice de cunoaștere a lumii raportată la om. Astfel, opera literară are atât caracter cognitiv cât și formativ. Literatura nu este altceva decât o modalitate de comunicare și de emitere a unor mesaje într-un limbaj specific. Receptarea operei solicită atât spiritul creator al cititorului cât și gustul pentru lectură al acestuia.

Prin munca independentă a elevului cu cartea se organizează studiul literaturii ca un act de cunoaștere, deoarece elevii sunt angajați în descoperirea, analiza și interpretarea fenomenului literar.

"Familiarizarea elevilor cu cartea, ca instrument al muncii intelectuale se realizeaza la nivelul ciclului gimnazial când se trece de la prima etapă a lecturii (etapa sensibilizatoare), la cea de-a doua etapă (lectura studiu, concretizată în însemnarea celor citite). Încă din ultima clasă de gimnaziu, elevul trebuie acomodat cu diverse forme de extragere a cunostintelor dobândite în cursul lecturii, cum ar fi: sinteza, planul, rezumatul, conspectul, extrasul și nota de studiu."

În clasele liceale se poate lucra cu fișa de studiu completă. Deși tehnica elimină tot mai mult puterea documentului scris manual în favoarea celui informatizat, va mai trece ceva vreme până va fi eliminată pe deplin utilitatea fișei de lectură. Desigur, există o variantă mai la îndemână de a realiza fișele de lectură, pe calculator. Dintre avantajele lucrului cu calculatorul putem aminti: ușurința cu care se pot organiza documentele, arhivarea acestora nu se mai face manual ci după un program bine pus la punct, astfel fiind mult mai ușor de găsit un document. Tot între avantajele electronicii amintesc și posibilitatea utilizării diverselor citate extrase pe fișe fără a fi necesară rescrierea, doar utilizând tastatura. Fișele electronice pot fi completate, modificate, îmbogățite prin simpla adăugare de informații.

Astfel, fără a elimina fișele de lectură, ci îmbracându-le doar în altă haină, mai eficientă și mai modernă, le putem clasifica astfel: fișe conspect, fișe cu citate, fișe referitoare la arta compozițională, fișe cu observații asupra vocabularului, fișe ce cuprind aspecte ale stilului, fișe cu observații asupra versificației, fișe cu citate și comentarii din bibliografia critică, fișe de cercetare și dezbateri a unei teme propuse de profesor sau de elev.

Cercetătorii interesați de această problemă au descoperit faptul că cititorii-școlari parcurg patru faze:

1. Prima fază este de inițiere, când lectura începe pe la 9-10 ani și este o activitate plăcută, având un caracter emoțional, iar comprehensiunea nu este preocuparea principală.

2. În a doua fază, cititorul (11-12 ani) are o capacitate sporită de înțelegere, își poate controla ritmul lecturii, poate răspunde unor întrebări privind conținutul celor citite.

3. În a treia fază (13-14 ani), elevul începe să practice o lectură critică, textul fiind supus interogațiilor.

4. În a patra fază (15-16 ani), lectura este făcută cu ușurință și cu siguranță, selectivă, desfășurată cu viteze și modalități variate.

Aceste faze nu se succed pentru toți vorbitorii: unii rămân la prima fază, cei mai mulți se stabilesc la a doua și a treia, iar puțini, la ultima fază.

O educație completă este cea care se finalizează cu autoeducația care să dureze toată viața. Astfel, lectura trebuie integrată cu mult mai multă responsabilitate în activitatea didactică.

Dacă vom ști să trezim interesul elevilor noștri pentru citit, dacă vom îndruma, verifica și stimula în acest scop, vom crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor, căci, așa cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

Bibliografie:

- CUCOȘ, C-TIN., Teoria și metodologia evaluării, Editura Polirom, Iași, 2008
GOIA, VISTIAN, Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu, Editura Dacia Educațional, Cluj- Napoca, 1989.
IONESCU, M., RADU, I., (coord.), Didactica moderă, Ediția a II-a revizuită, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2004.

10. EDUCAȚIA DURABILĂ PRIN ARTE

Prof. Alice JURCOVEȚ

Liceul de Arte „Regina Maria” Alba Iulia

„Educația este cea mai puternică armă pe care o poți folosi să schimbi lumea” Nelson Mandela.

Scopul educației este să îi pregatească pe tineri să educe ei înșiși de-a lungul vieții lor”, Robert Maynard Hutchins

Dezvoltarea durabilă a fost definită pentru prima dată în raportul „Viitorul nostru comun”, denumit și Raportul Brundtland, realizat de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare din cadrul Națiunilor Unite în anul 1987. Aceasta reprezintă „dezvoltarea care răspunde nevoilor din prezent, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a răspunde propriilor nevoi”. Dezvoltarea durabilă cuprinde trei dimensiuni ale dezvoltării: economică, socială și de mediu.

Educația pentru Dezvoltare Durabilă (EDD), conform definiției UNESCO din 2014, „permite fiecărei ființe umane să dobândească cunoștințele, competențele, atitudinile și valorile necesare pentru a crea un viitor sustenabil”.

Educația pentru Dezvoltare Durabilă este abordată transversal în curriculumul formal din învățământul preuniversitar din România, însă și în activitățile extracurriculare și extrașcolare (îndeosebi în cadrul programului național *Școala Altfel*).

În ceea ce privește Educația pentru Dezvoltarea Durabilă există o strânsă legătură între educația formală și educația nonformală.

Educația formală reprezintă totalitatea acțiunilor sistematice și organizate, proiectate și desfășurate în instituții specializate și urmărește finalități explicite, având scopul formării și dezvoltării personalității. Acest tip de educație se realizează prin procesul de învățământ, ceea ce semnifică respectarea actelor oficiale. Educația oficială are următoarele atribute: organizată conștient, sistematică, instituționalizată, reglementată, coordonată, dirijată, planificată, evaluată, așadar este expresie a unei politici educaționale.

Educația nonformală se desfășoară în afara instituțiilor școlare, adică în spații aflate în relație de parteneriat cu școala. De fapt, acest tip de educație se referă la acele întruniri organizate în mod sistematic în afara sistemului formal pentru a răspunde unei mari varietăți de cerințe de învățare. Profesorului ce adoptă o variantă nonformală, i se solicită mai multă flexibilitate și entuziasm, adaptabilitate în adoptarea stilurilor de conducere a activității, în funcție de nevoile și cerințele elevului.

Conținutul și obiectivele sunt prevăzute în documente special elaborate ce prezintă o mare flexibilitate și sunt diferite după vârstă, sex, categorii socio-profesionale, interesul elevilor, aptitudinile lor. Activitățile nonformale se desfășoară într-un cadru relaxat, calm și plăcut, de asemenea, profesorul ce practică sau alege o astfel de activitate trebuie să dispună de mijloace reprezentative care să atragă subiecții. Evaluarea unei activități nonformale este opțională.

Metodele educației nonformale sunt mai flexibile, creative, deseori ludice. De aceea, ele pot fi contextualizate mai bine la nevoile de învățare ale grupurilor specifice de elevi, iar aceștia le utilizează cu mai multă receptivitate. Dacă în cazul educației formale curriculumul este impus, în

cazul educației nonformale acesta ar trebui negociat de grupul de elevi. Planificarea învățării nonformale ar trebui asumate chiar de către beneficiarii săi. Acest tip de educație are la bază abordarea „de jos în sus”. Principiul participativ stă la baza filosofiei nonformalului (Costea O., 2009).

PRINCIPII ÎN EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ

- + Interdisciplinaritatea
- + Pedagogia bazată pe proiect
- + Învățarea prin cooperare
- + Educația nonformală

În realizarea educației durabile, comunicarea este parte integrantă.

Comunicarea reprezintă transferul de informații de la emițător la receptor și poate îmbrăca diverse forme. Este bilaterală și nu este obligatoriu manifestată verbal, ci există și limbaje paraverbale. Important este ca mesajul să fie înțeles clar, logic, și de ce nu, persuasiv, în funcție de scopul interlocutorilor.

Stilul de comunicare este, în primul rând, un indicator al modului în care o persoană își structurează lumea relațiilor sociale, iar în al doilea rând, este un indicator al modului de prelucrare a informațiilor și de transformare a acestor informații în fapte de comportament, în judecăți practice, sociale, evaluative.

Modele comportamentale, vestimentație, atitudini fizice sunt cele care promovează educabilii în comunitatea școlară și în afara ei.

Liceul nostru păstrează cu sfințenie valorile poporului roman și le promovează atât în țară cât și în afara ei.

Parteneriatele, programele educaționale naționale, județene și locale, expozițiile, concursurile, olimpiadele școlare, concertele, audițiile muzicale, vizitele, excursiile sunt câteva dintre activitățile care contribuie la dezvoltarea unei educații durabile.

Pentru realizarea unei educații pentru dezvoltarea durabilă, Liceul de Arte „Regina Maria” din Alba Iulia realizează diverse activități prin care elevii pot învăța diferite materii, prin intermediul muzicii. Un exemplu ar fi Proiect Erasmus+ ”Music is... life long learning - manual de bune practici de predare și învățare prin intermediul muzicii.

Printre obiectivele proiectului se numără:

- propunerea și testarea de bune practici și metode active de predare a anumitor discipline prin intermediul muzicii
- îmbunătățirea dobândirii abilităților-cheie
- promovarea incluziunii pentru elevii dezavantajați
- crearea unui mediu de învățare și cercetare în jurul celor mai bune practici prezentate de țările partenere privind competența cheie cercetată
- valorificarea abilităților promovate prin monitorizarea țărilor partenere, evidențierea concretă a produselor finale pentru beneficiari.

O activitate cu un impact mare asupra elevilor a fost ARTISTIC WORD CLOUDS - ziua Europeana a limbilor -Comunicare lingvistică prin arte vizuale. Partenerii noștri au avut oportunitatea de a intra în contact cu limba română, cultura și civilizația noastră.

Cu ocazia **Zilei Europene a Limbilor** elevii au avut ocazia de a-și manifesta creativitatea artistică într-o sferă lingvistică extinsă lucrând în grupe mixte (români și letoni) în cadrul cărora au discutat despre cuvinte preferate în limbi precum engleză, letonă, română, italiană, franceză, spaniolă, germană etc.

Workshop: Artistic Language Posters – elevii proiectului TTE LAVA (români și letoni, cl. X-XII) împreună cu alți elevi de la Liceul de Arte (cl. VII-XII) au participat la realizarea unor postere lingvistice cuprinzând cuvintele preferate ale elevilor în limbile: letonă, română, engleză, franceză, italiană, spaniolă, germană etc. Cuvintele au fost aranjate într-un mod artistic și au fost însoțite de imagini reprezentative. Elevii au lucrat pe grupe, iar activitatea a avut un fundal muzical potrivit activității desfășurate și partenerilor, atmosfera muzicală stimulând creativitatea și comunicarea între elevi și cadrele didactice coordonatoare

Expoziție EDL Artistic Language Posters - posterele realizate au fost expuse în cadrul unei expoziții, elevii având posibilitatea de a admira munca celorlalți și de a schimba impresii pe marginea cuvintelor alese.

Prin activitățile pe care le desfășurăm, dorim să continuăm bunele practici după care ne ghidăm. Să continuăm să fim o școală performantă, emblemă pentru comunitate și nu numai. Absovenții școlii noastre trebuie să bucure oamenii cu talentul și aptitudinile de care dau dovadă. Nu doar talentul îi caracterizează, ci și bucuria de a-și ajuta semenii.

Elevi ai Liceului de Arte „Regina Maria” din Alba Iulia, au fost oaspeții Centrului Școlar de Educație Incluzivă, unde prin talentul și picturile realizate pe holurile școlii, au adus zâmbet și culoare elevilor cu cerințe educative speciale.

Acest gen de pictură parietală, le-a permis elevilor să dea dovadă de creativitate, dar și de comunicare cu elevii cu cerințe educative speciale, care au participat cu plăcere la realizarea picturilor.

Acțiunea s-a desfășurat în cadrul unui proiect de parteneriat inițiat de Centrul Școlar de Educație Incluzivă și liceul nostru.

„Timeless Moments whit I. L. Caragiale”, proiect derulat la Liceul de Arte “Regina Maria” din Alba Iulia. Evenimentul, derulat în colaborare cu Biblioteca Județeană „Lucian Blaga” Alba, a fost gândit sub forma unei manifestări complexe din punct de vedere artistic. Pe lângă expoziția grafică a elevilor claselor III-VIII, am asistat la momente muzicale, la fragmente interpretate de elevii de liceu și de gimnaziu, precum și la scenete de teatru reprezentative pentru opera marelui dramaturg.

Un alt proiect cu un ecou în rândul elevilor și a comunității școlare a fost **„Să exmatriculăm violența!”**. Elevii de la Liceul de Arte „Regina Maria” au realizat o expoziție pentru a alege **afișul campaniei**. Acțiunile Inspectoratului de Poliție Județean Alba, pentru prevenirea violenței în școli. Un astfel de proiect s-a desfășurat la Liceul de Arte „Regina Maria” când polițiștii Compartimentului de Analiză și Prevenire a Criminalității au fost prezenți în mijlocul elevilor din clasele a IX-a, oferindu-le informații despre formele violenței și sfaturi despre cum să evite situațiile de conflict.

„100 de instrumente pentru tinere talente” cu elevii de la Liceul de Arte „Regina Maria”- Seria evenimentelor caritabile din cadrul proiectului „100 de instrumente pentru tinere talente” elevii olimpici ai Liceului de Arte „Regina Maria” din Alba Iulia au susținut concerte care au încântat publicul, scopul fiind premiarea elevilor cu instrumente muzicale și recunoașterea oficială a talentului cu care sunt înzestrați elevii noștri.

Un exemplu pentru realizarea unei educații durabile sunt profesorii din cadrul liceului nostru, care alături de elevi susțin diverse momente artistice cu ocazia anumitor evenimente. Orchestra profesorilor au susținut un moment artistic în Cetatea Alba Iulia la 24 Ianuarie. Ziua în care Liceul de Arte primește numele de „Regina Maria”. Este o mare onoare acceptul pe care Casa Regală l-a dat pentru ca această instituție să poarte numele Reginei Maria.

Procesul ”Baltagul” la Curtea de Apel Alba Iulia, a adus-o pe Vitoria față-n față cu criminalii lui Nechifor Lipan –activitate în parteneriat cu Curtea de Apel Alba. Totul s-a petrecut în timpul unui proces simulat, bazat pe romanul „Baltagul”, desfășurat de elevii Liceului de Arte ”Regina Maria” alături de reprezentanții Curții de Apel Alba Iulia, în cadrul unei lecții deschise în ”Săptămâna Altfel”.

O dezvoltare durabilă nu poate fi realizată fără o implicare a tuturor factorilor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ghid pentru antreprenori privind integrarea perspectivei dezvoltării durabile în activitățile economice
2. <https://www.edu.ro/educa%C8%9Bie-pentru-dezvoltare-durabil>
3. **Dezvoltare Durabilă**, adoptată de România și de către celelalte state membre UNECE, strategie care va reprezenta Decada Națiunilor Unite a Educației pentru Dezvoltare Durabilă.
4. Ana Maria Pălăduș, Culegere de metode de educație pentru dezvoltarea durabilă-ghid pentru profesori și formatori București, 2015
5. <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/programme-guide/part-b/three-key-actions/key-action>

11. SĂNĂTATE MEDIULUI ESTE ȘI SĂNĂTATEA POPULAȚIEI

*Prof. învă. preșcolar Adriana-Elena DUȘA,
Grădinița cu Program Prelungit "Piticot" Cîmpeni, Alba*

În educație, la noi în țară se pune accentul pe sănătatea mediului înconjurător încă de la vârsta preșcolară. Atât în cadrul activităților pe domenii experiențiale cât și în cadrul activităților extracurriculare copiii au ocazia să învețe formal sau nonformal despre mediul înconjurător, despre modalitățile de păstrare a mediului înconjurător în stare bună, despre poluare, efectele ei nocive asupra omului și mediului și despre combaterea ei.

Despre efectele nocive ale poluării asupra sănătății oamenilor se vorbește pe înțelesul copiilor la activitățile de la Întâlnirea de dimineață, de la Domeniul Științe, de la Domeniul Psihomotric unde învață să facă mișcare într-un mediu curat, sănătos, să-și păstreze igiena corporală și a echipamentului, la Domeniul limbă și Comunicare unde, în cadrul lecturilor educative află lucruri noi despre sănătatea mediului înconjurător.

Într-o țară care se dorește cu o dezvoltare durabilă este necesar să existe oameni sănătoși care să locuiască într-un mediu sănătos.

Despre Pământ copiii află multe lucruri interesante din atlase, cărți ilustrate și mai ales prin participarea periodică la concursul de creație artistico-plastică dedicat mediului înconjurător și intitulat sugestiv "Daruri de ziua Pământului" care are loc anual în data de 22 aprilie la Aiud.

Activitățile derulate în cadrul grădiniței pentru cunoașterea mediului înconjurător și păstrarea sa în stare bună sunt foarte atractive și diversificate: actorii teatrului de păpuși de la "Trupa cu Moț în frunte de la Poalele Cetății Deva" le prezintă copiilor într-o manieră interesantă și distractivă piese de teatru pentru copii cu tema naturii în care Zâna Naturii îl învață pe Ionel Bocănel să nu mai greșească și să nu polueze.

Educatoarele se străduiesc să realizeze împreună cu preșcolarii expoziții tematice cu legume, fructe vesele, coaje, picturi, desene cu roadele toamnei și ale pământului care este atât de prețios

când este sănătos. Se organizează "Carnavalul Toamnei", "Parada costumelor din materiale reciclabile", "Ateliere de lucru cu părinții grupelor".

Anotimpul toamna și Sărbătoarea Recoltei sunt un prilej de bucurie și dărnicie, ele ne aduc în dar fruct coapte și legume pe care le gustăm la jocul senzorial "Spune ce ai gustat!" sau le recunoaștem forma la jocul senzorial "Spune ce ai pipăit!"

"Salata de fructe" și "Salata de legume" preparate de copii sunt cele mai gustoase și delicioase și îi învață să consume fructe și legume pentru a fi sănătoși deoarece în ele se află vitaminele prețioase.

Fiecare proiect educațional cu tema mediului înconjurător, a toamnei cu roadele sale bogate se încheie și cu o expoziție tematică realizată de copii și educatoare cu lucrările lor.

În acest mod estetic și simplu se transmit cunoștințe, idei, gusturi estetice, se trezește iubirea pentru frumos, natură, viață sănătoasă și dorința de dezvoltare durabilă a țării noastre.

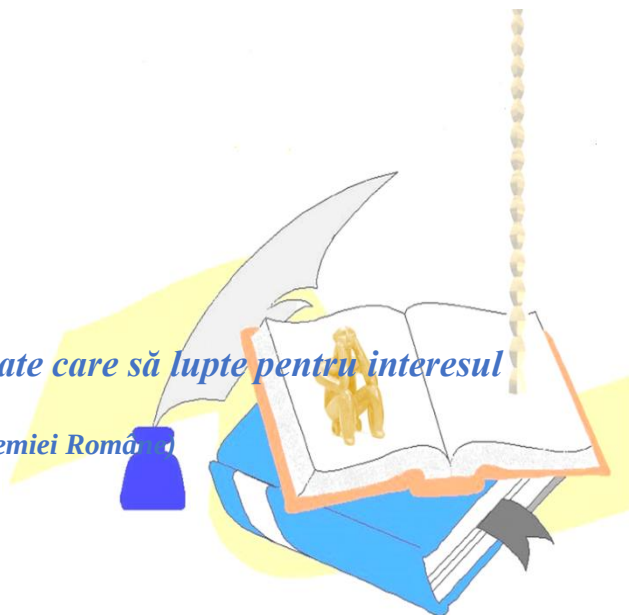
Bibliografia: Silvia Breben, Elena Gongea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulgu, "Metode interactive de grup" Craiova, 2002;

Curriculum pentru învățământul preșcolar, București, 2019;

Silvia Breben, Elena Gongea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulgu, Corneliu Novac, "Învățământul preșcolar n mileniul III", Craiova, 2013.

„Așadar, am avea nevoie de o intelectualitate care să lupte pentru interesul național al României”

(Prof.dr. Radu Baltasiu, Directorul CESPE¹³ al Academiei Române)

*Și să nu uităm:
Când rătăcești,
pentru a-ți regăsi drumul,
te întorci de unde ai plecat!*

Secțiunea II.

PROIECTE, PARTENERIATE

**schimburi de experiență - exemple
de bună practică,
exemple de creativitate didactică.**

¹³ CESPE Centrul European de Studii în Probleme Etnice

1. Proiect ERASMUS+ KA1.

SĂ JUCĂM VIAȚA PE SCENA EDUCAȚIEI

Teatrul și drama în educație

Profesor Laura Diana TEBAN

Școala Gimnazială Nr.3 Cugir

AR Școala Gimnazială “Ioan Mihu” Vinerea

La trei ani de la lansarea Programului Erasmus+, una din cele mai prolifiche inițiative în Cugir se mândrește cu câștigarea proiectului „Să jucăm viața pe scena educației 2017-1-RO01-KA101-035903”, în valoare de 24.040 euro. Activitățile au presupus participarea la cursuri de formare a opt cadre didactice, în domeniul educației non-formale bazate pe tehnici de dramă.

Primul flux al mobilității a avut loc în Split, Croatia, în perioada 22.07-2.08.2018 denumirea cursului fiind “Integration and multiculturality”, în cadrul acestui curs patru profesori au avut oportunitatea să se familiarizeze cu tehnicile lui Augusto Boal în ceea ce privește utilizarea teatrului forum pentru a preveni situațiile conflictuale în mediul școlar.

În cadrul celui de-al doilea flux desfășurat în Santorini, Grecia având ca furnizor de curs organizația nonguvernamentală „Pričalica” din Croația, alți patru profesori au luat contact cu diverse metode de predare aplicabile unor realități socio-culturale variate, perfecționându-se în tehnici dramatice moderne.

Prin activitățile desfășurate în cadrul cursului „Drama in Education”, formatorul Ivan Slavič a oferit alternative educaționale capabile să răspundă cerințelor noii generații, fiind interesat să demonstreze faptul că activitățile teatrale au un rol important în educație.

Ele se constituie într-un mijloc excelent de a întări coeziunea socială, spiritul civic activ, de a facilita împlinirea personală, dialogul cultural și egalitatea între sexe. De asemenea, sunt folosite pentru a dezvolta creativitatea, spiritul competitiv, înțelegerea drepturilor omului, respectarea democrației, pentru a încuraja toleranța față de alte persoane și culturi, contribuind în același timp și la dezvoltarea spiritului de apartenență la societatea europeană.

Teatrul și drama în educație conferă putere și cultivă încrederea în sine, în viața de zi cu zi, care se derulează cu o viteză care abia dacă ne lasă să ne vedem pe noi înșine în mijlocul unei situații și să exercităm control asupra gândurilor și sentimentelor noastre. Atunci când lucrăm cu drama ne dezvoltăm abilitatea de a fi conștienți de noi înșine într-o anumită situație. Aceasta ne ajută să ne asumăm responsabilitatea pentru noi înșine; dacă nu putem face acest lucru nu putem să fim responsabili pentru alții.

În loc de frica de „celălalt”, care atrage frustrarea și ura, teatrul și drama în educație încurajează explorarea felului în care gândește și simte celălalt. Capacitatea de a te pune în locul celuiălalt favorizează empatia fără de care toleranța și înțelegerea sunt mult mai greu de atins.

Teatrul și drama în educație cultivă imaginația, folosirea capacității noastre unice de a imagina realul și de a prevedea posibilul, prima oferind siguranță iar cea de-a doua libertate. Această dialectică eliberează mintea de tirania prezentului. Teatrul și drama în educație înseamnă imaginație în acțiune.

Imaginația este un instrument de învățare care implică procese superioare de gândire care pot să pătrundă în profunzime orice subiect analizat, îmbogățindu-ne cu noi cunoștințe și concepte.

Cetățenii de maine trebuie să fi e cetățeni ai lumii și nu doar ai unei națiuni. Teatrul și drama în educație universalizează experiența umană care transcende granițele, încurajează interculturalitatea și internaționalitatea, care ne pregătesc mai bine pentru a face față provocărilor pe care le aduce cu sine globalizarea. Teatrul și drama în educație pun accent pe răspunsul la nevoile în schimbare ale societății, la nivel etic, cultural și intercultural.

Paradigma teatrului și dramei în educație oferă tinerilor vocea lor individuală și colectivă. Nu există răspunsuri corecte sau greșite la întrebări complexe, care se referă la cum ne trăim viețile și înțelegem lumea. Lumea este o întrebare deschisă, nu o întrebare închisă cu răspuns gata pregătit. În modul narativ de gândire, cei care îl învață nu sunt imitatori, ci li se oferă inițiativa de a deveni propriii ghizi ai învățării lor.

Teatrul și drama în educație sunt un instrument puternic deoarece se bazează pe text, imagine și acțiune: o imagine rămâne în minte mult după ce cuvintele au fost uitate. Adesea învățăm cel mai bine făcând, iar teatrul și drama în educație înseamnă acțiune – trăită, experimentată pe viu. În activitatea noastră urmărim adesea să-i facem pe participanți să devină ei înșiși, în timp, lideri ai procesului artistic și educațional.

În cadrul proiectului s-au desfășurat activități în care ne-a fost prezentat metoda Teatrului Forum ca metodă de educație non-formală.

Teatrul Forum, așa cum îi spune și numele, este o formă de teatru ce dă posibilitatea la interacțiune și dezbateri, însă teatrul-forum este un instrument de intervenție socială. **Teatrul forum** s-a născut în 1973 în Peru, ca parte a unui ansamblu de forme și tehnici teatrale pe care regizorul brazilian Augusto Boal l-a numit **Teatrul Oprimaților**. Acest ansamblu mai include: Teatrul Imagine, Teatrul Invizibil, Teatrul Jurnal, Curcubeul Dorințelor și Teatrul Legislativ.

Metoda Teatru Forum poate fi folosită în diferite contexte de educație non-formală dând șansa participanților să învețe din experiența directă.

Este o metodă care se bazează pe învățarea prin experiență. Poate fi utilizată în comunități de toate tipurile în care există persoane care sunt în risc de excluziune socială, în care se întâlnesc situații de discriminare ale anumitor categorii de oameni, în orice contexte în care vedem oameni care susțin stereotipurile și prejudecățile, în care intoleranța și mila sunt sentimente care provoacă suferința.

Aceasta metoda poate fi folosită acolo unde observăm: indiferența, lipsa de interes în problemele celorlalți și ale comunității în general, neimplicare și pasivitate, agresiune și intoleranță.

Teatru Forum dezvoltă competențe pentru non-actorii implicați în punerea în scenă a spectacolelor:

Capacitatea de a face față provocărilor elevii sunt puși în situația de a juca pe scena în fața publicului, libertatea de a selecta tematici cât mai diverse din realitate – îi scoate pe participanții, non – actori, să iasă din zona de confort și astfel provoacă învățarea;

-Capacitatea de a se adapta la diferite situații – Situațiile selectate pentru a fi jucate pot fi adaptate conform cu profilul participanților, dar acest lucru le permite să învețe din transpunerea, directă în situații care sunt realiste.

-Flexibilitatea: - Exersarea diverselor situații încurajează non-actorii să practice competente și comportamente noi; **Abilități de comunicare interpersonală și asertivitatea** – exercitiile de improvizație, feedback-ul în echipă îi ajută pe non-actori să se cunoască și să se înțeleagă mai bine cât și să poată comunica cu ceilalți.

Teatru Forum are o influență directă în schimbarea de atitudine și dezvoltarea competențelor publicului prezent, spect-actorilor. Sensibilizarea față de formele de discriminare la care sunt expuse anumite categorii de persoane și în special a celor care sunt în risc de excluziune socială. Dezvoltă

empatia publicului spectator față de situația de viață a anumitor grupuri sociale. Crește nivelul de înțelegere și toleranță al publicului larg față de categoriile în risc de excluziune socială. Dezvoltă atitudinea participativă a elevilor în situații de discriminare și opresiune.

Lucrăm cu copii și tineri în școală dar și în cadrul unor activități extra-școlare. Participanții provin din medii sociale și economice diferite și au nevoi diferite: unii sunt cu probleme medicale serioase, alții au dificultăți de învățare, emoționale sau comportamentale, iar alții sunt adesea condamnați să fie „mai puțin capabili” sau au eșecuri școlare. În fiecare zi redescoperim faptul că munca noastră dezvoltă fiecare copil pentru că este favorabilă incluziunii și că în teatrul și drama în educație tinerii se autodepășesc simțitor.

Bibliografie:

1. Boal, Augusto *The Aesthetics of the Oppressed*. London, Routledge, 2006.
2. Cohen, Robert *Puterea interpretării scenice*. Cluj Napoca, Casa Cărții de Știință, 2007.
3. Ackroyd, Judith (2000) *Applied Theatre: Problems and Possibilities*. In: *Applied Theatre Researcher*, Griffith University, 2000 / 1 (Internet, 2012-06-10, http://www.griffith.edu.au/__data/assets/pdf_file/0004/81796/Ackroyd.pdf)

2. Proiectul ERASMUS +” HERMES” – HUMANITY EUROPEAN ROAD MEETING EXCHANGE SCHOOLS

*Prof. învăț. primar **Georgeta MARGINEAN**,
Liceul de Arte ”Regina Maria”, Alba Iulia*

*Prof. **Diana VASIU**,
Liceul de Arte ”Regina Maria”, Alba Iulia*

*Prof. învăț. primar **Daniela BOIȚ**,
Școala. Gimnazială „Ion Agârbiceanu”, Alba Iulia*

În societatea românească există o largă recunoaștere a faptului că educația reprezintă factorul strategic al dezvoltării viitoare a țării prin contribuția sa esențială la modelarea multidimensională și anticipativă a capitalului uman. Educația este percepută ca o cale spre dezvoltarea durabilă care, în fapt, este un proces de învățare socială în căutare de soluții inovative. O viziune de ansamblu asupra pachetului de măsuri legislative, instituționale și de orientare generală, precum și asupra necesarului realist de finanțare este încă în curs de elaborare. Baza acestui proces complex o reprezintă Strategia de la Lisabona, Orientările Strategice Comunitare privind Coeziunea, Comunicarea Comisiei Europene privind societatea informațională.

Întregul sistem de educație și formare profesională va asimila principiile și obiectivele dezvoltării durabile ca element integrator al ansamblului de cunoștințe, aptitudini și deprinderi necesare existenței și performanței personale și socio-culturale în lumea modernă. Educația pentru dezvoltare durabilă va fi integrată transversal în toate programele de pregătire, proiectate și organizate prin câmpuri disciplinare sau module, de la științele naturii la practicile responsabile ale civismului, de la sustenabilitatea producției și consumului în raport cu resursele la însușirea principiilor diversității culturale, ale bunei guvernări și ale statului de drept. De asemenea, abordarea educațională a dezvoltării durabile traversează paradigma formală, informală și non-formală. Educația pentru dezvoltare durabilă necesită cooperare și parteneriat între mulți factori de decizie: autoritățile centrale și locale, sectorul educațional și cel științific, sectorul sănătății, sectorul privat, industria, transportul și agricultura, comerțul, sindicatele, mass-media, organizațiile non-guvernamentale, comunitatea locală, cetățenii și organizațiile internaționale.

Prin măsurile preconizate, sistemul educațional din România reconectează tradiția școlii românești la conceptul de educație pentru dezvoltare durabilă ale cărei conținuturi tematice sunt transversal integrate în sisteme educaționale formale, non-formale și informale pe trei dimensiuni: socio-culturală, ambientală și economică prin:

- Conținuturi de educație socio-culturală pe teme locale și universale precum: drepturile omului, pacea și securitatea oamenilor, egalitatea sexelor, diversitate culturală, educație interculturală, educație pentru sănătate și pentru calitatea vieții, educația pentru timpul liber, buna guvernare (transparența, exprimarea liberă a opiniilor, libertatea expresiei, contribuția la formularea politicilor), educația pro-patrimoniu și pentru memoria locală;

•Conținuturi de educație ambientală (în și pentru mediu): dezideratul protecției mediului în procesul de dezvoltare, calitatea mediului, conservarea, protecția și ameliorarea sa devină scopul dezvoltării; educația pentru regenerarea mediului natural; educația pentru reciclarea și refolosirea materialelor;

•Conținuturi de educație și formare tehnică și profesională prin competențe și pro-atitudini (a avea înțelegerea realității lumii pentru sine și pentru alții; a poseda cunoștințe generale și a se specializa într-un domeniu de activitate dat; a continua să înveți și a urmări educația pe tot parcursul vieții într-o societate care învață); abilități și aptitudini (a lucra singur sau în echipă cu alții, cu integritate și cu cinste, făcând dovadă de onestitate, punctualitate și responsabilitate; a se adapta situațiilor diverse; a cunoaște și a înțelege probleme și dificultăți, a face dovadă de creativitate și de gândire critică pentru a găsi soluții, a rezolva conflicte fără recurs la violență); etica în mijlocul dezvoltării durabilității sociale. În acest cadru general, se vor realiza programe adaptate și diferențiate pentru mediul urban și cel rural în privința cultivării sustenabilității și implicării proactive a tinerilor și cadrelor didactice în elaborarea și punerea în aplicare a unor proiecte și programe compatibile cu obiectivele dezvoltării durabile

Pentru finanțarea obiectivelor Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă pot fi accesate, pe baze competitive, prin proiecte prezentate de către statele membre ale UE, individual sau prin participarea la consorții, direct la Comisia Europeană, și alte fonduri ale UE care nu fac parte din fondurile structurale și de coeziune, cum ar fi de exemplu:

- Programul „Lifelong learning” (învățare pe tot parcursul vieții) pentru facilitarea mobilității cadrelor didactice și întărirea legăturilor dintre instituțiile de învățământ și cele de formare profesională continuă prin intermediul programelor „Comenius”, „Erasmus”, „Leonardo da Vinci” și „Grundtvig”, cu o alocare financiară de 6,97 miliarde euro.
- Programul-cadru 7 (Framework Programme 7 – FP7) pentru extinderea capacității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare în spațiul Uniunii Europene precum și cu alți parteneri, cu o alocare financiară de 53,272 miliarde euro.
- Programul rețele trans-europene (Trans-European Networks) pentru facilitarea mobilității și circulației libere sustenabile a cetățenilor, bunurilor, capitalurilor și energiei între statele membre ale Uniunii Europene, cu o alocare financiară de 8,168 miliarde euro.

Proiectul HERMES – Humanity European Road Meeting Exchange Schools face parte din programul Erasmus+, acțiunea KA2, parteneriate strategice în domeniul școlar, având numărul de referință 2019-1-FR01-KA229-062390_2 și se desfășoară la Liceul de Arte „Regina Maria” Alba Iulia în perioada 1 septembrie 2019 – 31 august 2021.

În cadrul proiectului colaborează elevii din patru țări: Franța (coordonator proiect), Italia, Polonia și România, școlile fiind următoarele: Ecole primaire Le Quesnay (Franța), Istituto Comprensivo Riccardo da Lentini (Italia), Szkola Podstawowa nr 77 (Polonia) și Liceul de Arte „Regina Maria” Alba Iulia (România).

Vor avea loc patru mobilități în cadrul proiectului cu câte 8 elevi și 2 profesori din fiecare școală parteneră după cum urmează:

- 25-29 noiembrie 2019 – Gdansk, Polonia
- 16 – 20 martie 2020 – Lentini, Italia
- 12 – 16 octombrie 2020 – Alba Iulia, Romania
- 22 – 26 martie 2021 – Le Quesnay, Franța

Din cadrul liceului vor participa 24 elevi din clasa a IV-a (an școlar 2019-2020), câte 8 elevi în fiecare mobilitate și 2 profesori: Vasiu Diana (coordonator) și Mărginean Georgeta (responsabil activități elevi), iar în cadrul activităților desfășurate în școală pentru proiect vor colabora și alți profesori ai școlii și clasa a III-a, a d-nei prof.înv.primar Boiț Daniela de la Șc.Gimn.”Ion Agârbiceanu” pentru prezentarea unui model din învățământul tradițional alături de cel vocațional.

Proiectul HERMES a luat naștere din voința profesorilor școlii care coordonează acțiunea să dezvolte o deschidere internațională și culturală pentru elevii din medii defavorizate și inaccesibile mobilităților, în general. Managerul de proiect și cei trei parteneri europeni, italieni, români și polonezi s-au axat pe probleme de deschidere internațională și culturală, dezvoltarea valorilor comune ale cetățenilor și conștientizarea teritoriului. Proiectul depinde de participanții implicați - școli și comunități locale - să lucreze împreună timp de trei ani.

Obiectivele sunt simple, dar esențiale pentru construcția spiritului civic european:

- Dezvoltarea interculturalității în școală pentru a învăța tinerii să meargă la școală cu încredere, pentru a-i descoperi cultura, pentru a înțelege ce diferențiază și aduce oamenii împreună. Elevii vor începe să observe modul de lucru al clasei lor, al școlii lor, a comunității lor pentru a discuta diferențele și asemănările în funcție de istoria și cultura din fiecare țară. Activitățile se vor desfășura în fiecare țară cu un schimb între parteneri.
- Dezvoltarea unei educații civice europene care să le permită tinerilor să se ancoreze în funcționarea democratică a societății și dezvoltarea respectului față de ceilalți și față de regulile societății. Elevii vor lucra în cooperare cu partenerii, cu instrumente digitale și rețelele sociale pentru învățarea utilizării motivate a acestora. Se vor ocupa de teme din școală, misiunile și valorile sale, instituțiile locale și rolul lor în teritoriu.
- Descoperirea moștenirii istorice și culturale locale a fiecăruia din Europa pentru a crea o cunoaștere a celui alt purtător de valori comune și cetățenie europeană. Elevii din fiecare țară vor fi responsabili de explorarea propriului lor teritoriu pentru a-l prezenta colegilor străini, organizează vizite tematice pentru ei și apoi împărtășesc viziunea lor despre acest patrimoniu.

Mobilitatea și activitățile desfășurate în interiorul și în afara clasei implică din partea fiecărui partener școlar o clasă de aproximativ 24 de elevi. Elevii din aceste clase vor participa la mobilitățile dintr-una dintre țările implicate în proiect. Proiectul este conceput pentru a fi împărtășit tuturor elevilor școlii, deoarece activitățile din proiect vor fi diseminate în cadrul școlii, iar la evenimentele simbolice colective (de exemplu, vizită la primărie) și la tururi de patrimoniu, spectacole corale și de dans pot participa și alți membrii ai comunității locale și familiile.

Toate activitățile desfășurate pentru proiect în fiecare școală participantă fac obiectul unor schimburi cu parteneri prin intermediul Twinspace creat în acest scop. Mobilitățile fiecăruia sunt pregătite de elevii din țara gazdă pentru a-și dezvolta autonomia și inițiativa.

Toate activitățile dezvoltate în cadrul celor trei obiective principale vor face obiectul unui Caiet de călătorie european comun tuturor elevilor. Acest caiet le va permite elevilor ca pe tot parcursul proiectului, să-și noteze impresiile și viziunea lor asupra țării în care își desfășoară mobilitatea. Aceste jurnale de călătorie sunt destinate să fie schimbate între parteneri la sfârșitul proiectului.

Rezultatele așteptate pentru acest proiect sunt numeroase:

- În ceea ce privește școlile: să dezvolte o deschidere internațională mai mare în fiecare școală, utilizarea sporită a instrumentelor digitale în activități
- și o abordare a proiectului dezvoltată și bazată pe cooperarea dintre colegi (elevi și profesori).
- În ceea ce privește elevii: dobândirea unei autonomii mai mari, o cetățenie europeană

bine ancorată și alimentată de mobilitatea internațională, interculturalitatea, o mai bună cunoaștere a teritoriului lor. Dezvoltarea abilităților transversale legate de utilizare a instrumentelor digitale, la exersarea unei limbi străine în abordarea proiectului.

- În ceea ce privește partenerii educaționali: părinții elevilor să fie mai implicați în școală, parteneriate eficiente și perene între autoritățile locale (primărie, consiliul local) și școli pentru ca toată lumea să participe la construirea unei cetățenii europene în rândul tinerilor.

Academia din Caen a făcut ca deschiderea internațională a instituțiilor să fie una dintre prioritățile sale pentru a permite tuturor tinerilor din Normandia să trăiască o experiență interculturală în timpul școlarizării lor. Acest proiect este în conformitate cu aceste obiective.

Proiectul urmărește **5 domenii: muzică, dans, artă, gastronomie și istorie (monumente istorice)**, iar elevii pregătesc în cadrul atelierelor desfășurate în timpul mobilităților produse ce vor fi prezentate în broșura și DVD-ul proiectului. De asemenea ei vor scrie un jurnal de călătorie cuprinzând impresiile lor din timpul mobilităților în limba engleză pentru a putea fi împărtășite cu prietenii din țările partenere.

Mai jos va prezentăm câteva imagini din cadrul mobilității din Gdansk, Polonia, desfășurată în perioada 25-29 noiembrie 2019.

Arte plastice
Gastronomie

Dans traditional

Muzica

Obiective istorice

Bibliografie:

- 1.Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României -Orizonturi 2013-2020-2030
Guvernul României Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă,București 2008
- 2.Proiecte Europene ERASMUS+
3. Platforme E-Twining

3. „ÎNȚELEPCIUNEA ȘI IUBIREA MEA E JOCUL!”

Prof. înv. primar **Marcela DOROGA**
Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia

Copilul râde:
„Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!”
Tânărul cântă:
„Jocul și-nțelepciunea mea-i iubirea!”
Bătrânul tace:
„Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea!”
(*Trei fețe – Poemele luminii*, Lucian Blaga)

Proiect educațional IȘJ Alba: Împreună dăm valoare vieții!

Valoarea generatoare de comportamente și atitudini: Virtute

Denumirea activității: Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!

Justificarea activității: Sărbătoarea celor 100 de zile de școală la Step by Step

Argument: „Virtutea e poarta fericirii.”, proverb franțuzesc

Scopul activității:

- sărbătorirea împlinirii a 100 de zile de școală în alternativa educațională Step by Step;
- cunoașterea semnificației parcurgerii celor 100 de zile de școală și înțelegerea importanței studiului, a participării alături de colegi la activitățile clasei;
- atragerea efectivă a copiilor în organizarea unor activități cu caracter extracurricular, conducând la creșterea calitativă a actului învățării;
- stimularea interesului părinților copiilor prin implicarea directă și indirectă în aceste activități;

Competențe:

- identificarea propriilor valori și a grupului din care fac parte;
- prezentarea colecțiilor de 100 de obiecte în fața colegilor;
- dezvoltarea gustului pentru frumos, a spiritului critic și autocritic, cât și a capacității de organizare prin realizarea colecțiilor de obiecte cu materiale din natură;

Obiective specifice:

- realizarea colecțiilor de 100 de obiecte;
- intonarea corectă a cântecelor respectând specificul lor;
- confecționarea de floricele, coșulețe cu flori, măști;

Grupul țintă: elevii clasei Pregătitoare B Step by Step de la Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia;

Resurse:

- materiale: colecțiile de 100 de obiecte, floricele din hârtie colorată, coșulețe cu flori, măști, aparat foto, diplome;
- umane: 30 de elevi, învățătoare, 30 de părinți;

- informaționale: proiectul educațional;
- procedurale: conversația, expunerea, proba practică;

Desfășurarea activității:

- decupează 100 de flori pe care scriu 100 de nume, apoi le lipesc pe planșa cu numărul 100;
- decupează măști sub forma numărului 100;
- colorează mandale cu fluturi și flori pe care le dăruiesc părinților;
- decupează 100 de floricele și le dăruiesc colegilor din clasele pregătitoare, cântându-le Imnul Step by Step „Prieten”;
- colorează tortul aniversar cu inscripția „100”;
- prezintă la Scaunul Autorului minunatele proiecte realizate prin colecționarea a 100 de obiecte în cele 100 de zile de școală parcurse;
- înmânarea *Diplomelor* de Absolvire a 100 de Zile de Școală la Step by Step și de creativitate pentru realizarea colecțiilor de 100 de obiecte;
- tortul aniversar cu inscripția „100 de zile de școală la Step by Step”;

Rezultate așteptate:

- formarea de deprinderi de comportare civilizată, bazată pe cooperare, stimă, toleranță și respect reciproc;

Evaluarea activității:

- albume foto;
- diplome de Absolvire a 100 de zile de școală și de creativitate pentru realizarea colecțiilor de 100 de obiecte;

Mediatizare:

- ziare locale on-line;

Valori și atitudini:

- atitudini de respect pentru alternativa educațională Step by Step;
- atitudine pozitivă față de școală și învățătură;
- respectul de sine și pentru semenii lor;

Valorificarea activității:

- stimularea și promovarea capacităților creatoare ale elevilor prin organizarea de expoziții cu proiectele realizate din 100 de obiecte;
- cultivarea respectului pentru alternativa educațională Step by Step;

Prezentarea succintă a activității:

- activitatea a fost organizată cu scopul cunoașterii semnificației parcurgerii celor 100 de zile de școală din viața unui școlar în clasa pregătitoare, a identificării propriilor valori și a grupului din care fac parte, marcând acest important eveniment prin atragerea efectivă a copiilor în activități cu caracter extracurricular, conducând la creșterea calitativă a actului învățării;
- participarea la activitate dezvoltă gustul pentru frumos, spiritul critic și autocritic, cât și capacitatea de organizare prin realizarea colecțiilor de 100 de obiecte și prezentarea proiectelor de către micii școlari în fața colegilor și a părinților;

Rezultate înregistrate:

- prezentarea proiectelor realizate prin colecționarea a 100 de obiecte pe parcursul celor 100 de zile de școală;
- Diplome de Absolvire a 100 de Zile de Școală la Step by Step/de creativitate pentru realizarea Colecțiilor de 100 de obiecte;
- expoziție - Colecții de 100 de obiecte (harta lumii cu steagurile țărilor, glob pământesc ornat cu nasturi, stup cu albine, castelul lui Rapunzel ornat cu monede de euro, copaci și flori ornate cu monede

și beculețe colorate, coș din cerculețe cu flori, sticlă decorată cu biluțe de puf, colivie de păsări din inelușe de cereale, bisericuță din chibrituri, calendarul primăverii, iar mărgelile, paiete, nasturi, ochișori mobili, scobitori, chibrituri, bețișoare, pioneze colorate, boabe de fasole, de porumb, de piper, cereale, semințe de dovleac și de floarea soarelui aranjate în deosebite colaje de fluturași, vază și copaci cu flori, pește, inimioară, socotitoare cu mărgelile, casa și familia mea, personaje din desene animate și numărul 100);

Modalități de promovare în comunitate:

- <http://proalba.ro/100-de-zile-de-scoala-step-step-la-liceul-cu-program-sportiv-alba-iulia>;
- lecție demonstrativă în cadrul comisiei metodice a claselor pregătitoare Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia;
- activitate extrașcolară în cadrul Întâlnirii cu părinții elevilor clasei pregătitoare B Step by Step de la Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia;

Impactul educativ:

- identificarea propriilor valori și a grupului din care fac parte;
- cultivarea respectului pentru alternativa educațională Step by Step;
- stimularea creativității artistice a elevilor;

Bibliografie:

Bicaian, Elvira-Olga, *Aplicații ale predării integrate la ciclul achizițiilor fundamentale*, Bacău, Editura Rovimed Publishers, 2014;

Bocoș, Mușata, Chiș, Vasile, *Abordarea integrată a conținuturilor curriculare, particularizări pentru învățământul primar*, Cluj Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2012;

Ciolan, Lucian, *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Iași, Editura Polirom, 2008.

4. ÎNVĂȚAREA PRIN COOPERARE, ROLURI ÎN GRUP ȘI TIPURI DE EVALUARE CARE PĂSTREAZĂ ELEVUL LA ȘCOALĂ

Prof. psiholog **Doina GAVRILUȚ**

Prof. psiholog **Alexandra-Roxana BELAȘCU**

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Alba

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

Cursul "Reaching, teaching and keeping our learners: Methods and approaches to reach and increase retention of disadvantaged learners" (Atingerea, predarea și păstrarea elevilor noștri: Metode și abordări pentru atingerea și creșterea gradului de retenție a elevilor defavorizați) desfășurat în Islanda în 3-9 noiembrie 2019 a oferit profesorilor consilieri noi oportunități de dezvoltare. Formarea reprezintă o activitate din proiectul "Together for life skills through green and inclusive education!", nr. EY-2018-PMIP-R2-002 câștigat și desfășurat de Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Alba și finanțat prin Granturile SEE – Mecanismul Financiar 2014-2021 – Programul de Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor din România, titlul proiectului fiind inspirat din sloganul programului: "Working together for green, competitive and inclusive Europe", care reprezintă contribuția Islandei, Liechtenstein-ului și a Norvegiei, pentru o Europă mai verde, mai competitivă și mai incluzivă.

Obiectivul principal al cursului a fost modul de abordare al elevilor cu risc și / sau defavorizați care participă la orice nivel sau tip de educație sau formare. Aceasta s-a realizat prin diferite metode de învățare cooperativă, învățare bazată pe proiecte și folosirea diferitelor modalități de evaluare. Pornind de la întrebările: *Cum putem ajunge la elevii dezavantajați? Cum ne putem structura lecțiile astfel încât să își dorească să participe la ore? De ce contează atitudinea profesorului atunci când avem de-a face cu o clasă diversă?* am abordat următoarele **teme**: educația interculturală, climatul clasei, sistemele de învățământ din Europa, nivele de studiu, evaluări și abordarea elevilor cu cerințe educaționale speciale, grupurile dezavantajate, interacțiunea elev-profesor, învățarea prin cooperare metode și activități, tipuri de evaluare, folosirea poveștilor în activitățile de la clasă, metodele folosite, atmosfera creată, personalitatea formatoarei, interacțiunea cu ceilalți formabili ne-au ajutat să răspundem la întrebările inițiale.

În prezentul articol vom aborda o parte din vasta problematică învățată la curs, încercând să arătăm ce am învățat, simțit, aplicat, dezvoltat în perioada formării. Vom arăta care este diferența dintre munca în grup și învățarea prin cooperare.

Munca în grup presupune ca sarcinile să nu fie structurate, participanții nu își cunosc rolurile și nu participă în mod egal la rezolvarea sarcinii. **Învățarea prin cooperare** presupune un grup structurat heterogen, cu roluri bine definite, toți membrii sunt responsabili și fiecare din grup trebuie să înțeleagă sarcina, care favorizează interacțiunea, cooperarea și varietatea abilităților și competențelor.

Structura este foarte importantă atunci când vorbim despre învățare prin cooperare. Este posibil să avem elevi care au un status scăzut în cadrul grupului și sunt ținuti deoparte de sarcină, dar de asemenea putem avea elevi care sunt anxioși și devin nervoși în situații necunoscute. Pentru acești elevi este

foarte important să se cunoască ce se așteaptă de la ei, să știe cu exactitate ce anume se întâmplă pe parcursul sarcinii de echipă, la fel cum cunosc ce se întâmplă pe parcursul unei lecții tradiționale. Important este să se utilizeze anumite roluri predefinite și fiecărui membru al grupului să i se atribuie un rol cu anumite responsabilități.

Este important să cunoască exact de la început ce înseamnă aceste roluri, și ce se așteaptă din partea lor să facă. Rolurile sunt fixate și fiecare rol are o descriere, a responsabilităților celui care deține acel rol. Este interesant să se utilizeze activități scurte pentru a da posibilitatea elevilor să înțeleagă ce anume înseamnă aceste roluri, să le exerseze și apoi se pot trece la sarcini mai complexe de grup. Elevii vor înțelege că toate rolurile sunt la fel de importante, în egală măsură.

Exemple de roluri:

1. **Facilitator/Organizator:** citește instrucțiunile cu voce tare; se asigură că toată lumea înțelege instrucțiunile, verificând și explicând din nou; se asigură că toți membrii grupului participă și ascultă; este singurul care poate chema profesorul, dar doar dacă nimeni din grup nu cunoaște răspunsul.
2. **Reporter:** prezintă membrii grupului și rolurile lor; notează răspunsurile grupului; discută cu membrii grupului ce anume va fi raportat și cum; organizează prezentarea grupului pentru clasă și se asigură că fiecare membru al echipei are o parte în prezentare.
3. **Armonizatorul:** încurajează membrii grupului să își aducă contribuția la munca de echipă; îi încurajează să se ajute reciproc; se asigură că nimeni nu este dat deoparte; apreciază atunci când cineva vine cu idei bune; oferă feedback pozitiv.
4. **Responsabilul cu cronometrarea:** dezvoltă un program al proiectului, astfel încât să poată să spună grupului cu exactitate când trebuie să termine de rezolvat fiecare etapă a proiectului, atenționează grupul când petrec prea mult timp asupra unei singure etape; împarte timpul egal între membrii grupului, pentru intervenție și exprimarea opiniei; se asigură că prezentarea este gata la timp.
5. **Responsabilul cu materialele:** aduce foaia cu instrucțiuni și insignele cu roluri, le împarte participanților; este responsabil cu aprovizionarea cu materiale pe durata întregului proiect; este singurul care se poate ridica de la masă pentru a aduce materiale; se asigură la final că toate materialele sunt puse la locul lor, la sfârșitul activității și toată lumea a predat insignele cu rolurile.
6. **Moderatorul:** (dacă formăm grupe de câte șase elevi): se asigură că grupul se ocupă de sarcină și de nimic altceva; decide cine va lua cuvântul pe parcursul discuțiilor; este singurul care poate chema profesorul pentru ajutor, dacă nimeni din grup nu știe răspunsul (dacă sunt doar 5 membri în grup, această parte îi revine organizatorului)

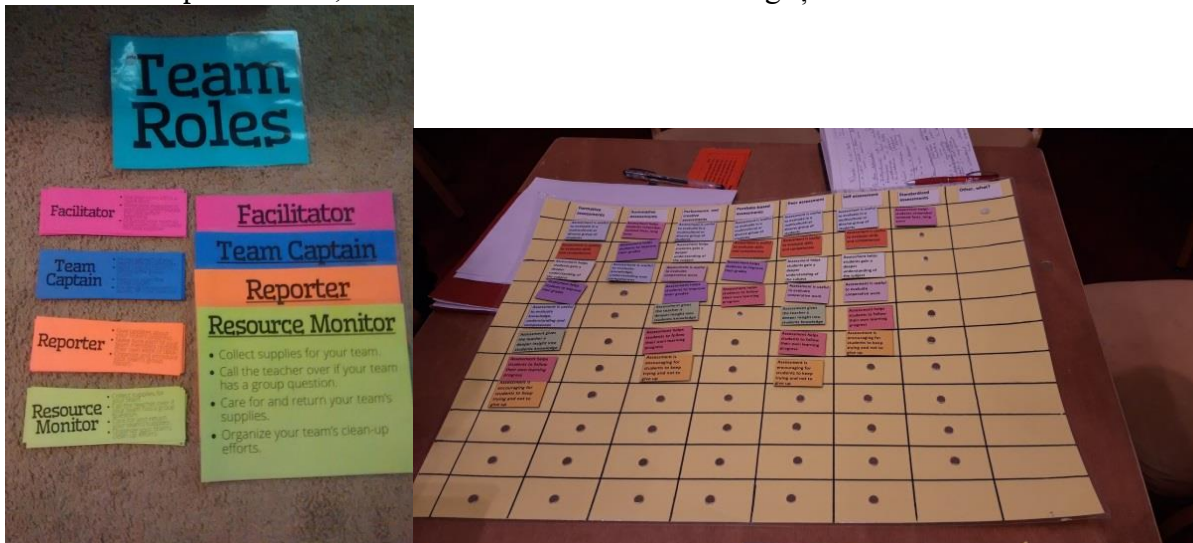
Atribuirea rolurilor se utilizează în învățarea prin cooperare, și pot fi introduse încă de la grădiniță, dar descrierea rolurilor, poate fi reformulată pe înțelesul lor. Rolurile sunt întotdeauna distribuite de către profesor și inversate, prin rotație, ca de-a lungul mai multor lecții elevii să experimenteze toate rolurile în cadrul grupului, de exemplu: cine a fost Reporter la o sarcină, la următoarea sarcină va fi organizator. Prima dată însă li se oferă un rol la care vor face față cu brio, pentru a prinde curaj și încredere. Acest lucru se realizează printr-o foarte bună observare și cunoaștere a elevilor. Există de asemenea o multitudine de versiuni ale rolurilor ce pot fi distribuite în funcție de mărimea grupului.

O zi din activitatea de formare a fost acordată evaluării. Merită atenție modalitatea în care a fost abordată evaluarea, folosind o activitate de selectare. Formatoarea ne-a oferit un suport unde erau enumerate tipurile de evaluare: formativă, sumativă, autoevaluarea, evaluarea intercolegială, evaluarea prin portofoliu, performanță și evaluare creativă, evaluare standardizată.

Întrebările, puse pe jetoane, erau de forma: "Evaluarea ajută elevii să-și urmărească propriul progres?"; "Evaluarea presupune identificarea competențelor?"; "Evaluarea oferă profesorilor informații despre cunoștințele elevilor?"; "Evaluarea ajută elevii să înțeleagă subiectul?"; "Evaluarea este folosită pentru munca în grup?". Fiecare participant așeza jetonul la tipul de evaluare considerat potrivit enunțului. De exemplu "evaluarea presupune identificarea

competențelor” a fost așezată la ”evaluarea sumativă”. La sfârșitul activității întrebările formatoarei au fost: Care metode de evaluare se potrivesc cel mai bine elevilor? ; Care metode de evaluare se potrivesc profesorilor, pentru că solicită cel mai puțin timp profesorilor? ; Care metode de evaluare rețin, aduc elevii la școală?;Ce evaluăm procesul de învățare sau produsul învățat?

Prezentarea rezultatelor fiecărui grup folosind învățarea prin cooperare, discuțiile generalizatoare, exemplele concrete oferite de colega din Finlanda pentru evaluarea intercolegială și modul în care poate fi folosită în facilitarea achizițiilor și a înțelegerii, ne-au ajutat să conștientizăm legătura dintre tipurile de evaluare folosite, introducerea evaluării formative, permanente în lecții și rolul feedback-ului în activitatea profesorilor, necesitatea evaluărilor între colegi și a autoevaluărilor.

Bibliografie:

Guðrún Pétursdóttir (2018), *Diverse Society, Diverse Classrooms -Critical, Creative, Cooperative and Interculturality Competent Learners and Teachers- Ready for the 21st Century*, InterCultural Iceland, Reykjavik, 2018.

5. ABORDAREA MULTICULTURALITĂȚII ȘI A CLASELOR MIXTE

Prof. **Doina GAVRILUȚ**,
CJRAE Alba/Școala Gimnazială "Toma Cocișiu" Blaj

Proiectul "Împreună reușim" Nr. 2018-1-RO01-KA101-048348 Erasmus+ Acțiunea Cheie 1
Educația școlară desfășurat la Școala Gimnazială "Toma Cocișiu" Blaj a avut următoarele obiective:

- Perfecționarea cadrelor didactice în utilizarea unor strategii de predare-învățare-evaluare inovatoare
- Perfecționarea cadrelor didactice în tehnici și metode de muncă incluzivă
- Îmbunătățirea competențelor interculturale ale cadrelor didactice
- Reducerea disparităților cu privire la performanțele școlare (la Matematică, Limba Română, Limbi străine, Științe) între elevi din medii defavorizate
- Creșterea capacității școlii de a opera la nivel european.

Rezultatele așteptate:

- Competențe îmbunătățite de predare și de utilizare a metodelor moderne, de a crea un mediu de învățare atractiv, incluziv
- Competențe lingvistice (lb. engleză) îmbunătățite
- Competențe îmbunătățite de a inova, de a adapta, de a face față unor situații noi
- Competențe îmbunătățite de a colabora, de a lucra în echipă
- Competențe interculturale îmbunătățite
- Competențe îmbunătățite de a integra și transfera bune practici europene în propria instituție
- Abilitate crescută de a amplasa subiectul tratat într-un context european
- Motivație crescută pentru propria dezvoltare personală și profesională

Am participat la cursul „Approaching Multicultural Issue and Mixed Ability Classes” desfășurat de International Training Center, la Praga, în perioada 12-16 august 2019 care a reunit participanți din Portugalia, Italia, Germania, Spania, Ungaria și România cu specializări diferite (profesor pentru educarea adulților, profesori pentru învățământul primar, profesori de limba engleză și franceză, geografie, matematică, educație pentru sănătate, psihologi), iar unii funcții de conducere.

Diversitatea grupului a ușurat munca formatoarelor noastre Linda și Denisa, două tinere calde și pricepute care au abordat „multiculturalitatea” din două ipostaze: cea legată de globalizare, diversitate și unitate, dar și cea a valorilor și resurselor naționale.

Am descris „multiculturalitatea” așa cum a perceput-o fiecare grup, apoi prin discuții comune am trasat liniile directoare care ne ajută la clasă. Am identificat nevoile comune pentru elevi, părinți, cadre didactice și am stabilit rolurile cadrului didactic în condițiile claselor mixte. Abordarea conflictului cu valențele sale pozitive și negative a deschis noi perspective: cea a conflictului care poate fi folosit pentru a oferi conectarea cu alți oameni, reflectare asupra propriei persoane, compararea ideilor, ieșirea din zona de confort și obținerea plus valorii.

Educația multiculturală se referă la orice formă de educație sau predare care încorporează istoriile, valorile, credințele și perspectivele oamenilor din medii culturale diferite. La nivel de clasă, de

exemplu, profesorii pot modifica lecțiile pentru a reflecta diversitatea culturală a elevilor dintr-o anumită clasă.

Putem realiza educația multiculturală și dezvolta abilități în clasele mixte prin:

- 1.varietatea subiectelor, metodelor de predare, focus, materialelor și activităților.
- 2.subiectele să fie abordate în funcție de stilurile de învățare, inteligență multiplă Gardner, simțuri (abordare multisenzorială)
- 3. Gruparea elevilor - Se utilizează o serie de modele de interacțiune din clasă elevii să lucrează în grup, în perechi și individual
Grupările trebuie schimbate deseori, oferindu-le astfel elevilor posibilitatea de a lucra cu diferiți colegi, de a interacționa cu personalități diferite.
- 4. Luând în considerare interesul elevilor individualizare și tratare diferențiată;
- 5.Sarcinile obligatorii alternate cu cele opționale;
- 6.Realizarea unor instrumente utile în învățare:liste de termeni, harta minții.

Vă prezentăm un instrument util în proiectarea unei activități în clasele mixte:

Strategies for mixed ability classes	How exactly can we carry it out in our class? (e.g.: teaching methods, approaches and examples of good practice)	Examples from my own teaching practice:
Variety		
Open-endedness		
Language scaffolding		
Grouping		
Collaboration and discussions		
Taking students' interest into consideration		
Individualization		
Learning by doing, learning through experience		
Flexible classroom layout		
Flexible week schedule		
„Free hours“ to work on tasks selected by individual students		
Compulsory plus optional tasks		

Tasks to develop learning to learn competences		
--	--	--

În clasele mixte, și nu numai, întâlnim tot mai des rezistență la învățare. Cauzele acesteia sunt:

- **Imagine de sine slabă** - nu cred că pot învăța,

Orice feedback negativ confirmă doar ceea ce cred ei deja: nu sunt suficient de deștepți.

- **Teama de necunoscut** – le place să facă ceea ce știu deja;
- **Disjuncția dintre stilurile de învățare și cele de predare** ;
- **Irelevanța activității de învățare** pentru unii elevi;
- **Nivelul necorespunzător de învățare** –frustrați și supărați când nu înțeleg conținutul, predare rapidă,termeni necunoscuți;
- **Nu-i place profesorul** - comunicare defectuoasă, neacordarea feedback-ului.

Conflictele apar mai des în clasele mixte, iar modul de abordare al cadrelor didactice poate determina creșterea calității relațiilor dintre elevi.

Prezint un exercițiu, care poate fi realizat cu părinții, cadrele didactice, dar și cu elevii.

”Care sunt neplăcerile conflictului, dar frumusețea, partea pozitivă a acestuia?”

COMUNICARE ȘI CONFLICT

Frumusețea conflictului	Neplăcerile conflictului
Oportunitatea de a se conecta cu ceilalți; Descoperi puncte de vedere diferite; Compara ideile; Identificarea propriilor emoții; Oportunitate de reflectare asupra propriei persoane; Poziționarea în contexte diferite; Rezolvarea de probleme.	Oportunități de separare Distrugerea relațiilor; Discriminarea; Manipularea; Risc de violență, agresivitate.

Folosind gândirea critică am răspuns la întrebări: „De ce Internetul?, Ce aduce nou în activitatea didactică? Cum putem să-l folosim productiv? Cum obținem efecte maxime?” Activitățile pe site-urile LEARNING APPS.ORG, ED.PUZZLE, STORYJUMPER, KAHOOT, QUIZZ.COM alături de întrebările socratice adresate de formatoare mi-au deschis noi orizonturi, noi perspective de abordare a lecțiilor, claselor, cadrelor didactice, părinților, unităților școlare.

Emoții intense, trăiri speciale, noi contacte personale, cunoștințe, abilități , competențe noi, aplicarea principiului „life long learning” obținute prin proiectul Erasmus+ KA1 „Împreună reușim” într-un oraș cultural și-au pus amprenta asupra mea și mi-au oferit noi perspective de gândire și acțiune.

Bibliografie:

- 1.Vallin, Petra, Developing communicative skills in mixed ability classes, PPT;

6. CLIMATUL CLASEI DE ELEVI

Prof. consilier școlar **Cristina Mihaela CÎMPEAN**,
C.J.R.A.E. Alba

Prof. consilier școlar **Ioana Mirela POPESCU**,
C.J.R.A.E. Alba

În contextul dezvoltării durabile și al diversității se regăsește și conceptul de interculturalitate. Educația interculturală are în vedere cooperarea, egalizarea șanselor în educație, promovarea unei atitudini tolerante, deschise, de acceptare și respectare a diferențelor culturale.

Pentru o atmosferă și un climat eficient în cadrul clasei de elevi este nevoie ca elevii să se cunoască mai bine, atât pe ei înșiși, cât și pe cei cu care colaborează. Cadrele didactice pot alege diferite activități de intra- și intercunoaștere, activități ludice de învățare, pe grupe, ce îi vor ajuta pe elevi să învețe, să comunice și să colaboreze mai ușor, indiferent de nivelul intelectual, situația materială sau mediul și cultura din care provin.

Participarea la activitatea de mobilitate de învățare din Islanda, la cursul „Reaching, teaching and keeping our learners: Methods and approaches to reach and increase retention of disadvantaged”, organizat de către InterCultural Iceland, din cadrul proiectului „Together for life skills through green and inclusive education!”, proiect implementat de Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Alba, proiect finanțat în cadrul Programului de Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor în România, Dezvoltarea capitalului uman de cunoștințe 2014-2021, din Granturile SEE, ne-a îmbogățit cu informații și metode importante și utile în dezvoltarea unei învățări prin cooperare a elevilor, cu scopul reducerii absenteismului și abandonului școlar.

Mai jos, dorim să vă prezentăm un exemplu de activitate care poate fi utilizată cu scopul facilitării intercunoașterii în rândul elevilor și un exemplu de activitate care poate fi utilizată în vederea cooperării dintre aceștia.

BINGO!

Resurse necesare: sală de clasă spațioasă sau afară.

Mărimea grupului: orice mărime

Timp: 20-30 minute, incluzând timpul pentru reflecție

Pași:

1. Fiecare participant (inclusiv profesorul) primește o foaie de bingo (exemplu prezentat mai jos) cu enunțuri în fiecare casetă, potrivite vârstei participanților.
2. Elevilor li se cere să se plimbe și să-și adreseze reciproc întrebările din casete, iar atunci când cineva spune „da” la o întrebare, notează numele respectivei persoane în caseta cu întrebarea respectivă și obține o semnătură de la aceasta.
3. Scopul este de a obține cinci nume diferite într-un rând, iar atunci când cineva reușește acest lucru, trebuie să strige BINGO!
4. Asigurați-vă că elevii înțeleg că:
 - trebuie să pună întrebarea persoanei, să-i scrie numele și să obțină o semnătură (nu pot doar să scrie numele celorlalți în casetă sau să îi facă pe ceilalți să se uite la foaie și să completeze unde pot spune da).

- nu există niciun premiu - doar onoarea.

- după ce au strigat „bingo”, participanții continuă să umple cât mai multe casete.

Reflecție: Ce s-a întâmplat în sala de clasă în timpul acestei activități? (scrieți tot ce spun elevii pe tablă). Ai găsit ceva ce nu știai înainte și te surprinde? Cum poate această activitate îmbunătăți climatul clasei? (Petursdóttir, 2018, p. 89).

Poate cânta la un instrument	Îi place să joace fotbal	Îi place să gătească	Citește înainte de a dormi	A locuit într-o altă țară
Îi place să mănânce pește	Este bun la desen	A încercat să se dea cu snowboardul	Mănâncă în fața televizorului	Adesea mănâncă pâine prăjită la micul dejun
I-ar plăcea să devină actor	Are o rudă care locuiește în străinătate	Este un bun cântăreț	A fost cu cortul vara trecută	Practică în mod regulat un sport
Este bun la repararea dispozitivelor stricate	Urăște păianjenii	Îi plac mai mult pisicile decât câinii	Este bun la cusut	Îi place să cumpere haine
Îi place să danseze	Vorbește 3 limbi sau mai multe	Îi place muzica rap	Are un prieten imigrant	Are ziua de naștere în iulie

Am aplicat această activitate numită „Vânătoarea de oameni”, variantă pentru elevii din clasa I și a II-a, folosită de Ann Vernon (2006), în Dezvoltarea inteligenței emoționale. În casete erau afirmații precum: are ochii căprui, are cel puțin un pistrui, îi lipsește un dinte, are mai mult de doi frați și două surori, este cel mai mic din familie, are un bunic în acest oraș, are unul sau mai multe animale, locuiește pe aceeași stradă cu mine, poate să stea într-un picior timp de 10 secunde, are ziua de naștere în aceeași lună cu a unui coleg, are același nume de botez cu altcineva din clasă. Elevii au participat activ și au fost surprinși de răspunsurile colegilor și aspectele pe care le-au regăsit în comun cu ceilalți. Desigur că aceste afirmații se pot schimba în funcție de scopul activității și informațiile pe care dorim ca elevii să le afle unii despre ceilalți. (Vernon, p.12).

DIAMOND RANKING (CLASIFICAREA/IERARHIZAREA DIAMANT)

Această este o activitate de grup care vizează prioritizarea informațiilor și ideilor. Poate fi o activitate de follow-up folosită după activitățile de predare. Încurajează elevii să își exprime propriul punct de vedere cu privire la plasarea anumitor probleme deasupra altora.

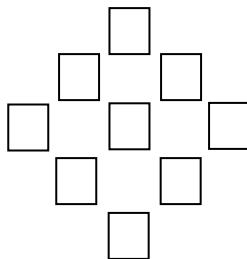
Pași în aplicarea acestei activități:

1. Elevii sunt împărțiți în perechi.
2. Fiecare pereche primește mai mult de nouă idei, iar sarcina lor este să selecteze nouă idei în raport cu criteriile date.
3. Fiecare pereche ierarhizează itemii după modelul de mai jos, de la „cele mai valoroase/ importante”, în partea de sus, până la „cele mai puțin valoroase/ importante”, în partea de jos.
4. După un anumit timp, fiecare pereche formează echipă cu o altă pereche și își împărtășesc propriile clasamente. Apoi încearcă să creeze împreună un diamant comun.
5. Fiecare echipă își prezintă diamantul și explică motivele pentru care acesta arată așa.

Reflecție:

- Care au fost diferențele și asemănările dintre cele două diamante?
- În dezvoltarea celui de-al treilea diamant, cum ați ajuns la un consens?
- A fost greu sau ușor să ajungeți la un consens? De ce credeți că a fost așa?
- Ați simțit că ideile voastre au fost ascultate? (Petursdóttir, 2018, p. 112)

Cel mai important

Cel mai puțin important

GÂNDIREA ÎN DIAMANT poate fi o altă abordare a acestei activități, propusă de către autorul Simister C.J., cu exemple și pentru copiii mai mici, activități extrașcolare sau părinți. Această activitate este potrivită pentru încurajarea raționalizării și articularea opiniilor și poate fi realizată oriunde aveți la îndemână un creion și câteva post-it-uri.

Scriind fiecare opțiune separat pe câte un post-it, elevul se poate răzgândi atunci când dorește, mutând bucățile de hârtie și repositionându-le până când ajunge la varianta finală. Este important ca, în final, să-l provocați să caute toate argumentele posibile pentru a vă convinge că varianta aleasă de el este cea corectă.

Exemple:

- ♦ Nouă lucruri pe care le-ai putea face pentru a aduce îmbunătățiri clasei/ străzii/ parcului nostru.
- ♦ Nouă secrete pentru a fi un bun prieten/ a avea o familie fericită/ a fi un spion de succes.
- ♦ Cei mai buni nouă jucători de fotbal/ cântăreți/ cărți/ filme/ desene.
- ♦ Nouă culori, în ordinea preferinței etc. (Simister, 2011)

Bibliografie:

- Petursdóttir, G, *Diverse Society Diverse Classrooms-Critical, Creative, Cooperative and Interculturally Competent Learners and Teachers – Ready for the 21st Century*, Reykjavik, Ed. InterCultural Island, 2018.
- Simister, C.J., *Jocuri pentru dezvoltarea inteligenței și creativității copiilor*, Iași., Ed. Polirom, 2011.
- Vernon, A., *Dezvoltarea inteligenței emoționale*, Cluj-Napoca, Ed. ASCR, 2006.

7. BATERII ECOLOGICE DIN FRUNZE

*Elevi: Dragos SIRB, Giorgia- Florina OANCEA
Colegiul Economic DPM*

Oamenii de știință au realizat baterii ecologice din frunze. Când ne uităm la un copac plin de frunze verzi și suculente privim de fapt sute de mici baterii. Aceste mici terminatii stochează energia pe care copacul o folosește ulterior, un proces natural care i-a determinat pe oamenii de știință să încerce să creeze baterii-frunze ca alternative la acumulatorii actuali bazați pe litriu. Cercetătorii de la Universitatea din Maryland au vrut să găsească recipientul perfect și fără costuri care să devină

terminalul negativ, sau anodul unei baterii. S-a dovedit că nu trebuie să caute mai departe de parcul campusului. “Frunzele sunt din abundență. Tot ce am avut de făcut a fost să le culegem de pe jos din campus.” a spus Hongbian Li, membru al facultății Beijing National Center for Nanoscience and Technology și autor al studiului.

“Forma naturală a unei frunze deja se potrivește necesităților unei baterii,” a declarat Fei Shen, alt autor al studiului. Acest lucru include necesitatea unei suprafețe reduse și a unei structuri interne care să se poată potrivi cu electrolitii de sodiu folosiți. Oamenii de știință au încălzit o frunză de stejar până la 1,000 de grade Celsius pentru a distruge structurile de carbon existente și apoi au introdus electrolitii în porii naturali ai frunzei pentru absorbție. Echipa va continua să experimenteze cu alte frunze de diferite forme și mărimi pentru a găsi cea mai potrivită structură pentru stocarea energiei. De asemenea și alte materiale naturale sunt luate în calcul precum mușchiul natural, cojile de banane și coaja de pepene. Poate că într-o zi ne vom încărca telefoanele de la baterii ieftine și ecologice realizate din frunze.

Baterii pe bază de alge

În căutare de noi soluții ecologice, cercetătorii au identificat un polimer extras din alge, care, nu numai că va îmbunătăți calitatea bateriilor pe bază de litiu-ion, dar va și elimina folosirea unor compuși toxici în producerea acestui tip de baterii.

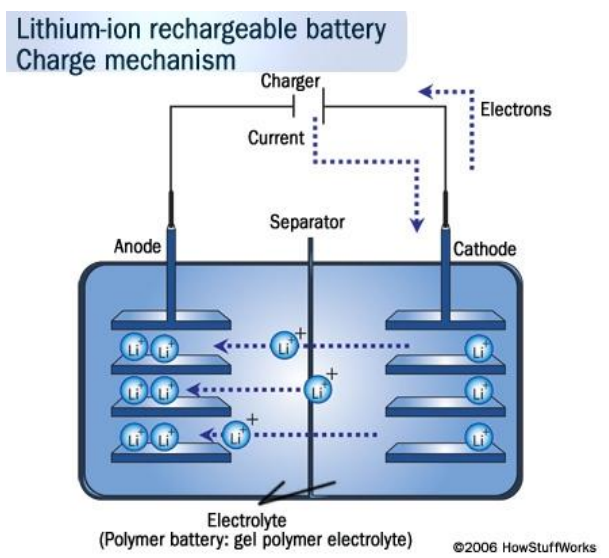
Materialul se numește alginat, fiind extras din alge. În testele efectuate până acum, a îmbunătățit atât capacitatea, cât și puterea pentru electrozii pe bază de grafit, folosiți la fabricarea bateriilor actuale, precum și pentru electrozii pe bază de silicon, aflați în prezent în stadiu de dezvoltare, pentru producerea viitoarelor generații de baterii.

Gleb Yushin, profesor al Școlii de Materiale Științifice și Inginerie din Georgia, SUA, susține că „producerea de baterii mai ieftine, care pot stoca mai multă energie și cu o durată de viață mai mare, va avea un impact puternic și pe termen lung asupra comunității...acest tip de baterii putând contribui la construcția unei economii eficiente din punct de vedere energetic și la crearea de mașini electrice cu autonomie mai ridicată.”

În acest scop, cercetătorii au căutat o cale de a realiza mai bine legătura dintre componentele bateriilor. Liantul dintre acestea este un element esențial în producerea energiei electrice prin interacțiunea activă dintre particulele de grafit (respectiv de silicon în cazul viitoarelor generații de

baterii) cu electrolitul. Igor Luzinov, de la Universitatea Clemson, declară că „pentru rolul de liant au căutat materiale care au evoluat în mediul natural, cum ar fi plantele acvatice crescute în ape sărate, cu mare concentrație de ioni...din moment ce electrozii bateriilor sunt scufundați în lichid electrolitic, am considerat că plantele acvatice, în special cele crescute în medii agresive, precum apa sărată, pot juca excelent rolul de liant natural.”

Găsirea unui material potrivit este un pas important în îmbunătățirea performanțelor bateriilor litiu-ion, care în prezent echipează o varietate de produse, de la telefoane mobile la autoturisme. Acestea funcționează prin transferul ionilor de litiu între doi electrozi (un catod și un anod), realizat prin intermediul unui lichid electrolitic. Cu cât mai eficient pot intra ionii de litiu în cei doi electrozi în timpul ciclurilor de încărcare-descărcare, cu atât mai mare va fi capacitatea bateriei.

Bateriile actuale litu-ion au anozii fabricați din grafit (carbon). Anozii pe bază de silicon, aflați în curs de dezvoltare, oferă, cel puțin teoretic, o capacitate mult îmbunătățită față de cei pe bază de grafit, însă nu s-au dovedit suficient de stabili până în prezent.

Una dintre calitățile pe care trebuie să le îndeplinească lianții noilor baterii este permiterea extinderii sau contracției nanoparticulelor de silicon. Alginații par să îndeplinească această cerință ei sunt extrași din alge cu ajutorul Na_2CO_3 . Alginații nu numai că leagă nanoparticulele de silicon între ele și de folia de metal a anodului, dar le și îmbracă, protejându-le astfel.

Până în prezent, oamenii de știință au demonstrat că bateriile pe bază de alginați ar oferi o capacitate de opt ori mai mare decât cea a celor actuale. Anodul a dovedit o capacitate coulombică de aproape 100% și a fost operat în peste o mie de cicluri de încărcare-descărcare, fără probleme.

Studiul a fost realizat de oameni de știință și ingineri de la Universitatea Clemson și de la Institutul pentru Tehnologie din Georgia, SUA și a fost publicat în publicația online Science Express, aparținând revistei Science. Fondurile pentru realizarea cercetării au fost asigurate de producătorul japonez Honda și de către NASA.

Bibliografie:

- <https://stiintasitehnica.com/energie-ecologica-baterii-pe-baza-de-alge/>
- <https://recobat-plus.ro/baterii-ecologice-din-frunze/>

8. FIRMA DE EXERCİȚIU ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII DURABILE

*Prof. Victoria POPA,
Colegiul Economic "Dionisie Pop Marțian" Alba Iulia*

Firma de exercițiu este un model de entitate economică cu scop didactic ce permite simularea activităților dintr-o întreprindere reală. Ea reprezintă o metodă interactivă de învățare pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, o concepție modernă de integrare și aplicare interdisciplinară a cunoștințelor, o abordare a procesului de predare-învățare care asigură condiții pentru probarea și aprofundarea practică a competențelor dobândite de elevi în pregătirea profesională.

În 20 noiembrie 2019 a avut loc Târgul Întreprinderilor Simulate și a Firmelor de Exercițiu "VREAU SĂ FIU ANTREPRENOR!", desfășurat prin intermediul proiectului Dezvoltarea Societății Antreprenoriale Studentești din cadrul Universității "1 Decembrie 1918" Alba Iulia și finanțat de Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior. Echipa de organizare a târgului a fost formată din cadre didactice din cadrul Universității "1 Decembrie 1918" Alba Iulia și Colegiul Economic "Dionisie Pop Marțian" Alba Iulia.

În cadrul competiției au participat firme de exercițiu de la Colegiul Economic "Dionisie Pop Marțian" Alba Iulia, Liceul Tehnologic Sebeș, Liceul Teoretic "I.C. Brătianu" Hațeg, Liceul Teoretic "Traian Vuia" Făget – Timiș, Colegiul Tehnic "Mircea cel Bătrân" București, Colegiul Economic "Emanuil Gojdu" Hunedoara, Liceul Tehnologic "Sf. Dimitrie" Teregova și o întreprindere simulată de la Universitatea "1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

La acest târg, dintre cele 4 firme de exercițiu al căror profesor coordonator sunt, s-au înscris cu participare directă FE WHITE LADY SRL și FE AURUL APUSENILOR SRL conduse de elevi din clasa XI B (specializarea Tehnician în activități economice), iar cu participare indirectă FE WEDDING STYLE SRL și FE BOÎTE DE CHOCOLAT SRL în care își desfășoară activitatea elevii clasei XII A (specializarea Tehnician în activități economice).

În urma desfășurării concursului FE WHITE LADY SRL a obținut Premiul I la secțiunea "Cele mai bune materiale publicitare" iar FE AURUL APUSENILOR SRL a obținut Premiul I la secțiunea "Cel mai bun spot publicitar". Evaluarea firmelor de exercițiu cu participare indirectă este în curs de desfășurare iar rezultatele urmează să fie comunicate școlilor participante.

Stand – materiale publicitare FE WHITE LADY SRL

Predarea prin metoda ”firma de exercițiu” oferă șansa elevilor să lucreze în departamentele firmei de exercițiu după modelul unei entități economice reale, asumându-și rolul de angajat, simulând procesele dintr-o întreprindere reală, rezolvând sarcini de lucru care îi pun în funcție cunoștințele acumulate într-un proces interdisciplinar. Toate acestea conduc la stimularea dezvoltării personale a elevilor implicați ca angajați în firma de exercițiu și facilitează o inserție mai rapidă pe piața muncii.

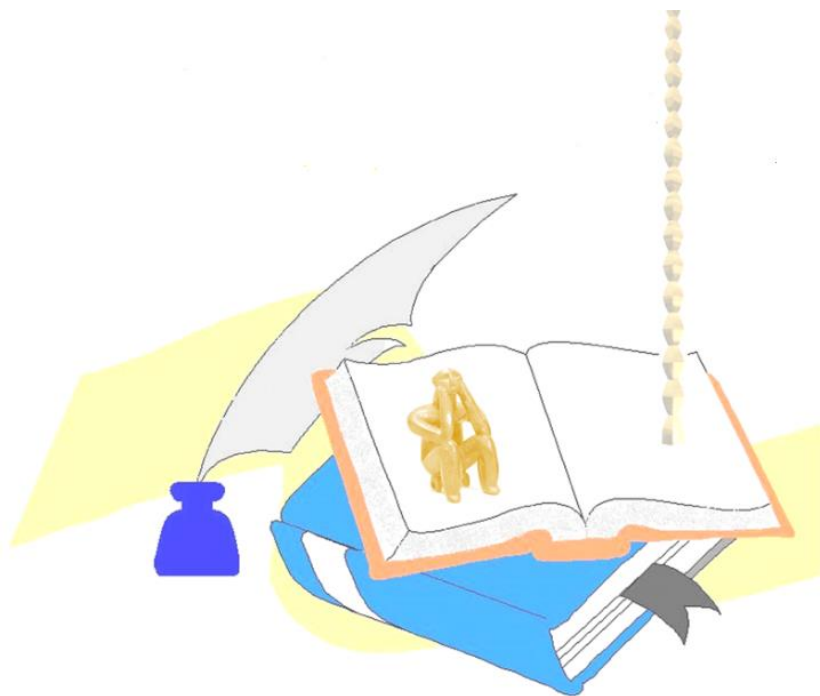
Rezultatele obținute de către ambele firme de exercițiu demonstrează că elevii implicați au împletit cu succes cunoștințele dobândite în cadrul modulelor economice studiate, îndeosebi în cadrul modulului Materiale promoționale la entități economice, modul de tip curriculum în dezvoltare locală. Un asemenea curriculum presupune participarea și eforturile reunite ale mai multor factori implicați în procesul de educație: elevi, cadre didactice, părinți, parteneri sociali (agenți economici, instituții-organizații locale etc.). Opțiunea pentru o astfel de componentă a curriculumului se integrează strategiei de descentralizare, conform căreia autoritățile publice locale trebuie să joace un rol important în învățământul profesional și tehnic datorită responsabilității și angajamentelor pe care le au față de cetățeni.

Adaptarea la noile cerințe ale economiei de piață, presupune însușirea acelor rezultate ale învățării care să dezvolte în rândul elevilor înaltul profesionalism, inițiativa, perspicacitatea, abilitatea de a opera eficace într-un mediu economic dinamic și concurențial. Prin premiile obținute elevii/angajații celor două firme de exercițiu au demonstrat pricepere în elaborarea și punerea în practică a strategiei de marketing, în alegerea mixului de marketing optim. Pe lângă cunoștințele teoretice elevii au demonstrat că imaginația și caracterul inter - și trans – disciplinar al activităților desfășurate în cadrul firmelor de exercițiu au stat și vor sta la baza dezvoltării spiritului antreprenorial al fiecăruia. Ei au conștientizat că firmele de exercițiu de succes creează ele însele viitorul, prin conceperea unor strategii de marketing axate pe nevoile clienților, obținând în schimb de la aceștia valoare sub forma vânzărilor, a profitului.

Exersarea repetată a diferitelor situații prin metoda ”firma de exercițiu” determină aplicarea cunoștințelor asimilate în cadrul orelor de curs, conducând astfel la formarea comportamentelor profesionale, la o educație solidă pentru o dezvoltare durabilă a României.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ștefănescu Mihaela (coordonator), Ghidul firmei de exercițiu: Cea mai bună practică, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2012
2. Ghidul “Din școală în viață prin firma de exercițiu”, editor ROCT – Departamentul de Coordonare a Firmelor de Exercițiu din învățământul preuniversitar, conceptul global Johannes Lindner, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2005
3. www.roct.ro
4. www2.edu.ro
5. www.tvet.ro
6. www.formatemp.ro

Publicația „EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ A ROMÂNIEI” se adresează deopotrivă elevilor și cadrelor didactice, precum și tuturor celor interesați de conceptul dezvoltării durabile.

Încadrată în seria publicațiilor **Editurii UNIVERSUL ȘCOLII** a Casei Corpului Didactic Alba, lucrarea promovează creațiile elevilor și cadrelor didactice – privind îmbunătățirea calității și performanței învățământului, evaluate prin dezvoltarea socio-economică a țării.

Lucrările publicate sunt cele prezentate în cadrul **SIMPOZIONULUI „Educație pentru dezvoltare durabilă a României - în context european”** ce are următoarea tematică:

1. Mediul în viața omului. Abordări cetățenești ...
2. Educației pentru dezvoltare durabilă a României și profesia didactică.
3. Identificarea capacităților și a posibilităților profesionale ale elevilor de a contribui la dezvoltare durabilă a locurilor natale.
4. Performanțe educaționale din punctul de vedere al Educației pentru dezvoltare durabilă a României. Calitate – performanță – utilitate – valoare. Competențe necesare; competențe inutile dezvoltării socio-economice/prosperității țării.
5. Strategii didactice utile și eficiente în sprijinul dezvoltării durabile a României.
6. Educației pentru dezvoltare durabilă a societății românești și gestionarea timpului școlar.
7. Educația pentru dezvoltare durabilă a locurilor natale ca motivație a învățării.
8. Strategii didactice de evaluare în sprijinul dezvoltării durabile a României.
9. Integrarea Educației pentru dezvoltare durabilă în contextul local.
10. Transformarea educației în resursă de bază a modernizării și dezvoltării durabile a României.

grupate pe secțiunile:

- I. Eseuri, comunicări.
- II. Proiecte, parteneriate, schimburi de experiență - exemple de bună practică, de creativitate didactică.

Editura UNIVERSUL ȘCOLII
Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009
Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101
Web: www.ccdab.ro,
E-mail: ccdab@yahoo.com